

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnistvo št. 2528

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Cerkveni
račun: Ljubljana šte. 10.630 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cencoglasov
1 stoip. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Brez načrta

Kdor mnogo govori, malo stori, pravi pregovor, ki pa očitno še ni prodril do ušes šefov KDK. Kajti gostobesedni od sile so vsi voditelji KDK in ne mine dan, da ne bi vsaj dva njena voditelja osrečila Jugoslavijo z dolgo izjavo. Zlasti g. Svetozar Pribičević je v tem oziru priden in kmalu si bo za vse čase priizjavil naslov glavnega dobavitelja za vse časopise KDK.

Kljub vsej tej ogromni gostobesednosti, pa javnost še do danes ni mogla izvedeti, kaj da gospodje od KDK konkretno zahtevajo. Še najmanj pa je mogel kdo uganiti, kako si šefi od KDK prav za prav predstavljajo rešitev krize. Iz vseh izjav voditeljev KDK vemo samo to, da vodijo nad vse vestno sestavljen register o vseh javnih škandalih, ki se dogajajo v državi in da so radi teh škandalov vsaj enkrat na dan temeljito ogorčeni. Da bi pa javnosti tudi povedali recept, po katerem bi se mogli ti škandali enkrat za vselej odpraviti, tega ni mogoče doseči za nobeno ceno in pod nobenim pogojem. Nehote se mora zato človek vprašati, če imajo šefi od KDK sploh ta recept in če ni morda vse njih ogorčenje zaradi teh škandalov samo narejeno, da svet ne zapazi zadrege, v kateri je vsa KDK, ker je brez načrta.

Da pa je KDK tudi v resnici brez načrta, dokazuje vsa njena taktika in vse njeno delo. Brez dvoma je na primer, da vsi šefi in podšefi od KDK nimajo nobene bolj vroče želje, kakor da vržejo sedanjo vladu. Parlamentarno je mogoče vreči vladu le v skupščini, če se večina posl. izreče proti vladi. KDK pa ne gre v skupščino in jo bojkotira in naravna posledica tega je, da vlada z lahkoto dobi večino za svoje predloge, za katere bi se morala sicer težko boriti. Taktika KDK je torej baš nasprotje tega, kar si želi in prav za prav edina možnost, da je vlada brez neprikl.

Na neparlamentaren način je mogoče vreči vladu, če se opoziciji posreči, da prepriča merodajne kroge, da ima boljši načrt in boljšo politiko od vlade. Niti tega dokaza ne da KDK in živ krst ne ve, in menda tudi voditelji sami ne, v čem je boljši načrt KDK in v čem je slabši vladni, ker je KDK sploh brez načrta. Mogoče je vladu vreči tudi s silo, z revolucijo, ali tudi tega sredstva ne marajo voditelji KDK. Oni so le za socialni bojkot, o katerem pa zopet niso povedali, kako si ga predstavljajo.

Edino, kar se je moglo izvedeti od voditeljev KDK je to, česa nočejo. Nočejo se razgovarjati z nobenim srbijskim in vladnim strankarjem, nočejo sploh nobene stvari, ki bi prišla iz Beograda. Ne toliko zato, ker bi bila ta stvar slaba, temveč zato, ker so oni a priori proti vsaki stvari, za katero je Beograd. To gre že tako daleč, da bi bili najbrže tudi proti hrvatski samostojnosti, če bi jo predlagal Beograd. Čisto v stilu znanega predloga dr. Mačka, da naj Hrvati mesto »žigalic« uporabljajo kreslini kamen.

Šefi KDK so čisto zalezali v negativno politiko, ki je gotovo od vseh politik najslabša. Kajti negativna politika vodi neizogibno v defenzivo, prave uspehe pa donaja le ofenziva. Naj napadajo voditelji KDK še tako vehementno vladu, Beograd in vse, kar jim pride pod zob, so pri tem dejansko vendarle v defenzivi. Kajti kljub vsem tem napadom stoji samo ob strani in samo gledajo, kako delajo drugi. Če bi bili njih nasprotniki ljudje slabotnih živcev, potem bi njihovi besedni napadi imeli morda še kak učinek. Tako pa vse to izlivanje žolca na nikogar ne vpliva in dogodki gredo svojo pot, ker preprečuje delo samo tisti, ki je sredi ceste, ne pa tisti, ki je ob strani. Ta se je namreč že umaknil.

Priznavamo, da ni ravno prijetna pot po cesti, ob kateri stoji ljudje, ki glasno izražajo svoje nezadovoljstvo. Toda ta neprijetnost ni tako velika, da bi postala že argument in da bi prisilila k opustitvi pota in privedla do kapitulacije. Treba je uporabiti močnejši argument in stopiti na cesto ter povedati svoje pogoje za prehod. Teh pa KDK noče povedati.

Številno in močno armado je zbral St. Radić, a vsa ta armada je danes brez voditelja in brez cilja. Armada stoji in čaka na povelje, nikjer pa ni nobenega voditelja. Kajti vsi tisti, ki pravijo, da so voditelji te armade, niso še nikdar bili voditelji, ker so brez načrta, ker sploh ne vedo, kam na povedajo armado. In tako ta čaka in čaka, zgublja čas in dobro voljo. Že se pa tudi pojavljajo prvi znaki, da so ljudje tega čakanja siti in da bo pričela armada kopneti. Tedaj pa se bodo morda spomnili šefi KDK, da je treba imeti

Novi državni proračun

Belgrad, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Finančni minister je predložil danes narodni skupščini proračun za bodoče leto. Proračun je večji od lanskega. Lani so znašali izdatki 11.280.000.000 Din, letos pa 12.158.000.000 Din. Krediti za državno upravo so povečani. Razen tega so povečani krediti za pokojnine. Prvič je navedena v dohodkih vojna odškodnina od Nemčije, ki znaša 274.000.000 Din.

Splošni državni izdatki so zmanjšani, in sicer pri državnih dolgovih za 137.000 Din, ker so črtani krediti za obveznosti države iz prejšnjih let, katere so bile izplačane iz monopolnega posojila. Stvarno so dolgovni povečani za 50.000.000 Din, kolikor so znašali dosedanja krediti za državne obveznosti iz prejšnjih let. Ta znesek se uporabi za izplačilo državnih dolgov.

Proračun prosvetnega ministrstva je zmanjšan za 26.000.000 Din in sicer zaradi zmanjšanja kreditov za investicije. — Proračun notranjega ministrstva je zmanjšan za Din 16.000.000, ker se je izločil kredit za pokojnine orožništva in se je prenesel v proračun za pokojnine. — Proračun zdravstvenega ministrstva se je zmanjšal za 14.000.000 Din radi zmanjšanja investicij. — Proračun zunanjega ministrstva se je zmanjšal za 1.000.000 Din radi razlik na kurzu radi izplačila tujih valut. — Proračun gradbenega ministrstva je manjši za 90.000.000 Din, ker so se ukinile vse podpore za vzdrževanje cest in investicije. — Ministrstvo za agrarno reformo ima za Din 11.000.000 nižji proračun radi prenosa kreditov za vodne zadrage v finančni zakon.

Povečani so proračuni: Vrhovne uprave za 198.000.000 Din, ki se porajajo za državne dotacije oblastem in dotacije fonda pri Drž. hipotekarni banki, za zavarovanje osrednje premične in nepremične državne imovine. Nezadostni krediti za pokojnine in invalidske podpore so se povečali za 115.000.000 Din in znašajo 1.031.000.000 Din. Proračun pravosodnega ministrstva je povečan za 34.000.000 D. Večji del te vsote se bo porabil za izvedbo novih zakonov. Proračun ministrstva za vere je zvišan za 1.000.000 Din. V proračunu je zagotovljena prevedba kronske kongruie na dinarsko. Finančni efekt znaša okrog 5.000.000 Din. Finančno ministrstvo je povečalo proračun za 11.000.000 Din. Povečanje je posledica reorganizacije finančne službe, razen tega pa tudi pripravljala dela za sestavo katastra v Srbiji in Črni gori. Proračun vojnega ministra znaša 2.549.000.000 Din. Torej se je povečal za 121.000.000 Din. Povečanje se opravičuje s potrebo mornarice in zrakoplovstva. Proračun železniškega ministrstva se je povečal radi tega, ker se je kredit ravnateljstva za gradbo novih železnic prenesel med splošne izdatke. Proračun kmetijskega ministrstva se je povečal za 2.000.000 Din. Povečani krediti bodo služili za pospeševanje kmetijstva in povišanje rentabilnosti. Proračun trgovskega ministrstva je povišan za 3.000.000 Din. Povečanje bo služilo zgraditvi srednje tehnične šole v Sarajevu. Ministrstvo socialne politike samo izkazuje povečanje za 3.700.000 Din, ki se bodo porabili za ljudsko štetje in šteje živine, ki se mora izvršiti do konca 1930. Proračun rezervnih kreditov znaša 74.000.000 D. Izdatki državnih gozdarskih podjetij so se povečali. Izdatki v resoru prosvetnega ministrstva so se zmanjšali za več kot 3.000.000 Din radi tega, ker se je zaloga šolskih knjig v Zagrebu in Ljubljani izročila oblastem.

Izdatki za državne ustanove Belje, Topolovec, državne sladkorne tovarne so za nad 7.000.000 višji. Ti višji izdatki so potrebni

radi povečanja dohodkov. Iz proračuna železniškega ministrstva so izvzeti vsi krediti, katerih namen je bil, preosnovati železnice na trgovski podlagi. V celotnem je proračun železniškega ministrstva višji za 332 milijonov dinarjev, kar se opravičuje s tem, da so bili dosedanja krediti nezadostni. Za zgradbo pošt, telefonov in brzojavov so povečani krediti za 8 mil. Din. V kmetijskem ministrstvu so povečani krediti za 10 mil. Din, ki se bodo porabili za povzdigo konjereje, svilarstva in potrebe državne loterije. Krediti za gozdarstvo in rudarstvo so povečani za 125 mil. Din, ker dosedaj rudniki niso izhajali z dovoljenimi krediti in so vedno zahtevali naknadne kredite. Povečani so krediti za stanove v trgovinskem ministrstvu za 900.000 Din radi povečanja poslovanja Drž. hipotekarne banke.

Med državnimi dohodki izkazuje največji iznos državna gospodarska podjetja, in sicer 6.631.000.000 Din, torej za 201 mil. Din več kot v prejšnjem proračunu. Monopolski dohodki 1.904.000.000 Din. Dohodki bodo večji pri prodaji tobaka in tobaknih izdelkov, manjši pri prodaji soli radi znižanja prodajne cene. V celoti so dohodki za 1.500.000 Din manjši kot v prejšnjem proračunu. Neposredni davki so proračunani na 1.684.000.000 Din, za 10 mil. Din več kot pri prejšnjem proračunu. Povečanje se opravičuje iz dohodkov davka na uslužbenca in obresti za zaostale davke. Dohodki iz carin 1.463.000.000 Din, to je 187 mil. Din manj kot dosedaj radi znižanja carinskih postavk, ki so posledica novih trgovinskih pogodb s sosednimi državami. Takse so proračunane na 1.159.000.000 Din ali za 104 mil. več kot sedaj. Povečanje izhaja iz večje prodaje kolkov, vrednostnih papirjev in povečanja uvoznih taks. Dohodki iz trošarin znašajo 783 mil. Din, to je 30 mil. Din manj. Dohodki iz državnih denarnih zavodov (Narodna in Hipotekarna banka) znašajo 30 mil. Din. Razni dohodki iz kapitalov, fondov itd. znašajo 95 mil. Din, to je za 8 mil. Din manj, ker so se izločili prispevki za posestva, ki spadajo pod agrarno reformo.

Proračun izkazuje prebitek 48.285 Din, ki se bo porabil v smislu čl. 40 zakona o računovodstvu v to, da se priklapi državni gotovini.

Proračuni posameznih ministrstev so torej ti-le:

Državni dolgovi 863.143.326 Din.
Notranje ministrstvo 546.000.879 Din.
Zunanje ministrstvo 166.270.168 Din.
Ministrstvo za agr. reformo 30.371.081 Din.
Pokojnine in inval. podpore 1.031.637.565 D n.
Ministrstvo za vere 112.024.622 Din.
Železniško ministrstvo 2.080.080.171 Din.
Trgovinsko ministrstvo 51.940.374 Din.
Prosveta 780.273.720 Din.
Vojno ministrstvo 2.549.696.611 Din.
Zdravstveno ministrstvo 175.294.197 Din.
Gradbeno ministrstvo 204.702.476 Din.
Vrhovna državna uprava 318.725.635 Din.
Pravosodno ministrstvo 307.651.012 Din.
Finančno ministrstvo 359.768.548 Din.
Kmetijsko ministrstvo 139.287.764 Din.
Ministrstvo za soc. politiko 33.972.839 Din.

Proračun je sestavljen kakor lani. V prvem delu so izdatki državne uprave, na drugi strani pa izdatki državnih gospodarskih podjetij. Izdatki uprave in dotacij znašajo torej 7.829.839.786 Din. Fiskalni dohodki in pavšalni dohodki iz gospodarskih podjetij 7829 mil. 888.071 Din.

sor g. dr. Pitamie o pravni podlagi zaščite manjšin.

Demokratski klub je imel pred skupščinsko sejo svojo sejo, na kateri je vzel na znanje sklep radikalnega kluba. Nato je obravnaval vprašanje dalmatinskega agrarja. Klub bo jutri celo dopoldne zboroval.

Jutri se vrši seja glavnega odbora Združene zveze. Danes se je vršila predkonferenca.

Dne 20. novembra odide v Berlin delegacija z dr. Gosarjem na čelu, da se pogaja o socialnopolitičnih vprašanjih.

Danes je imel sejo odsek zakonodajnega odbora. Obravnaval je kazenskopравни red.

Dne 25. novembra bo prva seja odseka za ljudskošolski zakon.

Seja skupščine

Zakon o javnih delih in pomoči pasivnim krajem sprejet.

Belgrad, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Današnja skupščinska seja se je pričela ob 10. Glavni predmet je bila debata o javnih delih in pomoči pasivnim krajem. Od radikalov je imel dolg govor Radko Parežanin, ki je zahteval, da se vrši nad to razmeroma majhno vsoto nadzorstvo, da se ne potroši za razne dnevnice. Zakon je dober in potreben. Glasoval bo zanj. Poslanec se je bavil s pasivnostjo naših krajev in trdil, da je za to stanje kriva gospodarska politika dosedanjih vlad. Dokaz so dosedanja proračuni. Krivo je tudi strankarstvo. V naši upravi imamo veliko število nesposobnih uradnikov, ki prejemajo denar, ki bi se lahko uporabil za reforme. Naštevajo številne primere, da se je s fondi za izboljšave slabo ravnilo. Zlasti za pogozdovanje. Poslanec obtožuje ministra za agrarno reformo in gozdarstvo, da vladajo po njegovem mnenju tu tajne sile. Zavzema se za povzdigo kmetijstva, ki je zanemarjeno. Kot zgled navaja, kako druge države skrbje za to.

Nato je govoril zemljoradnik Savilič. Izjavil je, da so krediti majhni. Radikal Milutinović opisuje razmere v raško-zvečinski oblasti. Musliman Husein Alić je priznal, da ima zakonski predlog tudi slabe strani. Vendar je mnogo boljši od prejšnjega. Določena vsota 120, mil. Din je razmeroma majhna. Pri glasovanju je bil zakon s 127 proti devetim glasovom sprejet. Nato je preds. prebral poročilo finančnega ministra, da predlaga narodni skupščini proračun, nakar se je seja zaključila. Prihodnja skupščinska seja bo 26. novembra ob 10 dopoldne.

Razčiščevanje v NRS

Belgrad, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Dopoldne so odpotovali v Niš člani glavnega odbora Uzunović, Maksimović, Krsta Miletić, Živko Sušić, Svetislav Saković, dr. Ivković, Velja Popović, Milan Simonović, Ljuba Popović, Miloš Babić, Mihajlo Lukarević in poslanec Besarabić. V istem vlaku je z njimi odpotoval minister za vere Cvetković, ki je Uzunovićev nasprotnik. Člani glavnega odbora so imeli že danes v Nišu posvetovanje s svojimi somišljeniki. Jutri se bo vršil v Prokuplju velik radikalni shod. Med radikali se čuje mnenje, da je to predpriprava članov glavnega odbora NRS, da nadaljujejo akcijo zoper večino radikalnega kluba. Na drugi strani se je zatrjevalo, da je to navaden radikalni shod. Vsekakor je značilno, da je z istim vlakom in na isto mesto, v Prokuplje odpotoval minister Cvetković, ki bo govoril na istem shodu za slučaj, da bodo člani glavnega odbora napadali vladu in njeno delovanje. Ker je odšlo toliko število poslancev in ker so se sestali pristaši Vukičevića in glavnega odbora, je bilo seveda zanimanje za ta radikalni shod v Prokuplju v središču političnega zanimanja.

Zagreb voli v torek župana

Zagreb, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Danes je prišel odlok notranjega ministrstva, da se v Zagrebu izvršijo županske volitve. Veliki župan je takoj razpisal volitve za 20. november. Takrat se sestane občinski odbor. Zdi se, da bo Hrvatski blok kljub nesimpatijam, ki se pojavljajo v velikem delu, Srkulja izvolil za župana. Značilno je, da je izvoljen za ravnatelja Mestne hranilnice samostojen demokrat dr. Juriša. To se je zgodilo radi tega, da si federalisti pridobijo naklonjenost samostojnih demokratov.

K sporazumu o reparacijah

London, 17. novembra. (Tel. »Slov.«) »Daily Telegraph« poroča, da bo Anglija svoj uradni odgovor na nemški predlog za sklicanje konference strokovnjakov izročila v par dneh obenem z odgovori ostalih zaveznikov in da bo v njem obravnavala samo sestavo in postopanje odbora. Obenem bo v neoficielnem memorandu sporočila nemški vladi angleško mnenje o reparacijskem vprašanju. Nemčija je odklonila udeležbo na konferenci, če bi bila svoboda strokovnjakov omejena po gotovih zahtvah zaveznikov. Amerika pa je za udeležbo stavila pogoj, da se formalno ne dotaknejo vprašanja medzaveznikskih dolgov, kar pa se je, dasi v neoficielni obliki, zgodilo v angleškem memorandu.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Zadele so sledeče srečke: 30.000 Din št. 31.322, 10.000 Din 62.710 in 12.164.

Belgrajske vesti

Belgrad, 17. novembra.

Minister Cvetković je danes izjavil, da je zoper vse tiste, ki so poslali znani brzojav na ministrskega predsednika iz Niša, vložil tožbo in se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

Dne 22. novembra bo predaval na belgrajski univerzi ljubljanski vseučiliški profesor

tudi kak načrt, kako bo šla bodoča pot. Toda takrat bo že prepozno in takrat bo armada že odšla.

Danes armada brez voditeljev, jutri voditelji brez armade. To je usoda KDK, ker so njeni voditelji brez načrta, brez ideje in samo negativisti, ki poslušajo, česa noče Vlaška ulica.

O katoliški akciji

(Pismo iz Dunaja.)

Na Dunaju so nastala nesporazumjenja med zastopniki politične krščansko-socialne stranke in zastopniki katoliške akcije. Da se zadeva pojasni, so sličali veliko javno zborovanje. Tam je govoril generalni ravnatelj »Katoliške ljudske zveze (Kath. Volksbund)« monsieur Fried o »katoliški akciji«, poslanec in strankin načelnik Kunschak o politiki. Fried je izvajal med drugim:

Prvo vprašanje je o cilju katoliške akcije in politične stranke. Katoliška akcija ima nalogo, da v zvezi s Cerkvijo in dušnim pastirstvom pomaga izobraževati mišljenje ljudi, vzgajati značaje, prav razlagati naša načela in njihovo uporabo na praktično javno življenje. S tem je dalje dana naloga, da se mora katoliško ljudstvo v smislu našega katoliškega svetovnega nazora šolati. Politična stranka z vsemi temi nalogami nima nič opraviti; njeno delo je, da po možnosti uveljavi katoliška načela in v javnem življenju, v državi in deželi, v zakonodaji in upravi. Politična stranka mora imeti, posebno če je krščanska, tudi svoja nepremakljiva načela, in jih ne sme nikdar zatajati ali izdati. To je samoočelje umevno. V koliko pa ta nespremenljiva načela doseže, to je vprašanje njene politične moči. Krščanska stranka bo včasih morala pristati na kak kompromis, ki ga po svojih načelih zavrača.

Drugo vprašanje je, kdo naj deluje v kat. akciji in kdo v političnem življenju. V katoliški akciji naj bodo samoumevno vsi katoličani, vsaj tam, kjer to gibanje nosijo naša katoliška društva in organizacije, naj bodo njihovi člani. To je najmanjša zahteva, ki jo moramo nasloviti na vse katoličane, naravno tudi na naše krščanske mandatarje. Mi moramo od vseh zahtevati, da pospešujejo in naročajo tudi naš katoliški tisk. Na vodilen način bodo v kat. akciji duhovniki in laiki sodelovali. Na splošno za to politični mandatarji radi tega ne bodo sposobni, ker imajo, če hočejo javne dolžnosti prav izpolnjevati, malo ali nič časa za delo v ljudski zvezi (Volksbund), v stanovskih društvih itd. V politični stranki naj bo in mora naravno biti njen član tudi vsak katoličan in mora za časa volitve ne samo sam v krščanskem smislu voliti, ampak tudi kolikor mogoče mnogo drugih k temu pripraviti. Vodilna mesta v političnem življenju, bodisi kot zaupniki, načelniki strankine organizacije in kot mandatarji bodo zavzemali in naj jih zavzemajo možje našega zaupanja, če katoličani pri političnem gibanju ne stojijo ob strani, ampak se goreče v njem udeležujejo. Ti od nas v političnem življenju naprej postavljeni nositelji našega zaupanja se radi tega ne smejo smatrati takoj kot katoličani druge vrednosti. Tu zahtevamo najprej katoliške mandatarje; posreči se nam, da spravimo vrle katoličane na ta mesta, potem pa jih sami nekako izključujemo iz notranje katoliške vzajemnosti. To ni nič. Tako ne pridemo naprej.

Katoliška akcija in javno življenje (politika) se naj medseboj dopolnjujeta, krepi in jačita.

Kunschak pa je med drugim izjavil: Kat. akcija stoji na večnih verskih resnicah in se radi tega nima na nič ozirati kakor na svoja načela. Politična stranka pa je pri svojem ravnanju in pri svojih odlokih vezana na manjša ali večja razmere in posebno na vsakokratno dano razmerje moči. To razmerje je za katoličane ni ugodno. V »Narodnem svetu« je n. pr. 73 krščanskih socialcev, 71 socialdemokratov, 12 velenemcev in 9 deželnih zvezarjev (Landbund). Ker so velenemci in večina zvezarjev liberalci, je v kulturno-političnih vprašanjih liberalna večina. Pri tem položaju strogo obsojati dr. Seipila in krščansko socialno stranko, ker ne delata izrecno katoliške politike, ni samo nepravilno, ampak hudobno. Nekateri žele, da bi krščanski socialci vrgli proč vlado in šli v opozicijo delat načelno katoliško politiko. V dunajskem občinskem svetu so krščanski socialci v opoziciji, pa se slišijo le tožbe, kako vladajoči socialdemokrati zatirajo katoliške zadeve; stavlja se vprašanje, ali ne bi bilo boljše skleniti kompromis s socialdemokrati, da se omili socialdemokratski kulturni boj zlasti glede šole. Windhorst je rekel, da »Centrum« ni konfesijska stranka, ampak politična stranka. Tako je ostalo do danes pri »Centrum«, tako pri krščansko-socialni stranki. Če je moj prijatelj Fried zahteval za katoliško akcijo in za politiko svobodo odločitve in delovanja, se s tem popolnoma strinjam in kličem tako zastopnikom katoliške akcije kakor zastopnikom krščansko-socialne stranke: V svobodni drug poleg drugega, v svobodni drug z drugim za našo vero, ljudstvo in našo domovino.

»Osservatore Romano« ima dne 20. oktobra o tem poročilo z naslovom: »Po zborovanju na Dunaju — katoliška akcija in politično udeleževanje,« kjer odobrava stališče obeh dunajskih govornikov v dolgem uvodnem članku. »Reichspost« ponatiskuje 26. oktobra z zadoščanjem članek vatikanskega lista. To ponema tudi »Katholische Kirchenzeitung« dne 8. novembra. Ta še pripominja, da je dr. Pfliegler v svoji reviji »Neuland«, str. 216 z »Osservatore Romano« v nasprotju, ko dvomi »življenski možnosti krščansko-socialne stranke in njeni koristi za katoliško Cerkvijo, očitajo ji, da je le sredstvo za moč obrtnikov in meščanstva, stranka kapitalizma, da se z

Silni viharji v severni Evropi

Berlin, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Nad obalami Severnega morja, v Angliji, Holandiji, severni Nemčiji in tudi nad francosko obalo Atlantskega morja divjajo od večerj hudi viharji, ki so napravili veliko škodo in zahtevali tudi več človeških živ. Vihar je trgal ladje od obale, razkrival strehe, ruval dreves, oviral železniški in cestni promet ter rušil telefonske in brzojavne zveze. Na kornvalski obali v Angliji je vihar odplaval z neke ladje krmilarja. V Angliji je bilo vsega skupaj ubitih 6 oseb. Mnoge ladje so na morju prišle v velike stiske.

Pariz, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Poroča se o vedno večji škodi, ki jo je napravil vihar v francoskih pristaniščih v Kanalu. Francoske brezžične postaje so prejele razne klice na pomoč, tako od grškega parnika »Amazona«, angleškega parnika »Aquila« in od več francoskih ribičskih ladij. Potniški promet med Francijo in Anglijo je popolnoma ustavljen že od večerj popoldne. Danes je bil ustavljen tudi zračni promet na letališču v Le Bourgetu.

Zakaj ni prišlo do trgovinske pogodbe s Prago

Praga, 17. nov. (Tel. »Slov.«) O jugoslovansko-češkoslovaških trgovinskih pogajanjih, ki so se prekinila in so usojena na politiko čakanja, je zvedel vaš dopisnik nekatere podrobnosti. Da ni prišlo do pogajanj o tarifnem delu pogodbe, so krivi češkoslovaški agrarci, ki niso hoteli brez protiuslug skleniti niti veterinarske konvencije, ki jo je Jugoslavija z Madjarsko s lahkoto sklenila. Med pogajenji bi bilo kmalu prišlo do krize češkoslovaške vlade. S pogajenji se je bavil ministrski svet, v katerem pa so zopet zmagali agrarci, ki ne marajo nasproti jugoslovanskemu kmetijstvu ničesar popustiti. V splošnem gredo češkoslovaški agrarci za tem, da označijo češkoslovaško državo za agrarno, da jo na tem polju popolnoma osamosvojijo. Radi

tega je malo upanja, da bi se pogajanja nadaljevala, dodler bodo imeli češkoslovaški agrarci odločilno besedo v vladi. Jugoslovanska delegacija, videč, da ni mogoče pričakovati kakega uspeha, je pogajanja prekinila. Najbrže ne bo sili na nova pogajanja, dokler ne pride v vlado češkoslovaška socialistična stranka. Agrarci trenutno ne marajo ničesar popustiti, ampak gredo v boj za pokrajinske volitve z geslom: zvišanje carine na živilo in kmetijske pridelke. Ker je češkoslovaški izvoz v Jugoslavijo še enkrat večji kakor jugoslovanski v Češkoslovaško, bo Češkoslovaška imela več interesa, da podvzame korake za ponovna pogajanja, kakor SHS. Dokler ostane sedanja vlada na krmilu, na nova pogajanja ni računati.

Razsodba v grškem procesu

Atene, 17. nov. (Tel. »Slov.«) V konfliktu grške države z mednarodno finančno komisijo radi zastavljenih državnih dohodkov je izdal svojo razsodbo švicarski razsodnik Moriaud. Konflikt je obstojal v tem, da je finančna komisija v smislu zakona iz l. 1898. razpolagala s 60% prebitka dohodkov za zboljšanje obresti grških obligacij v zlatu, toda namesto da bi te prebitke dohodkov izdajala v drahmah, jih je preračunavala iz drahem v francoske franke in iz frankov v funt šterlinge. Finančna komisija je očitala grški vladi, da je izdajala papirni denar brez pooblastila komisije in s tem povzročila izgubo vrednosti drahme. Moriaud obsoja preračunavanje komisije v druge valute ter jo je obsojil na vračilo 15 milijonov zlatih frankov grški državni blagajni v 10 letnih obrokih; obsojil pa je tudi to, da so grške vlade izdajale papirni denar, ne da bi prej vprašale finančno komisijo, ter določil odškodnino, ki jo ima Grška plačati za zvišanje obresti zlatih obligacij na letnih 5 milijonov zlatih frankov.

Drobne vesti

Francoski delegat v ženevskem mednarodnem delovnem uradu Youchaux je sedaj po Boncourju tudi podal demisijo. V časnikarskem intervjuju je izjavil, da ne more zagovarjati, da bi zastopal v Ženevi desničarsko vlado. Širi se govorica, da bo tudi radikalnosocialni poslanec Bascide odločil svoje mesto kot delegat v Ženevi.

Nemški državni zbor je danes v svrhu podpore izprtim delavcem v severnozpadnem industrijskem ozemlju dovolil 20.000 mark. V ponedeljek se začne zunanje-politična debata z govorom dr. Stresemanna, ki bo poročal o poteku prihodnjih pogajanj v stvari Dawesovega načrta.

Za vrhovnega poveljnika italijanskega brodograja v gornjem Tirenskem morju je bil imenovan admiral Lido Ducci.

Banka del piccolo credito v Ferrari je ustavila plačila.

Obdolžen umora svoje žene. Danes se je pri tukajšnjem kazenskem sodišču začela razprava proti privalnemu uradniku Belj Erdelyju, ki je obtožen, da je umoril svojo ženo igralko Ano Forgacs, ki je bila v njegovo korist zavarovana za življenje. Meseca avgusta 1928 je Erdely napravil s svojo ženo izlet na Milštatsko jezero na Koroskem. Soproga je padla v neki prepad in se pri tem hudo poškodovala. Erdely jo je baje sam pahnil v globčino in se potem zastrupil z veronalom in hotel zadaviti s šalom. Erdely taji zločin, obtožen pa je tudi radi ponarejanja menic, goljufije in ponarejanja doktorske diplome, kar pa priznava.

njenim delovanjem na tragičen način Cerkvi odtujače vedno več ljudi, navajajoč h koncu besede judovske boljševinke Kameneve. Iz tega članka sklepa »Kirchenzeitung«, da hoče Pfliegler s katoliško akcijo izločiti krščansko socialno stranko, dočim smatra »Osservatore Romano« katoliško akcijo za nekaj izvenpolitičnega in nadpolitičnega ter se veda, da sliši isto iz Friedovih in Kunschakovih ust.

Te konstatacije so jako poučne za bosanske razmere, kjer sarajevski »Katoliški Tjednik« pobija v imenu katoliške akcije politiko Hrvatske pučke stranke, dočim je katoliška akcija nepolitična, izvenpolitična in nadpolitična, kakor to sledi tudi iz teh rimskih in dunajskih izjav.

Svet Društva narodov

Zeneva, 16. novembra.

53. zasedanje sveta Društva narodov je sklicano za 10. december v Ženevo. Dnevni red je precej obilen. Od političnih vprašanj sta postavljena dva spora, ki sta bila že ponovno predmet brezuspešne razprave pred svetom in sicer poljsko-litvanski spor in vprašanje madjarskih optantov v Rumuniji.

Glede optantov so se vršila zadnje mesece ponovno direktna pogajanja med obeh državama in ravno te dni bi se imela v Rappalu vršiti nova konferenca. Radi spremembe vlade pa je bila odpovedana. Vendar ne vlada več taka napetost in zato se upa, da bo končno vendarle mogoče svetu Društva narodov najti kompromis, ki bo zadovoljil obe stranki.

Se bolj star je spor med Poljsko in Litvo, med katerima vlada stalno napeto skoraj vojno stanje. Glavno sporno vprašanje je pripadnost Vilne, ki je pod poljsko okupacijo in jo Poljaki smatrajo za sestaven del svoje države. Litvanci pa so v svojih pretenzijah po tem mestu šli celo tako daleč, da so v ustavi proglasili Vilno za svojo prestolico! Tudi druga vprašanja kakor železniški in poštni promet so popolnoma neurejena. Zato je bila nedavno sklicana v Königsberg konferenca, kjer sta se sestali na direktna pogajanja delegaciji obeh držav in se tudi kmalu razšli — brez uspeha. Pri nepomirljivosti litvanskega Woldemarasa tudi izgledi razprave pred svetom niso najboljši.

Dalje so na dnevnem redu še vprašanja manjšin, posebno nemških manjšin na Poljskem ter razprave o izvršitvi sklepov plenuma. To so predvsem vprašanja finančne in administrativne prirode.

Splošna politična važnost tega zasedanja pa bo seveda odvisna od tega, če se bodo sej udeležili zunanji min. Chamberlaine, Briand in Stresemann. Doslej se še nobeden ni izjavil, vendar se smatra za verjetno, da pridejo vsi trije in da porabijo to priliko za direktna pogajanja o izpraznitvi Porenja in o reparacijskih obveznostih Nemčije.

Deževie povzročilo izbruh Etne

Milan, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Ravnatelj Melladra na neapeljskem vezuvskem opazovališču smatra, da je zadnji izbruh Etne povzročilo obilno deževie meseca septembra. Iz istega vzroka smatra, da bo tudi Vezuv hujše deloval meseca decembra ali januarja.

Izjave Zaleskega

Varšava, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Zunanji minister Zaleski je izjavil v »Epoki«, da ni nasprotnik izpraznitve Porenja, vendar bi se morala Poljska zavarovati proti njenemu učinkovanju. Kellogova pogodba je položaj olajšala, poskusi za izpremembo teritorialnih določb mirovnih pogodb, ki mirnim potom niso mogoči, pa bi zopet zbudili potrebo po nadaljnjih varnostnih momentih.

„Jutru“ v vednost

Na naš uvodnik o škodljivem delu skrajnežev je »Jutro« odgovorilo z uvodnikom, ki jasno dokazuje, da se »Jutro« ne more ločiti od ekstremistov. Po tem dokazu in svojih običajnih poklonih Slov. ljudski stranki, pa zaključuje »Jutro« svoja razmotrivanja z vprašanjem: Ali more SLS sploh še nazaj?

Ne, ne more! Ker SLS gre vedno naprej in bo tudi v bodoče njeno geslo: vedno naprej.

Nazaj pa naj hodi še nadalje SDS, kakor je od nekdanjega naših naprednjakov: Nazaj v dunajski liberalizem!

Volitve v SSLU

Ponoven porast katoliške „Slovenske liste“

Ugled in sila katol. akad. mladine na naši univerzi neprestano naraščata. Ponoven jasen dokaz so sinočnje volitve v najvišjo stanovsko reprezentanco Ljublj. akad. mladine, v SSLU. Slovenska lista beleži zopet krasno zmago.

Izid sinočnih volitev v SSLU je sledeč: vseh oddanih glasov 920, »Slovenska lista« A je dobila 840 glasov, »Stanovska lista Delavne omladine« B 114 glasov, »lista enotne napredne omladine« C 389 glasov in »lista svobodnih akademikov« D 77 glasov. Po tem rezultatu je razdelitev mandatov sledeča: Lista A je dobila 3 mandate, lista B 1 mandat, lista C 3 mandate, lista D nobenega mandata.

Po volivnem redu se je Svet konstituiral kakor sledi:

Predsednik: Köstl Janko (C), I. tajnik: Hribovšek Anton (A), podpredsednik: Zdolšek Joža (C), blagajnik: Oven Zvonko (A), tajnik II.: Babič Mihovil (C), arhivar: Kozina Ljuba (B), odbornik brez mandata: Potokar Mirko (A). Revizorji: Ekar Dušan (C), Ilija Alojz (A), Debeljak Milan (C).

Slovensko katoliško akademsko dijaštvo je doslej še vedno pokazalo svojo notranjo silo, ki ga druži v silno enoto vsakokrat, kadar je to treba pokazati komurkoli. Notranje zdravje naše kat. akad. mladine je pokazalo baš minulo poskovno leto, ki zanj ni bilo baš preveč prijetno, a je znala eliminirati vsak nezdrav pojav, tako da je nastopila kompaktno s svojo »Slovensko listo«, dočim je ostala baš »napredna« fronta razcepljena.

Zanimive so številke o volivnih rezultatih v prejšnjih letih. Leta 1925. je ob volivni udeležbi 890 dobila napredna lista 453, levičarska 187, katoliška 250 glasov. Leta 1926. ob udeležbi 838, napredna lista 302, triglavčanska (napredna frakcija) 97, levičarska 103, katoliška 283 glasov. Leta 1927.: udeležba 871, napredna lista 357, triglavčanska 107, levičarska 91 in katoliška 316 glasov.

Tako so dobili v lanskem Svetu »napredni« 3 mandate, triglavčani 1 in katoliški akademiki 3 mandate.

Poslanci KDK in oblastni proračun

Poročilo o večerajnji seji ljubljanske občinske skupščine je zlasti zanimivo in to predvsem zaradi postopanja poslancev od KDK.

Najprej velikanski govori proti delu večine občinske skupščine in še posebej proti delu oblastnega odbora. Povsod vidijo same napake, povsod sama kritika, nobena reč jim ni po volji, najmanj pa seveda oblastni proračun. Zakaj v tem proračunu so naravno tudi davki. Pa si je seveda mislila naša nad vse modra delegacija od KDK, da bi mogla pri davkih nekaj pridobiti tudi za svojo stranko. In zato so sklenili, da bodo na vso moč kričali proti davkom in lovili popularnost.

Toda celo ta primitiven in le za političnega šolarca primeren račun se je izkazal kot napačen in neizvedljiv.

Ko je namreč koncem glavne razprave vstal dr. Adlešič in v velikem in globoko zasnovanem govoru obdelal vse ugovore opozicije, so pričeli opozicijski poslanci polagoma odhajati iz dvorane. Postalo jim je prevroče, ker so bili argumenti dr. Adlešiča prekrepi. Koncem njegovega govora pa so se vrnili v dvorano vendarle vsi poslanci in ko je prišlo glasovanje, so vsi poslanci SKS glasovali za kmetijski proračun. In glasovali so za, pa čeprav je na prejšnji seji izjavil poslanec Tavčar v imenu vse opozicije, da se bo ta vzdržala vsakega glasovanja, da tako izrazi nezaupanje večini v oblastni skupščini.

S svojim glasovanjem za proračun kmetijstva pa so poslanci SKS Tavčarjevo izjavo preklicali, ker so pod silo argumentov morali priznati, da večina, ki tako vestno skrbi za kmetijstvo, zasluži zaupanje.

To njih priznanje pa so nato še podčrtali, ko so glasovali tudi za proračun za javna dela.

SLS in njeni oblastni poslanci so s tem doživeli najlepše zadoščenje, ker so morali njih delo priznati tudi njih nasprotniki. K temu priznanju mi oblastnim poslancem SLS iskreno čestitam.

Se eno stvar pa je pri tem poudariti. Poslanci od SKS so glasovali za izdatke, ali pa bodo imeli sedaj tudi toliko poguma, da bodo glasovali tudi za dohodke? Nobenega zmisla vendar nima glasovati za izdatke in biti proti dohodkom, ki naj te krijejo.

Zato ne preostane za poslance SKS nič drugega, ko da glasujejo še za davke in svojo davčno pesem lepo pospravijo.

Davčna pesem poslancev KDK je šla po vodi in pred silo argumentov dela SLS je morala utihniti. Račun z davki je propadel, ker so fraze vedno manj od dela.

Včerajšnja seja ljubljanske obl. skupščine je to jasno dokazala.

Dunajska vremenska napoved. Po večini oblačno, včasih dež, nižja temperatura. V prostih položajih močni zahodni vetrovi, ki se bodo sukali proti severu.

Proračunska debata v obl. skupščini

Stvarna izvajanja naših poslancev — Govornik SDS priznava stvarnost proračuna — Opozicija zabavlja profi — glasuje pa za proračun

Ljubljana, 17. novembra.

Običaj je v vseh parlamentih in skupščinah, da so proračunske debate stvarne in objektivne. Saj je to najvažnejše delo, ko gre za gospodarske in kulturne potrebe in ko je treba gledati, za kaj se uporabi denar. Zato se ravno v proračunskih debatah često sprejmejo predlogi opozicije, če so stvarni in dobri. In mnogokrat je ravno od takih predlogov opozicije izšla iniciativa za potrebna dela v prilogi splošnosti.

»Častno« izjemo dela v tem opozicija v ljubljanski občinski skupščini z malimi izjemami. Namesto stvarne kritike in eventualno še potrebnih predlogov, govori v stilu »Kmetkega lista« in »Domovine«. Obžalujemo in pomilujemo one, ki so primorani take govore poslušati.

Sreča naše oblasti je, da ima na čelu svoje uprave moške, v katere ima lahko neomajeno zaupanje. Njihova skrb za res pravične potrebe ljudstva, njihovo poznavanje razmer v deželi, njihovo visoko strokovno znanje in njihovo absolutno poštenje, so najboljši porok zato, da je naša oblast v pravih rokah. Že dosedanje njihovo kratko delovanje je pokazalo zavidljive uspehe in ni pretirano, če rečemo odkrito, da sta mariborska in ljubljanska oblast že danes daleč pred vsemi ostalimi.

Prosimo zato voditelje naše oblastne samouprave, da gredo s prezirom preko demagogije in da vstrajajo na dosedanjih poti stvarnega in poštenega dela za splošni blagor in dobrobit.

Tudi na današnji seji so govorniki opozicije g. Bukovec et consortes dokazali svoje globoko poznavanje proračuna in narodno gospodarskih ved. G. Tavčarju je celo zmanjkalo gradiva in je zato čitral list. Ker občinska skupščina ni čitalnica, mu je predsednik odvzel besedo, kar je g. Tavčar brez protesta vzel na znanje.

Ostala razprava pa je bila na višini. Stvarna poročila predsednika finančnega odbora g. posl. Skubic, ter govori obeh glavnih govornikov g. posl. Jarca za oddelek o javnih delih in posl. dr. Adlešiča za oddelek o obrti in trgovini kakor tudi dopolnilnih govornikov poslancev dr. Česnika, Nemariča, Uršiča in drugih so bili predmet splošne pozornosti. Poslanci so želi za svoja izvajanja zasluženno odobravanje.

Seja se je pričela ob 9. Predsednik dr. Natlačen je predložil predlog občinskega odbora o noveliranju uredbe o zgradbi malih stanovanj, dalje predlog občinskega odbora za preložitve klanca na cesti Marno—Brezno v okraju Laško po tozadavnem predlogu posl. Deželaka in okrajnega zastopa v Laškem in predlog posl. Pevca (SLS) in tovarišev radi zboljšanja deželne ceste Trebnje—Račja sela. Dalje predlog občinskega odbora o rekonstrukciji mostov na okrajni cesti Smarjeta—Marenska kapela.

Nato se je nadaljevala podrobna debata. Poročevalec posl. Skubic je poročal o III. in V. poglavju proračuna. Našteval je posamezne oddelke in utemeljeval potrebo teh izdatkov. Obenem je predlagal resolucije, da naj občinski odbor ukrene potrebno, da se zopet prične in končno dovrši uravnavanje ljubljanske in osuševanje Barja.

Posl. Jarc o javnih delih

Občinski odbornik posl. Jarc je v obširnem govoru obrazložil stanje oddelka za javna dela. Oblast je prevzela 1. aprila 1928 2.452.927 m deželnih cest I. in II. reda ter 277.520 m okrajnih cest. Razen tega še 65.191 metrov državnih cest. Ob prevzemu so se te ceste nahajale v dezolantnem stanju, ker niso bile še popravljene poškodbe radi povodnj in ker je bilo vzdrževanje cest, ki so med vojno deloma silno trpele, nezadostno.

Vendar je pomen cestnega omrežja vsak dan večji radi razvoja avtomobilizma. Noto oriše razvoj cest in železnic. Z razvojem avtomobilizma se zopet spreminja gospodarska vloga cest, s čimer se stavljajo do cest nove zahteve. Obraba cest je vsled učinka avtomobilskih koles večja, cestišče se mora graditi trajnejše. Boj proti blatu in prahu je postal nujen. Pri preložitvi cest se mora vpoštevati avtomobilski promet. S tem so našim tehnikom dane nove smernice za njih delo.

Cest imamo dovolj. Obseg cestin. omrežja je odvisen od tovarnih in vzdrževalnih stroškov. Pred vojno se je smatralo za primerno četrti km na 1 kvadr. km. Pri nas imamo eno tretjino km na 1 kv. km. in 6.42 km na 1000 prebivalcev. Preko tega povprečnega števila imajo cest: Kamnik, Črnomelj, Kostanjevica, Krško, Kranj, Litija, Ljubljana-okolica, Metlika, Novo mesto, Trebnje, Velike Lašče in Vrhnika. Zaostali pa so: Cerkljica, Logatec, Mokronog, Škofja Loka, Laško in Sevnica.

Iz te statistike izhajajo sledeče smernice: 1. Uvrstitev občinskih poti med deželne ceste se mora omejiti, razen kjer je to iz gospodarskih ozirov neobhodno potrebno. Vsak kilometer nove deželne ceste obremeni oblast in okraj povprečno za 4—6000 Din letno. Nasprotno pa je treba izločiti cestne proge,

ki so brez pomena. 2. Pri zgradbah imajo prednost korekture že obstoječih cest (Mlaka—Tenetiše), Nemška vas—Poljane, Markovec—Viševk, Semič—Kot) in mostov (Jereka, Pšata, Gorajce, Šmihel, Sora). Nujnih je več mostov (čez Krko, Bregano, Figarjev most, v Kapelah, v Rajhenburgu itd.). Sem spada sanacija povodenjskih poškodb. Danes je popravljena škoda v Poljanski dolini (izvzemši fužinski most Fužine), v selški. Obžalujem, da nismo mogli še sanirati ceste Zalog—Polhov gradec, ker se vrhniški cestni odbor še ni mogel iz finančnih razlogov odločiti za 50% prispevek. 3. Pri vseh korekturah cest moramo vpoštevati avtomobilski in tujski promet. Začeti bomo morali z novo kategorijo cest. Nekatere ceste II. reda so postale ceste I. reda. Nujna je postala avtomobilska zveza med Zagrebom in Zidanim mostom. Dalje Radovljica čez Lesce do Bohinja. Vse to v prvi vrsti z ozirom na tujski promet. 4. Nove cestne zgradbe naj služijo zlasti gospodarsko do sledi zanemarjenim krajem. To so zlasti naši hribovci. Pomoč je možna na dva načina, ali naj se zgradi, kjer gre za važno zvezo, deželna cesta, ali pa naj se da pomoč za korekturo in zgradbo občinskih poti (Besnica—Nemilje, Preska—Tehovec, Breg—Temenica, Čatež—Velika loka, Retje—Bloke—Rakek, Brusnice—Gabrje, Vinja vas—Podgrad, St. Lambert—Sava itd.). Če vseh prog ne imenujem, naj gospodje poslanci ne mislijo, da nima oddelek vsega v pregledu.

Predpogoj za vse to je sanacija cestnih odborov. Izostali so državni prispevki skozi dolgo dobo let. Storili smo korake, da bi država dala iz švedskega posojila cestne prispevke. Ti zaostanki so namreč silno narasli in znašajo za 1923—1927 12.931.789 Din. Šele lansko leto se je posrečilo naši delegaciji, da se je v proračun stavila štirimilijunska vsota za prispevek cestnim odborom v ljubljanski in mariborski oblasti.

Ker ni bilo državnih prispevkov, so se cestni odbori zadolžili. Ti dolgi v znašajo okrog 7 in pol milijona. Važna naloga je razdolžitve cestnih odborov. S tem bomo dosegli dvoje: redno vzdrževanje cest in njih tehnično zboljšanje vzdrževanje. Vzdrževanje cest nas stane nad 15 milijonov dinarjev. Cestarjev je 400. Njih prejemki so se zboljšali za 80%. Razpisanih mest je bilo 216, prosilcev pa 420. Sedaj so zasedena vsa mesta, razen v okrajih Logatec, Bled in Laško. Ljublj. obl. odbor ni prevzel od gradbenega ravnanstva tistih deželnih cestarijev, ki so dovršili 35 let službe, ali 65 let starosti, ali so vsled obolelosti ali slabosti postali nesposobni za opravljanje cestarske službe. Teh je 43. 40 od njih ima pravico do pokojnine. 32 jih je vpokojilo gradbeno ravnanstvo. Za 10 je uveden postopek za vpokojitev.

Najvažnejši je izdatek za gramoz. Zanj so stroški zelo različni. V Cerkljici stane 1 km 11.936 Din, v Črnomlju 941 Din. Ta razlika izvira iz različne obrabe cest. Občinski odbor je dal potrebno podporo za nakup velikega stroja za preiskovanje materiala. Zato se bo odslej zahtevalo, da bo vse v redu glede kakovosti in količinski gramoz. Radi različne finančne moči posameznih okrajev in tozadavnih prispevkov je nujno potrebno izenačenje. Počakati pa je treba novega davčnega zakona, ki stopi z novim letom v veljavo. Misli se na ustanovitev posebnega izenačevalnega fonda.

Občinski odbor vzdržuje neposredno biveše državne ceste, druge pa po okrajnih cestnih odbori. Pohvalno omenja poizkušeno delo cestnih načelnikov in odbornikov, ki opravljajo za malenkostne odškodnine oziroma zastoj veliko delo. Nekateri kraji imajo po svojem obsegu in potrebah tolike naloge, da jim je bilo treba dati pomoč, in sicer cestne mojstre. Potrebno je izboljšanje kakovosti gramozov. Okrajem moramo preskrbeti drobnice in predvsem poskati dobre kamolome. Potrebno je, da se na najvažnejših progah spremeni način vzdrževanja, radi česar je nabava valjarjev zelo aktualna. Če bodo sredstva zadostna, se bo ta program začel izvajati postopoma v letu 1929.

Na deželnih mostovih se pobira mostnina. Na mostu v Radečah znaša mesečno povprečno 2120 Din, v Krškem pa 1800 Din. Polovico tega odpade na plačo. Ker je dohodek tako majhen in se skoro ne da zvišati, bi kazalo s proračunom za l. 1930. odpraviti mostnino. Župana Sitarja bo zanimalo, da bom predložil predlog, da se mostnina na Kiršlagerjevem mostu zniža.

Odsek za vodne zgradbe proučuje načrte za velike vodovodne naprave. Nekateri manjši načrti, ki so že dozoreli in ki jih bo lahko financirati, se bodo lahko v kratkem izvršili. Dogovorili smo se, da bomo s higienskimi za vodom najtesnejše sodelovali, in sicer iz gospodarskih razlogov. Strinjamo se v tem, da ne kaže podpirati posameznikov, ampak da je treba začeti z večjimi vaškimi vodnjaki, zlasti z ozirom na sušo in slučaj požarov. Nove zgradbe cest, mostov in vodovodov so odvisne od finančnih sredstev. Zaenkrat črpamo iz investicijskega posojila. Za najetje velikega investicijskega posojila trenutno denarni trg ni ugoden. Prej ali slej bomo morali financirati načrte, ki so neodložljivi. Tak načrt je uravnavanje ljubljanske in osuševanje Barja. Vršila se je anketa in se je ugotovilo, koliko znašajo potreščine. Mestna občina je pokazala veliko umevanje za to. Ni pa pokazal umevanja za to glavni odbor za obdelovanje Barja. V dopisu, ki sta ga podpisala Knez in Spiller-Muys

sicer pozdravljata sklep, da se podvzame iniciativa, da pa misli, da je v to poklicana država. Najbrže bo novi glavni odbor pokazal več umevanja kakor dosedanj, čegar poslovna doba je potekla.

Od visokih zgradb pride v prvi vrsti v poštev Auerspergov palača. Popravila bodo stala okrog 700.000 Din.

Osobja je danes 7 ing. Povišalo se bo na 8. Mnogo stvari je zelo nujnih, treba pa je, da se dela postopoma, ker prenatrlo povišanje osobja ni umešno iz finančnih razlogov. Proračun se giblje v mejah možnega. Želel bi sicer, da bi bil mnogo večji, zadovoljiti pa se moramo s tem, kar je v danih razmerah mogoče. (Ploskanje.)

Ponesrečen nastop g. Tavčarja

Nato se je vršila debata. Od opozicije so govorili poslanci Zupančič (SKS), Sitar (soc.), Bukovec (SKS), Majer (SDS), Lončar (SDS) in Tavčar (SDS). Vsi so govorili za proračun. Posl. Tavčar (SDS) je imel nesrečen dan. Predsednik dr. Natlačen ga je pozval k redu, ker mu je očital, da ne podeljuje besed v tistem redu, kakor so se poslanci javili. Ugotovil je, da se je posl. Tavčar dvakrat javil k besedi. Pozneje v govoru pa se je pečal z uredbo o cestarijih, vsled česar ga je predsednik opomnil, da naj bi prišel na sejo in govoril o uredbi takrat, ko je bil čas, ne pa danes. Ker se poslanec Tavčar še nadalje ni držal predmeta, mu je moral predsednik vzeti besedo.

Za cestarje

Posl. Uršič (SLS) je v navdušenem govoru pozdravil delo občinskega odbora v skrbi za cestarje. V škofjeloškem okraju je bil položaj cest v obupnem stanju. Povodnji so v poslednjih letih napravile neizmerno škodo. Občinski odbor pa je vzel vse delo resno v roke in ceste, ki so bile skorajda nepristopne, popravil in izboljšal. Radi tega poziva vse poslance, da soglasno glasujejo za proračun.

Poslanec dr. Česnik (SLS) je poudaril, da je poročilo oddelka za javna dela obširno in natančno. S cestarsko uredbo se je vprašanje cestarjev zboljšalo. Medtem ko je bilo lani v proračunu za cestarje 390.550 Din, je letos 3.750.000 Din. Občinski odbor se resno prizadeva, da bi cestarsko vprašanje rešil v okviru finančne možnosti. Občinski odbor vrši važno nalogo s tem, da daje podpore za popravilo občinskih cest, ki so važne za vse prebivalstvo občine. V nadaljnjem govoru o vprašanju vodovodov in vodnih zadrug. Ze pred vojno se je začelo z mnogimi deli, občinski odbor pa sedaj to nadaljuje. V naši oblasti je mnogo krajev, kjer je silno pomanjkanje pitne vode za prebivalstvo in živino. Zlasti na Dolenjskem, posebno v Subikrajini skoro povsod trpijo na pomanjkanju pitne vode. Priporočam občinskemu odboru, naj se vsi načrti izdelajo v sporazumu s higienskimi zavodom.

Posl. Nemanič (SLS) pozdravlja delo obl. odbora z zgradbo in preložitvijo cest. S tem se bo zaposlilo prebivalstvo siromašnih krajev, da mu ne bo treba se seliti v tujino. Vsled povišanja prejemkov cestarjev pričakuje z gotovostjo, da se bodo ceste v enem do dveh letih znatno zboljšale. Občinski odbor je zaprosil, da pospeši zgradbo ceste Semič—Kot, ki je zelo potrebna. Zlasti bo tamoniše prebivalstvo prišlo do zasluzka. Pozdravlja preskrbo krajev s pitno vodo, ker so ponekod morali vsled pomanjkanja pitne vode piti vodo. Veliko občin se je preskrbovalo radi suše z vodo iz več ur oddaljenih krajev. Priporočam najetje velikega posojila, ki naj bi se porabilo za preskrbo s pitno vodo.

Posl. Erjavce (SLS) v svojem govoru polemizira z izvajanjem poslancev iz opozicije. Odločno zavrača, da se ne prestopajo vtikajo v cestarje. Naši cestarji so zadovoljni z novourejenimi razmerami. Zato obsoja hujškaško nastopanje opozicije, ki naj ostane pri svojem sportu, pri politiki. Obsoja pisanje »Kmetkega lista«, ki piše, da takrat, ko je SLS v vladi, teče kmetška kri. Poudarja, da je ravno nasprotno res in pokliče poslancem v spomin, kako je bilo takrat, ko so bili oni na vladi. Zavrača posl. Zupančiča, ki se zavzema za oddajo graditve cest zasebnim podjetnikom. Najcenejša je gradnja cest v lastni režiji.

Nato je povzel besedo g. posl. Novak (SLS), ki je na praktičnih primerih dokazal potrebo, da se grade ceste v lastni režiji, čeravno se trenutno ne pokažejo še tako veliki uspehi, kakor bi bilo želeli. Tudi je prav, da prispeva oblast revnim občinam za njihove lastne ceste. Proračun je dober in zato bo glasoval zanj.

Govoril je za njim g. posl. Majeršič (SLS) in s svojimi izvajanjmi pokazal na dejstvo, da pač obl. odbor tekom par mesecev, odkar je prevzel vse razruze ceste v svojo skrb, ni mogel še vsega popraviti; kar se tiče cestarjev pa nosi velik del krivde še gradbeni direkcija, ki je v sporu z obl. odborom, radi česar se to vprašanje ni rešeno.

G. posl. Planina (SLS) izraža upanje, da bo škoda, ki so jo trpeli njegovi kraji v preteklem poletju, ko so odnesle vode nad 20 mostov, s pomočjo obl. odbora kmalu popravljena. Zlasti važna pa je delo okr. cest. odbora, ki bo skušal končno zadovoljivo rešiti s pomočjo obl. odbora popravilo ceste iz mesta Škofje Loke na kolodvor, koder vozi na dan najmanj 2000 vozil in je že grapa po sredi ceste. Priporočam zgraditev ob poti

do Davč, ki je važna ravno radi svoje obmejne lege.

G. posl. Brenčič (SLS) izraža upanje, da se bodo ceste kmalu nahajale po tem sistemu, ki ga je sedaj začel uvajati občinski odbor, v predvojnem stanju. Povodenj, ki je hudo prizadel kraje v polhograjskih Dolomitih, jim je prizadel mnogo škodo. To škodo bo občinski odbor omilil. Glede ceste v Borovnici je borovniška občina napravila sklep, da bo najela posojilo, in tako so se ravno interesi tokrat umaknili realizaciji.

Nato povzame besedo posl. g. Trtnik (SLS), ki pravi, da je vesel ekspezoja g. Jarca zato, ker se je v njem spomnil toliko zanemarjenega in pozabljenega brežiškega kota, ki ga je baš Gradec zanemarjal. V proračunu so predvsem tudi postavke za zgradbo cest v hribovitih krajih. In da so ti kraji hriboviti, je znano. Pozdravlja, da pride v poštev še cesta Kapele—Rakovce. Potrebna bi bila še cesta Zdole—Veliki kamen. V Senčnem je sedaj mnogo industrije. Zato je nujno potrebno, da se zveže okolica s čim krajše ceste. Prav je tudi, da je v proračunu postavka za odpravo klanecv v Arčičah in Sromijah.

Nato replicira g. referent Jare in odgovarja g. Bukovec, ki je bil netočen v svojih izjavah, in ostalim gospodom poslancem od opozicije. Odgovarjajoč g. Sitarju, poudarja, da bi bili prišli mi v svojem gospodarstvu že veliko dalje, ko bi ne bili onemogočili naš ljudje iz njihovega kroga s svojimi intrigami v Londonu in drugod v inozemstvu angleško posojilo, s katerim bi se bilo marsikaj že opravilo. (Zupančič: »Nikdar ne bomo dali gospodariti z našim denarjem Srbom!« Klic: »Aha, spokornik!«) Toda to so tisti in mnogi jih je iz njihovih vrst, ki so pravili: Naj rajši vse hudič vzame, kakor da bi klerikalec delali.

G. obl. odbornik Skubic predlaga nato, ker se ni javil noben protigovornik, da naj se sprejme ta oddelek soglasno.

Soglasno je bil sprejet predlog referentov.

Za povzdigo obrti in trgovine

Prvi je govoril dr. Juro Adlešič (SLS) in izvajal med drugim sledeče:

Predlog proračuna je za 1.163.468 Din višji napram lansnemu proračunu. Občinski odbor resno stremi za tem, da dvigne gospodarsko moč naroda, da mu da možnost za služba doma in s tem omeji prekomerno izseljevanje slovenskega življa v inozemstvo, kjer morajo naši ljudje često pod zelo trdimi pogoji biti boj za svoj obstanek. Zato je velike važnosti, da damo priliko našemu malemu človeku, da se izobrazi v trgovini in obrti in da lahko nato uspeva doma in v inozemstvu. Vidimo, da se širi pri nas industrija. Tu so zaposleni v prvi vrsti inozemski delavci. Moramo da je to danes še potreba, ker nimamo še dovolj domačih delavcev. Treba pa je domačim dati priliko, da se izobražijo. Zato smo posvečali in bomo vedno posvečali ravno izobrazbi veliko pozornost. Proračun za obrt in trgovino je sestavljen iz treh delov.

Prvi del »pouku in izobrazbi«. Določen je kredit 275.000 Din za obrtno in nadaljevalno šolstvo. Ze iz doslej povedanega sledi, kako velike važnosti je obrtno nadaljevalno šolstvo v naši oblasti in opozicija je zahtevala zvišanje te postavke. Organizacija tega šolstva pred vojno je bila urejena po avstrijskem sistemu, ki je po sodbah strokovnjakov eden najboljših v Evropi. Izdatki so bili od države vetirani zelo mali. Teh šol je v ljubljanski oblasti 54, in sicer 9 trgovskih s 445 učenci in 45 obrtnih s 3677 učenci. V njih se nudi trgovskemu in obrtniškemu naraščanju prilika, da se izuči v teoretičnem pouku preko onega znanja, ki si ga je pridobil v osnovni šoli. Poleg tega se pa poučujejo tudi one panoge praktične vede, ki so za trgovca in obrtnika neobhodno potrebne. Ustanovitev teh šol se je vršila doslej brez sistema in včasih brez dejanskih potreb in so bili dostikrat vzrok osebnih motiv, priti na ta način do postranskega zasluzka. Tudi ni enotne metode pri pouku na teh šolah. Potrebno bo izvesti strokovno nadzorstvo, ki se od vojne še do danes ni izvršilo. Da se preskrbijo sredstva in uvede enotna in dobra metoda, so se že vršile ankete prizadetih. Na eni teh anket se je sestavil že tudi proračun, ki znaša 800.000 do 900.000 Din in h katerim prispeva krajevni odbor dve tretjini in oblast okrog 300.000 Din. Splošno se je izrazilo, da bo to zadostovalo. Prihodnje leto upamo, da bomo predložili za uredbo ta predlog.

K drugi postavki: Ustanove za učence na strokovnih šolah so namenjene v prvi vrsti obiskovalcem višjih strokovnih šol v inozemstvu, potem pa tudi učencem na tukajšnjih trgovskih šolah, srednji tehnični šoli, zlasti pa keramičnem oddelku. Občinski odbor podpira tudi dva obiskovalca na hotelski šoli na Dunaju. Dalje vzdržuje učence za lončarsko obrt in mizarstvo ter tekstilno obrt.

Tretja postavka: Naša želja je, da se postavi trgovska akademija, ki mora danes uživati gostoljubnost drugih zavodov. Treba je resno misliti, da se prične graditi lastno poslopje za trgovsko akademijo. S primernim razumevanjem drugih faktorjev bo morda omogočeno, da se že prihodnje leto prične z gradbo tega prepotrebne poslopja.

Četrta postavka: Našemu strokovnemu šolstvu zelo primanjkuje učnih pripomočkov, zlasti strokovnih knjig. Nimamo sredstev za

Izdajanje teh knjig. Zato je potrebno, da ima naše strokovno šolstvo na razpolago dovolj domačih knjig.

Peta postavka: Imamo pri nas oddelek za pospeševanje obrti in trgovine, ki je v drž. upravi. Ta urad ne more dovolj posloovati, ker nima potrebnih dotacij. Obstaja še drug tak urad v naši državi, in ta je v Belgradu. Morda baš radi tega ni pravega razumevanja s strani države za ta urad. Mi smo vložili prošnjo, da bi prevzeli ta urad, ki je pa bila odbita. Obrnili smo se in se bomo spet lahko obrnili na ministrstvo za ta oddelek, da ga nam prepuusti. In bomo ta znesek uporabili zanj, ako se to zgodi. Drugače pa imamo že prošnjo od trgovske zbornice, da se ustanovi enak, neodvisni urad, ki je brez dvoma velike važnosti. Delo tega urada smo podpirali, ker smo uvidevali njegovo važnost in ga bomo še za naprej. **Važni so tudi strokovni tečaji, ki bi se naj vršili v gotovih strediščih, kjer so posamezne panoge obrti posebno razvite.**

Šesta postavka: Za razvoj obrti so brez dvoma velikega pomena tudi obrtni razstave. Ako izvajamo prostore ljubljanske velesjane, nimamo primerne kraja, kjer bi mogli prirediti take razstave, na katerih se najbolj jasno zrcali razvoj trgovine, obrti in industrije. Velike važnosti je torej, da omogočimo prirejanje takih razstav, da preskrbimo prostor, kjer bodo lahko vse panoge obrti, trgovine in industrije pokazale svoj napredek. Ti razlogi so bili merodajni za oblastni odbor, da je začel razmišljati o ustanovitvi trgovske in obrtnega muzeja, ki je določil kredit 250.000 Din kot prvi obrok gradbenih stroškov. Prispevala bo brez dvoma tudi trgovska zbornica in tudi mesta in dr., in tudi s tem manjšim zneskom se bo že dalo nekaj storiti, zlasti ker nam je obljubljeno, da nam stavljajo na razpolago celo prvo nadstropje, ko se deželni muzej poveča.

Mišlim, da ne bo nikogar med nami, ki ne bi odobral izdatka za obrtniški in trgovski naraščaj. V mestih in večjih industrijskih središčih mladina kaj rada zaide na stranpota. Vajenci in pomočniki nimajo domov. Za ta naraščaj se je treba z vso skrbjo zavzeti. V drugih državah se že daleč spredaj. In tudi pri nas je že začelo nekoliko. In je važno, da mi te začetke podpremo po vseh močeh. S tem se bo dvignil celokupni naš obrtniški in trgovski stan.

Drugi del: Pospeševanje obrti. Se nekaj besedi o pospeševanju obrti posebej. Važnost elektrike v vsem gospodarskem in javnem življenju ni potrebno posebej naglašati. Treba je le, da se obrnemo na sosedne države. Videli bomo, koliko izdajo za elektrifikacijo. Rekli bi lahko, da se po dolžini električnega omrežja sodi kulturni in gospodarski napredek zemlje. Pri nas je elektrifikacija zemlje še v začetnih pogojih. Skrbeti moramo za njihovo gospodarsko okrepitev. Korist od tega bodo imeli vsi sloji. Dosedanja izkušnja uči, da so poleg obrtnikov ravno kmetje tisti, ki se kaj radi poslužujejo električnega toka za razsvetljavo prostorov, zlasti pa za pogon kmetijskih strojev. Naša oblast ima vse predpogoje, da se bo v njej razvila industrija. Industrija se pa naseli tam, kjer ima na razpolago gonilno silo. Pričeti moramo sistematski z elektrifikacijo oblasti, da bomo privabili industrijo, kar bo zopet najuspešnejši korak za odpravo brezposelnosti.

Ze uvodoma sem omenil, da je oblastni odbor posvetil posebno pažnjo razvoju domače obrti. Kot prvi večji korak k uresničenju tega programa je postavitev strojne lončarske peči v Mlaki pri Komendi. Spomladi bomo lahko začeli s postavitvijo. In ko bo postavljena, bomo priredili v Mlaki eden do dvajsetni keramični tečaj pod vodstvom strokovnega učitelja keramike na srednji tehnični šoli v Ljubljani. S tem bo omogočeno vsem lončarjem tamošnjega okoliša, da spopolnijo svoje znanje v lončarski obrti, zlasti v izdelovanju okraskov. Doseči moramo, da bodo izdelki naših lončarjev zopet našli pot v inozemstvo. Če se bo obnesla lončarska peč v Mlaki, bomo v prihodnjih letih postavili enake peči v ribniškem okolišu in v Beli krajini.

Oblastni odbor bo pa tudi druge panoge domače obrti podpiral. V to svrhu že pripravlja statistiko o razvoju različnih panog domače obrti v oblasti, o številu zaposlenih itd. Ko bo imel vse podatke zbrane, bo začel sistematsko s pospeševanjem obrti, z ustanovitvijo obrtnih združenj in s prirejanjem strokovnih tečajev.

Razstave so nekaka slika gospodarskega življenja. Razstave privabijo tujce v našo deželo, pridobivajo odjemalce za naše izdelke in dajejo ravno one povod posameznim panogam obrti, da med seboj tekmujejo. Dokler nimamo muzeja, moramo te razstave, ki so zvezane z velikimi stroški, podpirati. Izdatki se bodo stotero obrestovali.

Dostikrat je treba nakloniti podpore, pa ni za izvestne namene, kakor za pospeševanje trgovine in obrti, kredita v proračunu. Da se v bodoče tudi takim prošnjam ustreže, je določen znesek 50.000 Din.

Tujski promet in turiztika sta dva važna činitelja v našem narodnem gospodarstvu, ki prinaša lepe denarje v oblast. Pospeševati ju moramo z vsemi močmi. Noben izdatek nam ne sme biti previsok, ko gre za pospeševanje tujškega prometa in turistikke. Vzor nam bodi Svica, kamor prinašajo tuji denar in blagostanje. Tudi Italija je imela n. pr. lansko leto od tujškega prometa 3 milijarde lir dohodkov. Naša Gorenjska privablja leto za letom več tujcev. Skrbeti moramo, da se bo število tujih gostov pri nas stalno večalo, da se bodo vsi vračali, ki so že bili med nami, in da bodo s seboj pripeljali svoje prijatelje in znance. Treba bo tudi našo ljudstvo vzgojiti v obče- vanju s tujci. Vljudnost našega naroda mora stalno pridobivati na svojem dobrem slovesu, da bo vsak tujec brez bojazni in z veseljem pohitel med nas, kjer se mora počutiti kakor doma.

Nato je govoril g. dr. Mohorič (SDS), ki je ugotavljal, da so vse postavke na svojem

Kaj je novega

Koledar

Nedelja, 18. novembra, 25. pobink., Odon, Roman.

Ponedeljek, 19. novembra, Elizabeta, Poncijan, Krispin.

Osebnosti

★ Zaani prijatelj Slovencev g. konzistorijalni svetnik Tensundern je prestavljen iz Gladbecka v Hövel pri Hamrnu, kjer bo gotovo enako plodnosno deloval v korist slovenskih delavcev.

★ Umrli je v Kranjski gori g. Vinko Jurca, gostilničar in posestnik. — V splošni bolnici v Ljubljani je umrla gđ. Dragica Roštoharjeva, učiteljica v Radečah pri Zidanem mostu.

★ V naše državljanstvo so sprejeti Marta Dolejš, prof. glasbe iz Ljubljane, Dezider Simon, ključavničar drž. železnice iz Maribora in Karel Puget, trgovec iz Maribora.

Ostale vesti

★ Višnji križ, duhovito detektivsko igrice Chestertona, pričemo priobčevati prihodnji tork, nakar opozarjamo svoje bravce.

★ Vabilo na naročbo. Zadnje dni meseca novembra izide v založbi »Leonove družbe« v Ljubljani zbornik razprav: »Slovinci v desetletju 1918—1928«. Uredil dr. Jos. Mal. Knjiga bo na okroglo 800 strah vel. 8° dala pregled čez kulturno, gospodarsko in politično življenje Slovencev v narodni državi in izven njenih mej. Kdor si do 10. marca 1929 knjigo naroči naravnost pri založnici, »Leonovi družbi« (Jugoslovanska tiskarna, kolportajni oddelek), jo dobi po znižani ceni 180 Din za vezan, 200 Din za vezan izvod. Znesek se more plačati v treh mesečnih obrokih po 60 Din, ozir. 80 Din in dvakrat po 60 Din. Po 10. marcu 1919 se bo cena zvišala na 250 Din oz. 280 Din.

★ Trosvetna zveza v Mariboru naroča vsem društvom, naj vpišejo na dopolne izkaznice ime udeleženca ter ime in kraj društva. Izkaznic se poslužijo udeleženci obnege zboru in slavlja desetletnice obstoja države in zavzetja Maribora in uživajo četrtinsko vožnjo po železnici. Na vstopni postaji prošijo, naj se jim na podlagi izkaznice vožnjo karto žigosa z mokrim žigom železnice. Pred odhodom iz Maribora pa si naj dajo vsi udeleženci legitimacije žigosa z žigom narodne odbrane Mariborske oblasti. Na vstopni postaji plača vsakdo polovično karto do Maribora, brezplačno povratek pa Vam zajamči od narodne odbrane v Mariboru potrjena legitimacija.

★ Nova jugoslovanska podmornica. Francoska ladjedelnica Ateliers et Chantiers de la Loire v Nantesu je pravkar dogradila novo našo podmornico »Smelik«. 1. decembra letos bo spuščena v morje in ob tej priliki jo bo prevzela naša komisija, v kateri je Slovenec poročnik boj. broda Milan Pleiweiss. Nato odpluje podmornica v naše vode.

★ Tečaj za lončarje v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani namerava v kratkem prirediti keramični tečaj za lončarje in pekarje, ako se prijavi zadostno število udeležencev. Tečaj bo vodil strokovni učitelj za keramiko g. František Beran v prostori sred. obrt. šole v Ljubljani. Poučevalo se bo teoretično in praktično v vseh v keramiko spadajočih strokah. Tečaj bo trajal do poletja po dvakrat na teden v popoldanskih urah. Interesenti naj prijavi svojo udeležbo takoj ustmeno ali pisмено pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10-I.

★ Za Rusjanov grob. Ob desetletnici osvobodjenja je naša narodna dolžnost, da se spominjamo prvega slovenskega letalca, ki počiva v Belgradu v zapuščenem grobu. Dolžnost predstavnikov naših aero-klubov pa bi bila, da stopijo v stik z odborom pri »Politiki«, ki nabira prispevke za postavitev nagrobnega spomenika prvemu slovenskemu letalcu.

Lep napredek

Družbe sv. Mohorja

Koledar Mohorjeve družbe za leto 1929. izkazuje 51.049 udov, za 2712 ver nego Koledar za leto 1928. Lansko leto je imela namreč družba 48.337. Prekoračena je torej zopet številko 50.000, kar je že dolgo želel vsakdo, ki se je zavedal, kakšna dobrota je za slovenski narod Mohorjeva družba. Sijajno je to leto napredovala ljubljanska škofija: kar za 2104 ude (lansko leto za 1097 udov). S tem je dosegla ljubljanska škofija, da šteje več Mohorjanov nego ves ostali slovenski svet skupaj: od 51.049 Mohorjanov jih je namreč 25.115 v ljubljanski škofiji. V procentih izračunano, je 4.757% vsega prebivalstva ljubljanske škofije v Mohorjevi družbi; na vsakih 21 ljudi pride en Mohorjan. Mariborska škofija je napredovala za 426 udov, tako da jih šteje sedaj 21.957 ali 3.535% vsega prebivalstva. En naročnik pride na vsakih 28 ljudi. Lansko leto je znašal ta odstotek v ljubljanski škofiji 4.403, v mariborski pa 3.586. Ljubljanska škofija je torej napredovala za 0.354%, mariborska je pa neznačno nazadovala (za 0.051%), dasi se je število Mohorjanov, absolutno vzeto, zvišalo; toda razmeroma še bolj je naraslo število prebivalstva. Če vzamemo vso Slovenijo, je v Mohorjevi družbi letos včlanjenih 4.099% vsega prebivalstva. Porast števila članov izkazujejo večinoma tudi druge škofije. V Italiji je pa naročanje Mohorjevih knjig tako otežkočeno, da šteje letos vsa Italija samo še 76 Mohorjanov (lani 80). Žal je tudi število Mohorjanov na Koroškem padlo od 2659 na 2483. Prepričani pa smo, da se bo dalo na Koroškem nazadovanje ne samo zaustaviti, ampak spremeniti celo v zopetno napredovanje.

Ko se ob ugotovitvi letošnjega lepega napredka hvaležno spominjamo vseh naših starih prijateljev Mohorjeve družbe, ki so s svojim delom pripomogli družbi do tega razmaha, želimo samo, da bi se to napredovanje Mohorjeve družbe v vsakem oziru, ki ga opazujemo sedaj že tri leta zaporedoma, nadaljevalo tudi v letu 1929. Vsi pa, ki so s svojim delom omogočili ta uspeh, naj imajo spričo letošnjega lepega književnega daru Mohorjeve družbe prijetno zavest, da njih trud ni bil zaman in da so pomagali pripraviti vsaj 100.000 Slovincem veselje za zimske večere.

Nadležni kašelj

odpravi se najhitreje s
Kresival-om

To že neštetokrat preiskušeno sredstvo o-mehča brzo in gotovo vsako zasluženje.

Pazite na originalni zavoj

„Bayer“.

Draгоцен plen mariborske policije

23letni klativitez pod ključem. — Na vesti ima vse polno tatvin in vlovov. — Osumljen tudi doslej nerazjasnjene roparskega umora v Bukovici pri Ormožu. — Brez vzgoje iz vesti.

Maribor, 17. nov.

V Meljskem dvoru je zasačila neumorna mariborska policija 23letnega ptička Jakoba Zvera iz Okoslavcev pri Ljutomeru, brezposelnega delavca. Fant ima za seboj zanimivo in sila pestro življenje. Zasleduje ga prvič mariborsko okrožno sodišče radi nastopa petmesečne ječe, na katero je bil obsojen radi neke tatvine iz l. 1927.; zasleduje ga orožniška postaja v Ivanjkevcih, ker je 18. aprila odnesel posestnici Veroniki Sagaj ženske obleke in nekaj gotovine; Mariji S., posestnici v Banovcih, in Mariji K. iz Verzeja je odnesel raznega drobiža (čevlje, obleke, uro z verižico, meso itd.). Radi tega ga zasleduje orožniška postaja v Križevcih. — 12. aprila je odnesel iz verzejskega kolodvorskega skladišča žensko in moško kolo znamke »Puch« v skupni vrednosti 3300 Din. — Tudi se je prikradel v verzejski salezijanski zavod ter odnesel cel kup predpasnikov in obrisa ter jedilnega orodja. Zasleduje ga torej orožništvo v Verzeju. — Orožniška postaja v Radencih ga tudi išče, ker je iz tamošnje Voglerjeve kleti odnesel 15 litrov vina, 3 litre žganja in nekaj steklenic v skupni vrednosti 420 Din. Ravno tako je Jakob Z. slabo zapisan pri malonedeljskih orožnikih. Tukaj je bil namreč ukradel 29. avgusta Francu G. iz zaklenjene omare 800 dinarjev gotovine ter delavsko knjižico nekega Franca Simoniča in se je pozneje izdal na to ime. Pozneje si je nabavil novo delavsko knjižico ter ponaredil na njej štampiljko občinskega urada v Lahonci. — Razen tega je hodil po Priekiji in Slov. goricah iz kraja v kraj ter s pomočjo neke skrivnostne igle izvajal lahkovernim kmetom večje vsote denarja. Na ta način je zaslužil do 3000 Din. — Mariborska policija pa sumi, da je Jakob Z. vlomil v noči od 9. na 10. oktobra v gostilno pri »Zelenem travniku«, kjer je izginilo prekajenega mesa v vrednosti 680 Din ter 17 litrov vina. Tudi je osumljen vlom v Nekrepovo gostilno, o čemer smo že svojčas poročali. — Na vesti ima tudi vlom v Cogetincih v Slov. goricah, kjer je odnesel nekaj obleke, perila in pa eno zlato žensko uro ter

V CENTRUMU MESTA

je naš lokal. Kadar pridete v Ljubljano, greste gotovo mimo. In veste li, da nudijo naše izložbe bogat neizčrpen repertoar vseh modnih novosti za dame in gospode. Vse, kar vidite, je najmodnejše in tudi v cenah konkurenčno

P. MAGD.Č, LJUBLJANA

Nekaj za vse!
Danes pri Ketteju
Aleksandrova cesta
skoraj pridem

mestu, da je program dober, stvaren. Zeli kooperacijo obeh slovenskih oblasti.

Nato govori Planina (SLS), ki kot zastopnik obrti pozdravlja proračun, ki se je tudi spomnil ravno obrtniškega naraščaja.

Kot poslednji je govoril g. posl. Arnež, ki je izvajal med drugim sledeče: Kot delavski poslanec pozdravljam ta proračun zlasti zato, ker je v njem tudi postavka za šole. S tem je omogočeno tudi delavskim sinovom, ki bodo zmorni in imeli voljo, da se bodo lahko izobraževali in napredovali v obrtništvu. Dalje pozdravlja pospeševanje elektrifikacije, zlasti za Kropo in Kamno gorico, ker so s tem prišli tudi najbednejši v poštev. — Turistika: V Bohinju se bo l. 1930. vršila zimska olimpiada in se je že sestavil odbor. Te priprave bodo ogromno stale in oblastni odbor naj gre na roko, ker s tem dvigne tujski promet, za katerega moramo vse žrtvovati.

Nato je bilo glasovanje, pri katerem je bilo IV. poglavje soglasno sprejeto. Prihodnja seja bo v ponedeljek 19. nov. ob 10 dopoldne.

Popravek. V včerajšnjem poročilu v Milavčevem govoru »Huda ura za SKS in SDS« se mora glasiti tako-le: Isti ofiicelni naprednjak in državotvorilec je pri Logatcu v škodo države vtihotapil v našo državo 29 milijonov nezgosisanih kron.

Eugène Mueller:

Kmetska povest

Zakaj se božje kravice* imenujejo božje kravice in zakaj jih spoštujemo.

Bilo je v starih časih, ko so graščaki imeli še vso oblast nad deželo in nad kmeti. Nekega dne se je dogodilo, da so našli graščakovega brata v neki deželi mrtvega, umorjenega za živo mejo polja.

Radi tega dejanja je bil graščak silno potrten in užaloščen; zakaj zelo rad je imel svojega brata.

Zapovedal je torej, da skrbno iščejo morilca ter obljubil, da ga bo, — če ga bodo našli — kaznoval s strašno smrtjo.

Se istega večera ob uri, ko je graščak klečal pri truplu umrlega ter molil in jokal, je zaslišal, da se bliža hrupna množica.

Vstal je.

V sobo je stopil poglavar njegovih služabnikov, Crondas po imenu, in mu rekel:

»Gospod, jaz sam sem odkril morilca in sem ga dal prijeti, da ga pripeljejo pred vas.« Graščak, ki je občutil veselje v svoji žalosti, veselje maščevanja, graščak je dejal:

»Naj ga privedejo kar sem: tu, pri rajnikovem trupu hočem soditi tega nesrečnika. Če bi se pustil voditi od usmiljenja, me bo ta pogled spomnil na obljubo, ki sem si jo dal, da mu odmerim kazen po zločinu.«

Crondas je dal torej zunaj znamenje; in služabniki so privedli pred svojega gospodarja nekega kmeta, ki je padel na kolena, rekoč:

»Usmilite se me, gospod, jaz nisem izvršil zločina!«

Graščak je vprašal Crondas, kakšni dokazi govorijo proti temu možu; Crondas je odvrnil:

»Vidite, gospod, te madeže na njegovi obleki, to je kri, kri vašega brata.«

* Sedmopikčasta polonica.

»Je-li mogoče?« je dejal graščak, ki se mu je dvignilo srce pri tem pogledu; »nesrečnik, povej vzrok svojega zločina.«

»Jo, jo!« je odvrnil kmet, »verjemite mi vendar, gospod, jaz nisem ubil vašega brata. Imam krvave madeže na svoji obleki, to je res; toda nikakor ne vem, na kak način so prišli tja. Davi se je zgodilo na polju, da me je, ko sem jedel in pil sedeč v travi, ne daleč od mesta, kjer so našli rajnikovo truplo, nadomada prijel trden spanec in sem zaspal. Ko sem se zbudil, so bili ti madeži na meni. Ko sem jih videl, sem se sprva jako začudil; potem pa sem mislil, da je moral med mojim spanjem leteti nad menoj kak krakulj, ki je nesel v svojih krempljih ptiča, kateri je v zraku izgubljal kri. Nato sem kar najbolje izbrisal madeže in se nisem več zmenil za nje.«

Crondas je dalje obtoževal kmeta in dostavil:

»Če bi mogli smatrati take besede za resnične, bi vas prosil, da vprašate tega zločinca, kako je to, da je imel v svoji hiši to pokojnikovo mošnjo.«

»Prepoznam jo,« je rekel graščak.

»In tole, gospod, ali tudi to spoznate?« je vprašal Crondas in pokazal zlat prstan.

»Da,« je rekel zopet graščak, »to je prstan, ki ga je nosil moj brat na sredincu svoje desne roke.«

»No, gospod,« je povzel Crondas, »našel sem ga jaz sam z mošnjo vred v miznici pri tem človeku; ali bo rekel, da so ga vrgli ptič, kakor je to storil za krave madeže?«

Ker ni mogel razložiti, kako so prišle te stvari v hišo, je bil ubogi kmet spoznan krivim kljub vsem prisegam o svoji nedolžnosti.

Graščak ga je obsodil, da bo naslednjega dne sežgan živ na grmadi na istem mestu, kjer so našli pokojnikovo truplo, in dal ga je vreči v temno ječo, da počaka svojo smrtno uro.

Vsi v deželi so osupnili, ko so izvedeli, da so obdolžili tega moža takšnega zločina, posebno ker je do tedaj vedno kazal naimilejši

PIROTSKI ČILIMI

so zopet dospeli v večji množini na zalogo, na kar ljubitelje pristinih preprog opozarjam

Cene izredno ugodne

J. KOSTEVC — LJUBLJANA

moško uro. Orožništvo pri Sv. Antonu v Slov. goricah ga sumi, da je Jakob Z. izvršil dne 21. avgusta t. l. roparski umor nad Viktorjem Podplatnikom, 18letnim sinom znanega trgovca in mesarja Podplatnika pri Sv. Tomažu v znanem obcestnem gozdu Bukovci med Benetkami in Koračiči, ko se je vračal na kolesu iz Ljutomeru, kamor se je bil podal po očetovem naročilu in po kupčijskih poslih. O omenjenem umoru smo svoj čas obširno poročali. — Ujeti ptiček priznava samo tatvine v Banovcih, Cogetincih, Mali Nedelji in Veržetu. Odločno pa taji druge tatvine in pa roparski umor nad Viktorjem Podplatnikom. Pravi, da je izgubil mater, ko je imel tri leta, oče pa da je padel v svetovni vojni. Ko mu je bilo 16 let, je prišel v poboljševalnico v Messendorfu pri Gradcu. Zadnje čase pa je hodil okoli po svetu brez posla in zaslužka — tragičen primer usodepolnih posledic zane-marjene vzgoje.

Mesto poroke - umor

Ovčarski psi pastirjev pri Obrenovu v Srbiji so pred dnevi izkopali na pašniku človeške kosti. V razpadlem truplu so na podlagi pri njem najdene legitimacije spoznali 20 letno deklico Milko Jeftičevo iz vasi Mislodina. Preiskava je ugotovila, da je imela umorjena deklica ljubavno razmerje s kmet-skim fantom Dinkom Brusičem iz iste vasi. Fant se je hotel dekleta znebiti in jo spraviti s poti, ker je ni maral poročiti. Brusič je bil aretiran. Cinično je priznal: »Da, umoril sem s svojim hlapcem Andrijo Šojičem Milko, ker me je vedno silila k poroki. Pokopala pa sva jo na paši.« Oba morilca sta bila izročena sodišču.

Uboj radi steze

Tudi pri nas se kmetje večkrat sprejo in pravdajo po neumnem radi kake male steze, na Hrvaškem in še bolj proti jugu pa taki spori skoro vedno vodijo do krvavih spopadov. Eden teh se je pripetil pred dnevi blizu Marjane Bistrice na Hrvaškem. Kmet Franjo Klemar iz vasi Tugonice je peljal z vozom repo z njive. Pot ga je vodila preko zemljišča bratov Florijana in Janka Klemarja iz iste vasi. Ko je Janko Klemar videl, da mu dela Franjo Klemar škodo, je stopil k njemu, da mu zabrani pot preko zemljišča. Franjo se je seveda temu hudo upiral in je s silo zavozil preko travnika. V razburjenosti je prišel izzivati in udaril s trdim predmetom Janka močno po glavi. Ko je sestra napadenega to videla, je poklicala brata Florijana, ki se je že vlegel v posteljo, naj gre in pomiri oba

nasprotnika. Ta je to tudi res storil, toda na svojo največjo nesrečo. Čim je borbeni Franjo opazil Florijana, je skočil nanj kot divja zver in ga zabodel naravnost v srce, da je bil Florijan takoj mrtev, dočim je bil brat hudo ranjen. Orožniki so ubijalca aretirali in izročili sodišču.

★ **Nesreča.** Iz Kranja poročajo. Ko so se peljali s kolesi v četrtek zvečer okoli 10 delavci iz tovarne Inteks domov, se je blizu gozda pred Hrastjem pripetila nesreča. Med delavci, ki so šli v tej smeri domov, je bil tudi 17letni Janez Pravst, doma iz Hrastja. Radi hitre vožnje je na zgoraj omenjenem kraju padel s kolesa in obležal nezavesten. Udaril se je na glavo, vendar nima nobene zunanje rane, ampak si je močno pretresel možgane. Nezvestnega so pripeljali na njegov dom. Poklicali so zdravnika dr. Bežka, ki je nudil ponesrečencu prvo pomoč.

★ **Na zvonik zagrebške stolnice je plezal.** Zagrebška katedrala ima, kakor splošno znano, najvišji cerkveni zvonik v naši državi. V petek opoldne pa je na ta zvonik po zunanji strani plezal neki 30letni Dalmatinec Marijan Brčić. Nenavadno produkcijo drznega plezalca je gledalo z bližnjih, zelo prometnih ulic, tisoče in tisoče ljudi, tako, da je bil ogrožen celo promet. Drzen plezalec je priplezal skoro do vrha, prijemajoč se za razne gotične okraske in držaje. Prav iz zadnje line, kake štiri metre od križa na vrhu, pa se je naenkrat pojavil sin zvonarja Živko Miletič, ki je po hudem boju potegnil drznega plezalca v notranjščino line in ga pretepel do krvi. Ko je prišel Brčić doli, ga je zbrana množica burno pozdravljala, zvonarjevega sina Miletiča pa je hotela pretepti. Brčića je aretirala policija. Brčić se je poprej zmenil z neko filmsko družbo za to skrajno in življenju nevarno produkcijo. Ves napeti prizor so tudi filmali skriti filmski operaterji. Brčić je bil zadnje čase brezposeln, s to produkcijo pa je nameraval zbuditi pozornost, tako da bi mogel doseči svoj cilj, namreč postati filmski igralec.

★ **Pojasnjen beg dveh zločincev iz šibeniških zaporov.** O begu na smrt obsojenih ter pozneje na dolgoletno ječo pomiloščenih zločincev Todorja Mediča in Bože Vujeviča iz šibeniških zaporov smo že poročali. Na podlagi vsestranske preiskave se je ugotovilo, da sta zločinci brezpogojno morala imeti pomagat. Te so izsledili v osebi treh jetniških paznikov, ki so bili aretirani. Nevesta enega teh paznikov se je hotela radi odkrite afere zastrupiti, pa so jo še pravočasno rešili. Orožniki so pripeljali v Šibenik očeta in mater pobeglega Mediča. Medičev oče je v zadnjem času prodal velik del svojega imetja, ne more pa povedati, kam je dal denar. Denar je najbrže uporabil, da je podkupil nepoštena jetniške paznike. Za obema zločincema manjka vsaka sled.

★ **Kmetje pretepli inženirja.** Inženirja prometnega ministrstva Gjorgja Stojinskega, ki je meril v Sremu zemljo za napravo novega železniškega nasipa in pri tem uvedel proti nekaterim kmetom razlastitveno posto-

panje, je napadlo v petek večje število kmetov ter ga strahovito preteplo. Stojinski je bil hudo poškodovan in so ga prepeljali v bolnišnico. Zdravniki so nad njegovo rešitvijo obupali.

★ **Odvetnikova žena aretirana radi goljufij.** V Subotici je bila aretirana žena nekoga odvetnika radi goljufij, ki jih je izvršila v Subotici. Prišla je v Subotico pred tednom dni in se je nastanila v hotelu »Belgrad« na kredit, predloženih računov pa ni hotela plačati. Razen tega je v mnogih trgovinah kupila veliko stvari, plačala pa ničesar. Ko je odšla iz Subotice, so upniki vložili proti njej ovadbo in jo izročili policiji. Ta jo je kaznovala na osem dn. zapora. Sedaj so se prijavili še drugi, ki jih je na enak način ogoljufala.

★ **Nevestinega očeta zaklal.** Kmet Boža Šimatovič iz vasi Mile Luke pri Gospiču je živel že dalj časa s kmetico Marijo Biljanovo, katero je nameraval poročiti, čim mu izplača njen oče doto. Do izplačila dote pa ni prišlo, ter je Šimatovič zapodil svojo ljubico od hiše. To je očeta tako urilo, da je napadel Šimatoviča z nožem. Šimatovič je bil močnejši in je očeta Biljana zaklal. Ubijalec se je sam prijavil sodišču.

★ **Defraudant s Sušaka aretiran v Subotici.** Sušaka policija je pred časom dobila tiralico od zagrebške policije za bivšim bančnim uradnikom na Sušaku 28letnim Rudolfom Vrečkom, ki je poneveril 140.000 Din. Vrečko se je klátil nemoteno po vsej državi, dokler ni prišel v Subotico, kjer se mu je posrečilo dobiti službo pri zavarovalnem društvu »Dunav«. Toda policija v Subotici je že prežala nanj in ko se je pojavil tam, ga je aretirala.

★ **Žalostna posledica divjega zakona.** V Kajevev Bregu pri Subotici se je odigrala v četrtek krvava družinska žaloigra. Naseljenec Nikola Martić je že dolgo živel v divjem zakonu z Marijo Karoly. V zadnjem času sta se pričela med seboj zelo prepirati in Martić se je vdal pijači. Pred dnevi je prodal prešiče in nato vse dni popival. Njegova priležnica ga je našla usodnega dne popoldne v gostilni in ga silila, naj gre domov. Nastal je med njima prepir. Martić je izvel revolver ter ubil svojo priležnico, nato pa še sebe.

★ **Raje smrt kot 15 let ječe.** Sodišče v Velikem Bečkerek je predvčeršnjim proglasilo sodbo nad 60 letnim starcem Obradom Kišpordlovom, ki je bil obtožen, da je po premišljenem načrtu s sedmimi sunki umoril svojo mlado ženo. Starca je priznal, da je umoril svojo ženo, branil pa se je, da ni tega namenoma napravil, temveč v trenutku velikega razburjenja, ki je nastalo radi prepira. Po dokazilnem postopanju je sodišče obsodilo starca na 15 let ječe. Ko je starca slišal sodbo, je dejal: »Ne priznam te sodbe in želim, da me obsodite na smrt!«

★ **Roparski napad v gozdu.** Ze prejšnjo soboto se je odpeljal kmet Ivan Biber iz Apa-

tina v graščinski gozd pri Kešinci ter se ni več vrnil. V četrtek zjutraj pa se je drug kmet peljal skozi isti gozd in slišal tam tiho stokanje. Našel je ležati na tleh kmeta Bibra nezvestnega. Naložil ga je na voz in prepe-ljal v bližnjo vas. Na orožniški postaji se je Biber zavedel in povedal, da sta ga v gozdu napadla dva neznanca moška, ga oropala in pretepla.

★ **Obesil se radi prepira z ženo.** 44 letni Aleksander Sikora v Vinkovcih se je pred dnevi hudo sprl s svojo ženo, nato pa odšel z doma. Nekaj dni po prepiru so našli v gozdu pri Mirkovcih truplo neznanega moškega, obešeno na drevo. V obešencu so spoznali pogrešanega Sikoro.

Pralni baržun

v vseh modnih barvah — meter Din 32.—
JOSIP SLIBAR, Ljubljana
Stari trg št. 21 — poleg Zalaznika.

★ **KRALJ OEDIP (OEDIPUS REX),** ki se pravkar uprizarja z izrednim uspehom v ljubljanski operi, učinkuje še posebno na tistega, ki prebere klasično Sophoklejevo delo v mojstrskem prevodu prof. A. Sovreta. Delo je eno najlepših v svetovni književnosti. Izdala ga je Nova založba v Ljubljani.

★ **ČEŠKI UČBENIK.** Sestavil profesor Zpevak. Za Slovence priredil profesor Janko Orožen. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 50 Din, broš. 40 Din. Imenovana knjiga, ki je pravkar izšla, je za nas Slovence velike važnosti. Pri-jateljski stiki z našimi severnimi brati Čehi so vedno bolj prisrčni in pogosti. Za prihod-nje leto se obeta veliko romanje v Prago ob tisoletnici smrti sv. Vencislava (Vaclava) kralja češkega. Katoličani vseh narodov bodo obiskali Prago. Tudi Slovenci se bodo ude-ležili v velikem številu, z njimi naši Orli, ki bodo nastopili v zvezi s češkimi. Knjiga je torej nujno potrebna in važna še posebno za onega, ki se misli udeležiti romanja. Naroča-se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ **KRASNA IZBIRA BLUZ,** otroških oblek po nizki ceni, Kristofič-Bučar, Stari trg 9.

★ **PLAŠČKE** otroške in dekliške, le du-najski kroj, nudi ceno Kristofič-Bučar, Stari trg 9.

★ **SREČKE PREGLEDUJE, HRANI, PRO-DAJA,** kupuje, daje pojasnila: DR. IVAN ČERNE, gospodarska pisarna, Miklošičeva 6, LJUBLJANA. Za odgovor dinar znanke!

★ **PRI UTRUJENOSTI, RAZDRAZLJI-VOSTI, TESNOBNOSTI,** pomanjkanju spanja, bolečinah pri srcu, tiščanju v prsih, ureja

Nasilil se je v Ljubljano

med. univ. Dr. Janko Hafner

Ordinira od 18. t. m. naprej v hiši štev. 7. na Miklošičevi cesti dnevno med 10 in 12 uro ter 15 in 17 uro. — Tel. 3012

prašek na noževi špici po obedu pospešuje prebavo in preprečuje

gorečico in kislino v želodcu

V lekarnah 1 zavoj s točnim navodilom Din 4.—

značaj in se je zmeraj kar najbolj modro po-našal.

Sicer pa si ta mož ni imel v resnici ni-česar očitati: zločin je bilo Crondasovo delo. Pokojnik, ki je poznal nepošteno Cron-dasovo prilaštivo, mu je bil zagrozil, da ga bo naznanil gospodarju, če ne bo povrnil. Crondas ga je tedaj ubil; in glej, kako si je izmislil, da bi bil drug kaznovan mesto njega:

Ko je našel kmeta, ki je jedel sedeč v travi, je pridejal, ne da bi se opazilo, pijači ali kruhu nekaj uspravajočega in mož je za-spal; nato je Crondas z lažjo privedel grašča-kovega brata na ta kraj, ga ubil in po uboju pomazal s krvjo obleko spečega; potem je vzel denarnico in prstan rajnkemu in se delal, kot da bi jih bil našel pri preiskavi v kmetovi hiši.

Kakor se vidi, je bila njegova zloba velika. Nešteto ljudi je prišlo in pokleknilo pred graščaka, da bi ga prosili v imenu ubogega obdolženca; in ti ljudje so govorili o njem, kakor govorimo, kadar hočemo pripisati komu izredno dobroto:

»Poznamo ga že dolgo in vemo, da ne bi pogazil niti muhe.«

»E, e,« je odvrnil Crondas, ki ni pustil nikoli svojega gospodarja samega pod pre-tvezo, da ga tolaži, »in vendar je ubil pokoj-nika in če ne, bo kaznovan, bodo drugi zlob-neži mislili, da jim je dovoljen zločin.«

Ljudje so tedaj rekli gospodarju: »O, gospod, odložite dan smrti, dokazi so sedaj proti temu človeku; toda mogli se bodo najti nekoliko pozneje oni, ki bodo povedali pravega morilca.«

Crondasu to mnenje ni šlo v račun; zato je dejal:

»Gospod, ti ljudje poznajo vašo dobroto: mislijo, da se boste, ko bo minula velika žalost, usmiliili.«

In graščak je zavpil:

»Ne, ne, nikoli. Morilec bo kaznovan.«

In ljudje so odhajali ter navajljali med seboj:

»Ni mogoče, da bi bil ta to napravil; kajti vemo, da ne bi uničil niti muhe.«

Zjutraj je graščak, ki ga je Crondasovo govorjenje vedno bolj in bolj podpihovalo v jezi, zapovedal, da pripravijo vse za smrtno obsodbo ter dostavil, da hoče temu prisostvo-vati; hotel se je veseliti ob pogledu, kako žalostno umira zločinec, ki je povzročil nje-govo globoko žalost.

Crondas je tedaj sam dal prinesiti več bu-tar na mesto, kjer bi moral biti sežgan mori-lec, in postaviti tudi prav v bližini iz vejčja prestol za svojega gospoda.

Nato je obvestil graščaka; in graščak je prišel ter se vsedel na prestol; potem so pri-peljali kmeta, kateremu je sledila množica ljudi, ki so jadikovali nad to krivično usmrti-tvijo.

Kmet jim je govoril: »Ne jokajte! Ker že moram biti usmrčen za dejanje, ki si ga nimam očitati, bom umrl odpuščajoč onim, ki mi niso hoteli biti usm-ljeni.«

Crondas je rekel služabnikom:

»Privežite ga k deblu in zanetite ogenj!«

Graščak je opazoval vse z veliko pazlji-vostjo in molčal.

Njegove oči so prehajale od kmeta na Crondasa in od Crondasa na služabnike, ki so stali pri grmadi, da jo zažgo.

In ker so se služabniki nekoliko obotav-ljali izvršiti povelje, jim je Crondas zavpil:

»Naprej, naprej, podvizajte se!«

Mudilo se mu je s kmetovo smrtjo.

Ubogi mož je rekel onim, ki so ga hoteli zvezati:

»O, pustite mi opraviti poslednjo molitev!«

Crondas je zopet zavpil:

»Ne, zvežite ga!«

Toda graščak, ki je slišal te Crondasove besede in tudi kmetove, graščak je pomignil z roko ter zapovedal služabnikom, da dovolijo kmetu potrebni čas; in videl je, kako je Cron-das napravil gesto nepotrpeljivosti.

Kmet, ki je imel oči žalostno pobešene, se je sklonil, da bi pokleknil na kamen ne daleč od graščaka; toda glej, ko opazi na tem kamnu malo rdečo živalco, prav na mestu, kamor je hotel poklekniti, jo polahko odstrani kot samo po sebi umevno z roko, da je ne bi strl, ko bi pokleknil. In graščak je to videl.

Nato je kmet pokleknil in začel moliti. In medtem ko je kmet klečal, je graščak dalje opazoval.

Graščak je videl, kako je živalca razpela nenadoma svoja živo barvana krila in se vse-dla na Crondasovo levo roko.

Ko je bil kmet pri koncu svoje molitve, je graščak še vedno gledal; in videl je Cron-dasa, ki je kot iz dolgega časa in kot iz ne-volje, da predolgo čaka na nekaj zelo zaže-ljenega, položil prst svoje desne roke na ži-valco in pritisnil ter napravil iz ljubke in lepe, nedolžne živali malo rdečega prahu, s kate-rim si je zamazal svojo levo roko.

In ko je v tem trenutku vstal kmet, ko je nehal moliti in so pristopili služabniki, da ga zgrabijo, je zdajci stopil graščak s svojega prestola in zaklical:

»Pustite tega moža! Ne usmrtite ga; on ni ubijalec mojega brata; to je nemogoče.«

Pri teh besedah ni graščak izgubil iz vida Crondasovega obraza; in videl je pobledeti ta obraz.

Med tem se je Crondas približal svojemu gospodarju in mu rekel:

»Ampak, gospod, dokazi so tu; in če jih ne smatrate za dostojne, da obsodite tega člo-veka, koga boste vendar obdolžili?«

Graščak je odvrnil:

»Koga bom obdolžil? morda boste to vi, Crondas!«

Takoj se je začel tresti Crondas, ki se ni nadejal tega odgovora in rekel:

»Mene, gospod! mene gospod!...«

Gospod je še dostavil in prijel Crondasa za roko:

»Da, vas, kajti krvav madež je sedaj na vas; glejte! Da, vas, zakaj v trenutku, ko bi morali biti polni groze za zločin, ste iz za-bave usmrtili ubogo, malo stvarco, ki se je zaupno vsedla na vašo roko, in ki ji je po krivi-čvi vbosjeni kmet prizanesel v trenutku svoje smrti.«

Tedaj je Crondas komaj zajeceljal nekaj besed.

Graščak je tedaj uvidel, da je bil zares kriv; dal ga je zgrabiti in zvezati od svojih slug in mu rekel:

»Priznaj svoj zločin!«

In Crondas je priznal svoj zločin v nadi, da mu bo prizanešeno življenje, če pove čisto resnico.

Prosil je gospoda; toda gospod ni maral ničesar slišati.

Sicer pa se ni nihče pojavil, da bi prosil njegove milosti, zakaj užival ni ljubezni ni-kogar.

Ko so torej sežgali Crondasa mesto kme-ta, je kmet postal poglavar služabnikov in vedno je ostal zvest tako napram svojemu go-spodarju, kakor dober nasproti vsem.

Zgodilo pa se je, da so si bili v deželi vsi edini v misli, da je sam Bog poslal malo, rdečo živalco, da bi bila svetovalka graščaku v pra-vičnosti.

In od tedaj je vsak, ki je videl njej slično, pazil, da ji ne bi storil kaj žalega, rekoč: »To je božja kravica; morda ima nalogo, da reši kakega nedolžnega; in če bi jo strl, bi me smatrali za morilca, kajti imel bi na sebi kr-vav madež.«

In zgodba se je pripovedovala od kmeta do kmeta, šla iz dežele v deželo in se razširila povsod...

In glej, tako se je zgodilo, da so imenovali božje kravice božje kravice in to je vzrok, zakaj jih spoštujemo.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem,
ampak dajte jim

JEMALT

ki ima zelo prijeten okus, osvobojuje otroke in
stare raznih neprijetnosti ribjega olja. Dobiva se
v vseh lekarnah v malih zavojih po Din 25— in v
velikih zavojih po Din 42—.

naravna »Franz-Josef« grenčica redovito kro-
ženje krvi v spodnjem delu telesa in s tem
pomirjevalno učinkuje na valovanje. Profe-
sorji za bolezni prebavnih organov izjavljajo,
da se izkazuje »FRANZ-JOSEF« voda pri po-
javih, ki izhajajo od samozastrupljenja že-
lodečno-žvepelnega kanala, kot izborna čistilo.
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in spece-
rijskih trgovinah.

★ **POPUČNE BOLEZNI SO OZDRAV-
LJIVE.** Pouk o tem kakor tudi krepkejšo
voljo za zdravje morete zajeti iz brošure iz-
kušenege zdravnika. Pišite takoj na naslov:
Georg Fulgner, Berlin-Neukoelln, Ringbahn-
strasse 24 in prejeli boste na zahtevo to bro-
šuro brezplačno. Opozorjamo tozadevno na
prospekt, ki je priložen celotni nakladi.

★ **NOVA LEKARNA.** V Kostanjevici na
Krki je otvorila 15. t. m. mag. ph. Emilija
Fonova novo javno lekarno.

★ **PODPORNO DRUŠTVO SLEPIH,** Ljubljana,
Wolfova 12, prosi vrljudno milodarov.

★ **MOZAIČNE TLAKOVE** izdeluje solid-
no in. Gostinčar, Pešala p. Dol. pri Ljubljani.

★ **ZA DAME** neobhodno potreben SANO-
FORM se dobi v vseh lekarnah in drogerijah.

★ **»MERKURJEV JOUR FIX«** se vrši v
sredo 21. novembra v salonu restavracije pri
Mikliču v Kolodvorski ulici po 20. uri. Va-
bimo vse člane in prijatelje društva, da se
udeležijo tega društvenega večera. Med dru-
gim je na sporedu kratko predavanje, pelje
in godba. — Odbor.

★ **NOVA VZGOJNA KNJIGA »OTROK«**,
spisal Jos. Volc, je pravkar izšla v Prodajalni
K. T. D. (H. Ničman), cena 25 Din, po pošti
2 Din ref.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Dnevno in nočno službo vršita: Sušnik na
Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetski
cesti. — V noči na terek: Ramor na Miklošičevi
in Trnkoczy na Mestnem trgu.

© Film v izložbenem oknu. Izložbeno okno
Slovenčevega inšerativnega oddelka na Miklo-
šičevi cesti je brez dvoma ena najobiskanej-
ših izložb v Ljubljani. Vedno se gnetejo pred
njo številni gledavci, ki ogledujejo množico
izloženih slik (fotografij) iz domačega in tu-
jega sveta. Slike se približno na vsakih deset
dni menjavajo in zato vedno obdrže svojo pri-
vlačnost. Novost pa je to, da se v izložbi sem-
intja zvečer nenapovedano predvajajo mali
šaljivi in poučni filmi. Tako so se snoči šte-
vilni gledalci, ki so napolnili ves širni hod-
nik, nasmejali Charliju, ki je igral golf, ter
Janezu Petelinčku (to pot je postal trd Ne-
mec), ki je lepil plakate kar na hrbte raznih
ljudi, ker drugače ni mogel obrniti pozornosti
na svojo reklamo. Koncem smo še gledali na-
še naravne lepote: Savico, Bled in Kamniško
Bistrico.

© Nevarno zbolel je vitez papeževga reda
Sv. Silvestra gospod Janez Röger star.,
častni predsednik Vincencijske družbe. Želimo
častitljivemu 87-letnemu starčku, da bi zopet
okrevljal in ga pripravljamo v molitev.

© **Simfonični koncert v proslavo uje-
dinenja.** V ponedeljek, 19. t. m., priredi godba
Dravske divizije pod vodstvom g. dr. Čerina
simfoničen koncert z orkestrom ljubljanske
in mariborske vojne godbe. Na programu sta
dva korala v obdelavi J. S. Bacha, M. Pau-
novičeva Jugoslovanska simfonija v treh stav-
kih in C. Franckove Variacije za orkester in
klavir, na katerem bo sodelovala mlada, a že
priznana umetnica gđ. J. Poženelova. Mo-
ralna dolžnost naša je, da z vsemi močmi pod-
premo požrtvovalno delovanje dr. Čerina. Or-
kestralno društvo je menda razpadlo, Filhar-
monija se peča mesto s simfoničnimi koncerti
s prodajanjem Beethovnovih rokopisov in
koncertna poslovalnica Gl. M. se peča bogve
s čim namesto z vabljenjem umetnikov in
organiziranjem koncertne sezone in tako je
tu edini dr. Čerin, od katerega je odvisno, ali
dobimo sploh kateri simfonični koncert ali
nobenega. Poleg tega sta Bachovi in Franck-
ova skladba topot prvi v Ljubljani izvajani.
Simfonija pa je večje delo srbske nacionalno
barvane glasbene literature, posvečene uje-
dinenju in propagatorju orkestralne glasbe pri
nas, dr. Čerinu. Zeleti je res velike udeležbe
koncerta, da se podpre glasbeno delo pri nas.

© Danes teden se bo vršila v Ljubljani
velika treznostna manifestacija s prevodom
po mestu in slavnostnim zborovanjem v Uni-

★ **GOSPODINJE.** Izšel je »Gospodinski
koledar za leto 1929.« z mnogimi poučnimi in
praktičnimi nasveti ter navodili. Dalje pri-
naša koledar zopet nove kuhinjske recepte
za juhe, medjed, mesne jedi, priloge in pri-
kuhe, sladice itd. Važni za domače gospodinj-
stvo so razni proračuni za jedilne liste in
troškovnik za vse dni v letu, kamor zapisuje
varčena gospodinja vse svoje izdatke. Ko-
ledar je na prodaj pri vseh podružnicah Jugo-
slovanske Matice v Sloveniji in po vseh knji-
garnah. Naroča se tudi pri Jugoslovanski Ma-
tici v Ljubljani, Selenburgova ul. 7-II. Cena:
za člane Jugoslovanske Matice 16 Din, za ne-
člane 20 Din.

★ **ZA MIKLAVŽA, BOŽIČ IN NOVO
LETO** je izdala Jugoslovanska Matica nove
trobarvne razglednice. Na prodaj so povsod.
Cena 1 Din.

★ **KAJ NAM TREBA VEDETI O ČAJU?**
Splošno je premalo znano, da je čaj, kakoršen
pride iz plantaže v Evropo, absolutno nepri-
kladen za naš okus. Sele mešanje raznih vrst
nam da oni priljubljeni fini aroma, ki je po-
znanejši mešanici »Čajnik«. — »Teekanne«
dobro znan. Ker je čaj izredno občutljiv in se
lahko nazvane tujega duha, se prodajajo me-
šanice »Čajnik« — »Teekanne« izključno v za-
vojih, ki so popolnoma zavarovani pred zra-
kom in prahom. Sano tako ima kupec, ki pije
čaj, jamstvo, da je dobil čaj, ki je ohranil
svoj naravni tek in popolni aroma. Naj imajo
tedaj gospodinj, ki kupujejo čaj, pred oči
dejstvo, da niso vedno najcenejše one vrste
čaja, ki so na oko najcenejše. Ne odločuje sa-
mo cena pri čaju ampak tudi izdatnost. V tem
ozirom so mešanice »Čajnik« na prvem mestu.
Za ljubitelje aromatičnih čajnih mešanic sta
prirejani posebno vrsti »Zlati« in »Rdeči«
mešanici »Čajnik«. »Rdeči« je izrazil čaj za
gospode, vrste »Modri«, »Zeleni«, »Rumeni«,
»Zlati« odgovarjajo raznim drugim vrstam
okusa.

Primarij dr. Pogačnik zopet redno ordinira

onu. Govore sami naši preizkušeni in vnati
protialkoholni borci. Opozorjamo p. n. občin-
stvo na to prireditve.

© **Preiskava radi demonstracij.** Povodom
dogodkov ob poslednjih demonstracijah je no-
tranji minister odredil načelnika g. Jova-
noviča, da na licu mesta ugotovi, kako so se
te demonstracije vršile. Mislimo, da je ta
korak notranjega ministra popolnoma ume-
sten in tudi razumljiv. Objektiva preiskava
je namreč tembolj potrebna, ker se od got ve
strani dela na tem, da bi se glavni krivci iz-
zivanja izognili kazni. Ze sedaj je dokazano,
da so bili ti izgredivi skrbno organizirani in
upeljani tako, da je moralo priti do spopada.
Ljudje, ki so hoteli le manifestacije izkoristiti
v svoje zločinske namene, so celo najeli več
znanih izgredivnikov, da so na kraj spopada
celo pripeljali v ročnem vozičku kamenje.
Preiskava je še v teku in pričakuje se, da bo
odkrila stvari, ki bodo za nekatere »državo-
tvorce« precej neprijetne. — Kar se tiče ve-
sti »Jutra«, da je g. Jovanovič dajal nekatere
izjave o tem, kakšne instrukcije da je imela
ljubljanska policija, smo pooblašteni to od-
ločno demantirati. Obenem pa moramo po-
novno pribiti dejstvo, da policija nikdar ne
dobiva iz Beograda posebnih navodil. Policija
dobiva navodila ob stičnih slučajih vedno od
svoje neposredno višje instance. V Ljubljani
imamo policijsko ravnateljstvo in velikega žu-
pana, ki bi bila nepotrebna, če bi se delalo
po receptu Pribeževića. On je imel navado
dajati telegrafična povelja neposredno svojim
podrejenim organom. V kolikor se posamez-
ni organi niso držali navodil, bodo seveda
istotako odgovarjali kakor oni, ki so za spo-
pad krivi.

© **VI. Prosvetni večer** je bil posvečen med-
narodni razstavi tiska v Kölnu, tej ogromni reviji
vseh tehničnih in kulturnih pridobitev tiskarstva
od prvih primitivnih početkov do današnjega vi-
ška. Predavanje g. Iv. Martelanca je skušalo biti
kar najbolj poljudno, poučno in zabavno obenem,
kar se je predavatelju nedvomno posrečilo. S ski-
opitnimi slikami nam je najprej ponazoril pot
do Kölna preko kulturno ali zgodovinsko važnej-
ših mest, opisal Köln in označil njegov pomen
zlasti v sodobni nemški industriji, prešel nato na
razstavo, orisal njene veličanske tehnične pri-
prave, opisal razstavne prostore in njihovo no-
tiranje urejenosti, nas vodil v posamezne oddelke,
kjer so razstavile razne države in velika tiskarska
podjetja, omenil in označil zlasti tiskarsko raz-
stavo sovjetske Rusije in razstavo katoliškega ti-
ska, ki se je odlikovala po svoji nereklanosti
in čisto kulturnem značaju, ki ga je poudarjala.
Slednjič je podčrtal veliki pomen te razstave in
poudaril veličansko kulturno silo tiska, katero je
tudi statistično podprl in ponazoril.

© **Posredovalnica za služkinje** Poselska zve-
za se je preselila v Delavski zbornici, Miklošič-
eva cesta 22. S tem je storjen važen korak za ure-
ditev poselskega vprašanja. Posredovanje za služ-
kinje so izrabljale dostikrat dobičkaželjne osebe
v sebične namene. Posredovalnica znaša za gospe
po 10 Din, za služkinje 5 Din. Poselska zveza bo
pazila na moralni značaj služkinj in služb. Naj
se odslej tako gospe kakor služkinje obračajo z
zaupanjem na Poselsko zvezo v zadevi služb. Urad-
ne ure: ob delavskih od 9—12 in od 3—6. Glede
prenosilca naj se zglase dekleta pravtako v pi-
sarni Poselske zveze v Delavski zbornici. —
Poselska zveza.

© **Damski prikrejevalni tečaj** v Ljubljani.
Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hr-
vatov in Slovencev v Ljubljani priredi damski
prikrejevalni tečaj v Ljubljani, ki se prične v po-
nedeljek dne 3. decembra t. l. ob 6 zvečer v pro-
storih Tehniške srednje šole. Tečaj bo vodil stro-
kovni učitelj g. Alojzij Knaflj. Ker je nekaj mest

še prostih, sprejme urad v ta tečaj še nekaj udele-
ženik in naj le-te prijavi svoj obisk v pisarni ura-
da za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg
št. 10/I.

© **Razstava angleške umetnosti** v Ljubljani.
Društvo »The Jugoslav Society of Great Britain«
priredi koncem tega meseca v Ljubljani razstavo
sodobnega angleškega slikarstva in kiparstva.
Umetnine so iz Benetk, kjer so bile razstavljene
na letošnji mednarodni razstavi, že dosele v Ljub-
ljano, kjer bodo nameštene v Narodnem muzeju.
Razstava pomeni prvi stik umetnosti Anglije in
Slovenec; pri tej priliki se priredi »Teden angle-
ške kulture«, ki nas bo s predavanji seznanil z
angleško literaturo, umetnostjo in politiko. Mesto
v častnem odboru za prireditve te razstave je pre-
vzel angleški poslanik v Beogradu, g. Kennard, ki
se bo otvoritve tudi osebno udeležil.

© **Umrli so v Ljubljani** v času od 10. do
17. novembra: Frančiška Koderman, zasebnica,
88 let, Florijanska 17. — Franc Schantel, trg-
zastopnik, 62 let, Japljeva 2. — Antonija Žirov-
nik, žena vpokojenega strojnika, 73 let, Jane-
žičeva 12. — Helena Hirsčelj, žena rudarja, 57
let, Vidovdanska 9. — V bolnici so v istem
času umrli: Jožefa Zakrajšek, šivilja, 26 let,
Ponikve 9. — Franc Borštnik, sin posestnika,
19 let, Dole 8. — Marija Trpin, hči posestnika-
va, 18 let, Rovte 42. — Valentin Korošič, sin
premičarja, 1 leto, Ježa 19. — Janko Resman,
sin posestnika, 5 let, Naklo 22. — Jože Kern, sin
posestnika, 6 dni, Praprotna polica. — Matija
Osterman, sluga, 31 let, Cicališka ulica 7. —
Feliks Majer, mestni uboječ, 67 let, Podmilšč-
kova ulica. — Alojzij Gorjanc, železniški klju-
čavničar v pokloju, 52 let, Vodmat 279. — Ma-
rija Goršek, služkinja, 34 let, Pred prulami 23.
— Milka Hegler, služkinja, 19 let, Pri cerkvi
19, občina Struge.

© **Samomorilna manija.** V bolnici se je v
petek zvečer obesila na stranišču 30letna učitel-
jelca D. R. iz radovljiskega okraja. Našli so
jo že mrtvo. Vzrok: neozdravljiva živčna bo-
lezen. — Trговец Ivan Klein iz Wolfve ulice
je našel v petek zvečer v Trubarjevem parku
nekega mladeniča, zvijajočega se od bolečin.
Mladeniča so prepeljali v bolnico, kjer so ugo-
tovali, da je to 24letni I. Z. iz Spodnje šiške. V
samomorilnem namenu je izpil neznatno koli-
čino lizola. Vzrok poskušnega samoumora ni
znan. Ž. bo okrevljal.

© **Bodite previdni pred berači.** Večkrat
se je v Ljubljani že pripetilo, da so razne
sumljive osebe, ki hodijo beračič od hiše do
hiše, zlasti ob petkih, izvršili večje ali manjše
tatvine. Prejšnji petek je bil zasačen pri tat-
vini tak berač in tudi ta petek so na Društvijski
cesti ujeli enega, ravno ko je iz stanovanja
nekega uradnika nesel nekaj obleke. Možja so
izročili policiji.

© **Zopet nov vlom.** Vlomilci so si menda
res vabili v glavo, da mora biti ob koncu leta
naštetih v policijski statistiki prav znatno šte-
vilo vlomov. Kar so zamudili med letom, hočejo
sedaj nadomestiti. Tokrat je bilo vlomljeno v
prilicne prostore znane Kozakove gostilne na
Poljanski cesti. Dosedaj se neznani vlomilec je
vdril v spalnico služkinje Ivane Snojeve in ji
odnesel več obleke, perila, čevlje in klobuk, v
skupni vrednosti okrog 1000 Din.

© **PRANJE, svetlobojanje ovratnikov in
vse perilo, kemično snajenje oblek:** Šimenc,
Kolodvorska 8.

Drevi ob pol osmih PODOBAR v 'Ljudskem domu'

(Več med naznanili.)

Glasba

Cecilijino društvo za stolno župnijo sv. Ni-
kolaja v Ljubljani priredi o priliki svoje 25 letnice
v četrtek 22. novembra 1928 ob pol osmih zvečer
v stolnici na čast Kristusu Kralju in sv. Ceciliji
cerkven koncert. Spored: 1. Rheinberger: Koncert
za orgle v G-molu a) Grave, b) Andante, c) Con
moto, s spremeljevanjem orkestra. 2. a) Vodopivec.
Himna Kristusu Kralju, b) Foerster: Sv. Cecilija,
mešana zbor z orglami in orkestrom. 3. a)
Vittadini: Pastoral, b) Sjögren: Fantazija, za
orgle. 4. a) Kimovec: Oče naš, b) Sattner: Marija,
kako si lepa; mešana zbor z orglami in orke-
strom. 5. Bach: Tokata v C-duru za orgle. 6. a)
Premr: Introit in komunijski za praznik Kristusa
Kralja; b) Hochreiter: Credo iz maše v čast Kris-
tusu Kralju; mešana zbor z orglami in orke-
strom. — Orgelske točke bo izvajal g. Stanko
Premr, rav. stol. kora, ostale točke stolni pevski
zbor in godba Dravske divizije. Vodila bosta: g.
višji kapelnik dr. Josip Čerin (orgelski koncert),
pevske točke g. stolni kanonik dr. Frančišek Ki-
movec. — Sedeži: po 20, 15 in 10 Din, vstopnice
po 5 in za dijake po 3 Din se dobivajo v Jugoslo-
vanski knjigarni v Ljubljani, na večer koncerta
pa pri obeh glavnih vhodih stolne cerkve.

Maribor

□ **Velika slovesna proslava desetletnice
osvobojenja Maribora in narodnega zedinjenja**
bo dne 1. decembra v Mariboru. Zdržiti ho-
čemo ta dan v Mariboru vsa narodna društva
mariborske oblasti. Zato pozivamo prebival-
stvo mariborske oblasti, da se udeleži v čim
večjem številu tega svetčane narodnega praz-
nika, ki bo imel sledeči spored: Ob pol 10. uri
Tedeum v stolni cerkvi; do četrta na 11. uro
zbiranje vseh društev na Trgu Svobode in
odhod k odkritju spomenika v Mestni park;
po odkritju spomenika obhod po Mariboru na
Glavni trg; manifestacijsko zborovanje na
Glavnem trgu. Da bo proslava svečanejša, naj
pridejo društva s svojimi godbami, društvenimi
ali narodnimi zastavami, na okrašenih vozovih,
na konjih. Žene in dekleta če mogoče v narod-
nih nošah. V slavnostnem obhodu bodo sle-
deče večje skupine: Akademiki, jahači, jugosl.
dobrovoljci, Korošci, Maistrovi dobrovoljci,
okrašeni vozovi, Omladina, Orjuna, Orli, Po-
žarna bramba, Primorci, P. V. — Politični
osumljenci iz svetovne vojne, rezervni oficirji,
rudarji, Sokoli, šole, Zveza slov. vojakov,
železničarji, ženska društva, župani mariborske
oblasti. Vsa društva, krajevni odbori itd. naj

Damske plašče

najnovje., s kožuhovino ali brez od 300 do 800 Din
dekliške, v velik. od 2 let dalje od 110 Din naprej
damske Kasha obleke od 240 Din naprej
zimska krila in bluze od 70 Din naprej
kakor tudi damske in otroške barhent obleke nudi
najceneje F. in L. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29.
Oglejte si razstavo v izložbi!

javijo število udeležencev, zastav, godb, jaha-
čev, vozov, podpisaneu odboru najkasneje do
15. novembra 1928. Udeleženci bodo imeli iz
bivališča v Maribor in nazaj četrtnosko vožnjo
in bodo navodila objavljena v časopisu. Istega
dne popoldne ob pol 4 v mali unionski dvo-
rani ustanovni občni zbor Narodne Odbrane
za mariborsko oblast, ki se ga udeležijo odpo-
slanci vseh narodnih društev. Zvečer ob 8 kon-
cert marib. Glasbene Matice v veliki unionski
dvorani. — Za »Pripravljalni odbor«: general
Maister, Maribor, Maistrova ulica št. 17.

Siava mrtvim! Requiem 21. XI. 1928

□ **Svojcem v svetovni vojni padlih.** Daleč v
tujni polja vaši: žrtvovali so na bojnih polja-
nah svoje mlado, krepko življenje in popadali.
Tudi Mariborčani moramo postaviti svojim roja-
kom, ki so padli v svetovni vojni, primeren spo-
menik. V ta namen zbira Zdrženje vojnih inva-
lidov v Mariboru vse potrebne podatke in prosi
vse prizadete, da prijavijo vse mariborske rojake,
ki so padli v svetovni vojni. Prijave se sprejemajo
ob sredah, sobotah in nedeljah dopoldne na Ro-
tovškem trgu 6 ob uradnih urah. — Istočasno opo-
zarjamo Zdrženje vojnih invalidov na koncert dne
21. t. m., ki ga priredi v frančiškanski cerkvi pev-
sko društvo »Maribor« v počastitev spomina pad-
lih Mariborčanov. Prebitek je namenjen fondu za
postavitev spomenika padlim Mariborčanom.

□ **Zaupniški sestank SLS za V. okraj** se je
vršil 15. t. m. ob lepi udeležbi zavednih pristavev.
Navzoči so z velikim zanimanjem sledili poročilu
člana odbora. Sledila je debata, ki je bila zelo ži-
vahna in ki je dokazala, kako trezno pojmujejo
naši vrli somišljeniki naloge naše oblasti, občin-
ske in državne politike in kako globoko je pri na-
ših možeh vkoreninjena zavest pripadnosti in zve-
stobe do SLS ter našega velikega voditelja. Tudi
moramo ob tej priliki kar najtopleje pozdraviti
sklep zaupnikov, na podlagi katerega se bodo vr-
šili vsi redni sestanki okrajne organizacije SLS
za V. okraj. — Živahno delovanje omenjene or-
ganizacije naj bi bilo zgled ostalim okrajnim or-
ganizacijam SLS v Mariboru. Tudi se je na po-
budo okrajne organizacije SLS za V. okraj izvr-
šila uspešna intervencija na merodajnem mestu, da
se uredi razsvetljava in vodovod v Dušanovi ter
Kettejevi ulici in da se namestijo trije novi pi-
semski poštni nabiralniki v Dušanovi, Stritarjevi
in Magdalenski ulici.

□ **»Nedelja«,** cerkveno-nabožni tednik za me-
sto Maribor prične izhajati s 1. decembrom. Izha-
jal bo na 32 straneh in bo prinašal razen poučnih
člankov tudi zelo zanimivo povest, lepe črtice in
druge cerkvene vesti. Posamezna številka bo stala
50 par.

□ **Dobrodelno veselico** priredi 12. januarja
1929 društvo drž. policijskih nameštencev in vpo-
kojencev mariborske oblasti v unionski dvorani.
Prireditve se vrši pod pokroviteljstvom g. polie.
nadsvetnika Vekoslava Kerševana. Opozorjamo ob-
činstvo že sedaj na to prireditve, ker je čisti dobi-
ček namenjen vdovam in sirotam. Istočasno se ob-
stoječa društva naprošajo, da opustijo ta dan svoje
morebitne prireditve.

□ **Češki akademiki v Mariboru.** Preko Spli-
ta, Šibenika, Zagreba in Ljubljane prispejo češki
akademiki dne 25. nov. t. l. tudi v Maribor. V
unionski dvorani se vrši koncert s peštrm ter iz-
branim sporedom. Orkester obstoja iz samih aka-
demikov z znano praško muzikalno izobrazbo.

□ **Akademija ženskega odseka Krekove dru-
žine** v Mariboru ima sledeči spored: Pozdrav, Se-
stri (zgodba naših dni v dveh slikah), Srečanje
kmetijskega, delavskega in mestnega dekleta, Raz-
žaljena pravica (povest delavske družine), Klic.
Začetek ob pol 20 v dvorani Zdrženje gospodar-
ske banke.

□ **Frančišek Asiški na slovenskem odru.** Da-
nes ob pol 17 se ponovi omenjena predstava v
petih dej. Igra se vzpizori v Nar. domu.

□ **70letnica** obhaja danes v vsej čvrstosti
splošno priljubljena Mariborčanka ga. Eliza Iva-
nuš, zasebnica. Na mnoga leta!

□ **Ob desletnici zedinjenja in osvobojenja**
Maribora priredi 1. decembra Glasbena Matica
slavnostni koncert, ki je zamišljen kot zaključek
vseh jubilejnih slavnosti v Mariboru in ki bo nosil
na sebi znak največje hvalečnosti ter ljubezni do
našega narodnega vojskovodje. Njemu na čast bo
zapela Glasbena Matica na tem večeru dve nje-
govi pesmi; razen tega je na sporedu spomin-
skega večera poleg slovenske pesmi tudi srbska,
hrvatska in bolgarska.

□ **Radio so ukradli** neznan storilec v noči
na 16. t. m. v tekstilni tovarni Ob brodu. S tro-
cevnim aparatom so odnesli tudi dvojno slušalo.
Škoda znaša 5000 Din.

□ **Sobotni trg** je bil dobro založen, kupčija
zelo živahna, obisk navaden. Speharji so na 58 vo-
zovih pripeljali 205 komadov zaklanih svinj, 18
vozov krompirja, 12 vozov čebule, 33 vozov zelja,
10 vozov sena, 4 vozove ovave in 3 voze slame.

□ **NE SAMO LEPO ZA OKO, ampak** pod
zunanjjo lepoto tudi dobro usnje je naš prin-
cip pri izdelavi KARO-čevljev, Maribor, Ko-
roška c. 19.

W. A. Mozart: Requiem

(K proizvajanju 21. novembra v frančiškanski
cerkvi v Mariboru.)

Lepše ne bi moglo pevsko društvo »Mar-
ibor« proslaviti spomine na padle vojake — po-
sebnio Mariborčane — kakor s proizvajanjem pre-
stojljivega Mozartovega Requiema. Upravičeno
pričakuje vsa javnost z največjo napetostjo ta prvo-
vrstni glasbeni dogodek, ki je tudi za razvajen
Maribor — velika redkost. Saj zahteva Requiem

Zdravila za živino

lastne priznane specialitete, naročajte edino iz
lekarnar na Vrhniki! BOSULIN SVEČICE zoper
sramnično vnetje pri govedih ter jalovost krav in
telic, 12 svečic 30 Din. Protikataralni prah za
konje: zoper prehlajenje, težko dihanje in kašelj,
skatlja 20 Din. Sadnikarjev zdravilni prašek zo-
per obolenje prašičev 12 Din. Konjski cvet za
mazanje 20 Din. itd. Lekarna pri Angliju Varhu
na Vrhniki.

Večati pakete
z motovozom Groupje
= lahko in hitro delo!

— Mozartov labudji spev — ki pretresa srca s svojo dramatično silo in omamlja dušo z očarljivo nežnostjo svojih ljubkih melodij, od vseh sodelujočih popolno obvladane največjih tehničnih težav in globoko umetniško doživetje.

S časom romantike je zastri postanelek tega dela — naročil ga je skrivnostni tujec, ki je stalno nadziral tudi komponiranje — in tajinstven diš smrti veje iz vsega umotvorja; umetnik je zaslužil bližajočo se smrt, z duhom vida zre strahotno veličastvo poslednje sodbe, prisluskuje obupnim krikom pogubljenih, zgrozi se, ob zavesti lastne slabosti in ko je razbolela njegova duša do zadnjih globlin, mu zamre z bolestnim vzklikom: homo reus spev na mrtvih ustnicah (1791). Svojega labudjega speva ni izpel do konca. Delo je ostalo nedokončano. Od dvajset delov, v katere je Mozart razdelil svoj Requiem, je samo prvih devet popolnoma oziroma deloma njegovih, zadnje tri dele (Sanctus, Benedictus, Agnus Dei) je komponiral dunajski dirigent F. K. Süssmayer tako spretno v Mozartovem duhu, da so jih dolgo časa smatrali za pristne.

Prvi del: Introitus ustvari primerno razpoloženje za ves Requiem. V težki žalosti prosijo rogovi, sunkoma pretresajo njihove prošnje bolestni vzkliki pozavn, pretresljivo tožljivo fagoti. Toda žalost ni brezupna: kakor angel miru nebeško lepo in iskreno zapoje sopran-solo nežen spev: te deset hymnus, zaupanje v božjo milost zveni iz njega in pomiri ves zbor in orkester.

Spomin na dan jeze — dies irae — zopet mogočno razgiblje zbor. Nemirno vztrepetajo godala, v raztrganih, trdih motivih trepete zbor, trikrat zaporedoma naznanja bližajoči se dan plačila, vedno silneje raste vihar orkestra vedno bolj divje kipi strahotni klici obupa — basov — radi prihoda Večnega Sodnika, in kakor v onemogli grozi se oglašajo le še pritajeno soprani: strašen dan bo dan plačila...

Mogočno oznanjata bas-solo in pozavna začetek poslednje sodbe, tesno postene človeku pri srcu, ko zapoje tenor spev o knjiži življenja, še alt se pri tem strastno vznemiri in le sopran-solo plava visoko nad vsem strahom in obupom in s svojim toplim spevom, prepojenim otroškega zaupanja v Boga, sveti kakor nebeška luč v razrvano dušo in jo pomiri.

Rex tremendae maiestatis — Kralj — Sodnik prihaja v vsem svojem veličastju. Kakor strli vsled prevelikega strahu pred Sodnikom molči zbor. Groza raste, zavest strahne sodbe in lastne krivde zadušijo vsako besedo. Nenadoma planejo iz globin nemirne duše tri strašni vzkliki: rex — kralj. Bojče zaprosi duša: reši me. Solisti podpirajo prošnjo zbora, v pobožni molitvi zakipi njih klic proti nebu: recordare — spomni se, dobi Jezus. Toda njih prošnja zamre v obupnih klicih zavrnjenih. Kakor peklenški plamen žgejo ostre melodije godal, kakor brezupno hrcenje zavrnjenih tožijo moški glasovi — in vsa milina ženskih glasov jih ne more pomiriti. Vedno silneje prosijo zavrnjeni, vedno huje peče vest in kakor v pretresljivem joku zakričijo: lacrymosa dies illa... Ta del spada med najduhovitejše domisleke cellega umotvorja.

Ofertorij slika v temnih barvah peklenške kazni. V besnem unisonu trkajo godala z vso silo na vrata večnosti — prepad se odpira — brezuspešna je štirikratna prošnja zbora: ne cadant — polagoma se pogrezajo, padajo v temo — in obscurum — in trpljenje zavrnjenih. Tudi zaščitnik sv. Mihael, ki ga privabijo solisti na pomoč, ne more več vsem pomagati. S prošnjami angelov se združijo še zbor zemljanov-molilcev, ki prihajajo kakor v procesiji pred oltar Najvišjega ter zaupno in iskreno prosijo za duše rajnih: hostias et preces.

Izmed ostalih treh delov, ki niso od Mozarta, je najlepši Benedictus, ki ga pojejo solisti. Prekipevajoč veselja zapoje sopran svoj prisrčen pozdrav Odrašeniku, v dramatični živahnosti se razgibljejo ostali glasovi in pozdravljajo Njega, ki prihaja v imenu Gospodovem. Silno se še vznemiri zbor, ko poje v Agnus Dei o nemiru v človeškem srcu in s preprosto prepričljivostjo oznanja blagovest, da najde srce svoj mir le v Bogu.

Znane melodije iz Introita in Kyrie zazvenijo še enkrat v Lux aeterna in umetniško zaokrožijo umotvor.

Ce smemo soditi po ljubezni in poštvalnosti, s katero se pripravljajo vrli »Mariborčani« na to izvajanje, smelo trdimo, da bo Mozartov Requiem, kakor poveda, tako tudi v Mariboru napravil najgloblji vtis.

—e.—1.

Žika Vam garantira res okusno in zdravo rženo kavo

Celje

II. prosvetni večer se vrši jutri, 19. nov. ob 8. zvečer v telovadni dvorani Orlovskega doma po sledečem sporedu: 1. Orkester. 2. Petje mešanega zbora Kat. prosvet. društva pod vodstvom g. Al. Mihečiča. 3. Recitacije. Recitirata gg. M. Marolt in I. Peruš. 4. Etna in Vezuv. S skioptičnimi slikami predava prof. Janko Mlakar iz Ljubljane. — Vstopnice se dode danes med 9. in 10. uro ter jutri ves dan v Ljudski knjižnici na Cankarjevi cesti, zvečer pa pred vhom v dvorano. Opozorjamo, da se bo spored začel izvajati točno ob 8. uri.

Nesreča na stavbi. Včeraj se je raznesla po mestu vest, da je neki delavec padel raz IV. nadstropje, odn. podstrešje nove palače Ljudske posojilnice neki delavec in se do smrti pobil. Alarmanina vest je nastala vsled nezgode, ki se je pripetila delavcu Aleksandru Bučarju na mestni stavbi pri »Kroni«. S precejšnje višine mu je namreč padla na glavo posoda za prenašanje malte in ga poškodovala. Vendar pa je Bučar že včeraj zapustil bolnico in je izven nevarnosti.

Avto preko otroka. Okoli tri četrt na 15. je v četrti privozil tovorni avto trgovca g. Krašovca iz Zalca iz smeri Gaberja proti mestu. Na Kralja Petra cesti pri vходу v Askerčevu ulico je avto, ki ga je upravljal g. Peter Vrtnik, znan kot previden in vreden sofer, srečal nekega delavca, ki je na ročnem vozičku peljal proti Gaberju neke zabojke, pred avtom pa je vozil proti mestu neki voznik stavbnih bil. Bila je tedaj na cesti prilična gneča. V tem trenutku je prišel iz Askerčeve ulice učenc II. razreda mestne osnovne šole 7letni Zorko Bogdanovič in hotel priti preko Kr. Petra ceste. Kljub temu, da je avto vozil le z zmerno hitrostjo in dajal predpisane znake, se je deček nenakrat znašel pred avtom, ki ga je sunil pod se. Z veliko pristožnostjo duha je sofer ustavil avto in že se je deček sam potegnil izpod avtomobila med prvimi in zadnjimi kolesi. Vendar se je revček takoj zopet zgrudil. Sofer ga je s pomočjo nekaterih mimoidočih spravil v avto in brzo zapeljal v bolnico. Zorko je dobil lažje poškodbe na glavi in desni roki, zelo težke pa na desnem kolku in najbrž tudi v trebušni votlini.

Moščani! Volivci!

Danes gremo na volišče, da nastavimo liberalcem udor de občinskega premoženja in gospodarstva.

Z lažjo in sumničnem so pripravljali javno mnenje zase, da bi dobili nerazodene volivce za liberalno Koscevo listo.

Ko so prišli na njihove shode naši somišljeniki, se liberalni govorniki niso upali govoriti, ker so se bali, da bi jih kdo ne prijel za dolge jezike. V zadnjem hipu so pa prinesli nekaj sumničnej in laži v »Jutrove« predale, kjer se skrivajo za hrbet urednikov.

Dasi pri današnjih volitvah ne gre za moje osebo, kakaj lista SLS je bila razveljavljena, dasi ni imela na sebi toliko grehov kakor liberalna, vendar so se nasprotniki delovnega ljudstva spravili namo in mi hočejo naprtili najrazličnejše »grehe«, zasluge pa bi radi spravili v svojo malho.

Zato v odgovor nekaj ugotovitev in zavrnitev: Sola v Mostah se je gradila l. 1913 in 1914. Kdo je pripravil zgradbo in jo konečno dogotovil, lahko pove višji šolski nadzornik g. Gabršek, ki je še živ. V šolskem odboru ni bilo nobenega liberalca, pač pa Oražem in poleg mene še nekateri odborniki od SLS in socialistov.

Kosec in njegovi šolski upravitelji naj kar povedo, s čim se je oviral šolski napredek. Kaj se skrivate? Povejte javno in glasno!

Glede meštanske šole pa to-le:

Pred nekaj dnevi se je mudila v občinski pisarni pod predsedstvom prosvetnega šefa komisija, ki je ugotovila, da bi se moralo postaviti novo šolsko poslopje s šolskimi prostori, stanovanje za učitelje in vsak učitelj bi moral imeti svoj vrt. Kje je denar? Ugotovilo se je, da bi bilo treba letno najmanj 300.000 Din za obresti.

Jaz pa vem, da liberalcem ni prav nič za šolo, liberalcem je za Sokolski dom, ki je danes vsakemu naprodaj. Tudi meni je bil ponujen! Tega bi radi rešili, ali pa zidali novega na stroške občine. Za elektrarno je dolga 1.224.000 Din pa ne 1.250.000 in se bo amortiziral v 20 letih, ne pa v 25 letih, kakor se lažejo. Kadar jo bosta Kosec in Lapajne prodajala, sem za to ceno kupec.

Kanal je zgrajen od Alibevce hiše nazval do Ljubljane in je veljal 134.233 Din, ne pa 180.000. Koristi pa vsem, ker odvaja vode, ki so drugače zalivale Selo.

Kar se tiče gradbene akcije, pa povem: Si hiš sem že zgradil in notri so večinoma »mali ljudje«, — ki so zdaj velikim Koscevim ljudem tako pri srcu, — ki so prišli z malenkostno gotovino do lastnih domov. Zakaj pa liberalci niste nič gradili za »mala ljudje«? Pač! Kosec je posodil ljubljanskemu mestu 5000 Din, a da bi s toliko svoto pomagal graditi kakemu »malemu človeku« v Mostah, tega še ni nihče slišal.

Kandidaturo posl. Kremžarja na gospodarsko delavski listi so sami v »Jutru« podtaknili, zdaj bi pa to laž radi naprtili nam in »Slovenec«.

O klavernih kandidatih na gospodarsko delavski listi naj pa liberalci molče, zakaj gorje bi bilo marsikateremu kandidatu na liberalni listi, ko bi mogli javno razpravljati o njihovi klavernosti.

Občani! Na javne laži in sumničnem liberalcev sem odgovoril. Vprašam vas: ali boste res volili ljudi, ki si hočejo z lažjo, sumničnem in obrekanjem priboriti pot do občinske blagajne? Ali ste res tako nepredvidni, da bi omogočili liberalcem z občinskim denarjem podpirati svoje »skrahirane ustanove«? Takih nespametnikov v občini ni! Danes je geslo: Proč z liberalci! — Živijo Kamnikar!

Vsi pošteni in razumni ljudje krogljice v — DRUGO — skrinjico! Josip Oražem.

Dravlie

Da se osveži spomin in ne pozabi, opomni mo danes še tiste volivce, ki so bili deležni poravnave dolga za odvzeta zemljišča za predkolodvor v Dravljah. Prihajali so glasov željni general najrazličnejših strank, mnogo obljubil, pa nič storil. Prišel je naš poslanec Smodej od SLS, malo obljubil in veliko storil.

Volivci! Skrinjica SLS je tretja.

Naša občina zida novo šolo, najmodernejšo v Jugoslaviji. Do tu vse v redu. Čimveč podpore za zidanje bi mi radi dobili pri raznih oblastih, ki nakazujejo te podpore. Naši nasprotniki najbrže tudi. Kako pa, če ne bomo izkazali zaupanja SLS, ki nam edina lahko seže pod pazduho in nakloni izdatno podporo.

V vasi Brdo pri Čiču, ki spada tudi pod občino Zg. Sliške, imamo lepo število delavcev. Naša stranka kandidira tudi nekaj delavcev z Brda — a glejte in strmite, rdečkarji so pozabili nanje. Prav nič jih niso marali na svojo listo. Sedaj pa sklicujejo shod, pa menda svojim drugom sugerirajo, da so na kandidadni listi — ali — pa jim mogoče obljubljajo, da pridejo čez 3 leta na vrsto. Delavci! tretja skrinjica je prava.

Naši rdečkarji bodo izvojevali — tako namreč govore — 12 občinskih odbornikov. Seveda g. Tone iz Dravlj bo šel za dva, g. komandant iz Zg. Sliške pa za 3, in nekaj drugih dvojno — pa jih bo 12.

DELAVCI! VOLITE LE SLS. KROGLJICO VRZITE V 3. SKRINJICO.

Gospodarska lista št. 1. lista slov. radičevcev, je jako zanimiva. Ta nas prav lepo spominja na izrek: Vse mine. Slava naših magnatov v Zg. Sliški pojema. Prvi govorniki in grmovniki so stisnili rep med noge — umaknili so se bolj v ozadje liste. Hudomušneži pravijo, da je prišlo tako povelje. Gospodje, nehvaležnost je plačilo sveta.

Volivci! V prvo in drugo skrinjico ligo, v tretjo krogljico, v četrtjo pa prazno roko.

Trbovlje

Cvetlični dan priredi danes Združenje vojnih invalidov, družnica Trbovlje. Občinstvo se naproša, da daruje za vojne vdove in sirote.

Nov avtobus. Danes stavi v promet g. F. Arzenič nov avtobus znamke »Steyer« s štiri in dvajsetimi sedeži. Razveseljivo je, da zniža prevozno tarifo za skoraj 40 odstotkov, s čimer bo precej pomagano manj premožnim slojem.

Metlika

II. potovanje na Poljako s pomočjo skioptičnih slik bo v nedeljo ob 8 zvečer v dvorani HIP. Novo trgovino je otvoril v Metliki g. M. Pečarič, doslej trgovec na Suhorju. Na Suhorju je pa na novo nastopil trgovec J. Omerzel.

Brežice ob Savi

Osebnostna vest. Več kot poldrugo leto je ostalo kaplansko mesto nezasedeno. Radi pomanjkanja svetnih duhovnikov je bil sedaj za kaplana imenovan p. Ziga Ahčin, O. F. M.

Vič. Podružnica Jugoslovanske Maticice na Viču priredi danes dinarski dan v spomin na 10letnico nesrečne rapalske pogodbe za za-

Najprimernejši darovi pod Božičnim drevescem: okusne

ELIDA KASETE

sužnjene brate in sestre na Primorskem in Koroskem. Deklice bodo prodajale znake po 2 in 5 Din po ulicah in hišah. Upamo, da bodo tudi letos prebivalci naše občine radi prispevali v pomoč za brate in sestre, ki se nahajajo v suženjstvu.

Zagorje ob Savi. V štev. 259 »Slovenec« smo objavili sodno razpravo proti nekemu Bertonclju. Ugotavljamo, da tu ne gre za g. Jožka Bertonclja, čevlarskega mojstra v Splendrovu 14, ampak za neko čisto drugo osebo iz drugega kraja.

Ljutomer. Prosvetno društvo v Ljutomeru vpripori dne 25. novembra in 2. decembra Finžgarjevo igro »Verigac«. Pridite v obilnem številu.

Naznanila

Ljubljensko gledališče

Drama:

Začetek ob 20.

Nedelja, 18. novembra ob 15 pop.: MODRI OSLICEK MISKO, mladinska predstava. Izven. — Ob 20 zvečer: KROG S KREDO. Izven.

Ponedeljek, 19. novembra: KUKULI. Red D.

Opera:

Začetek ob pol 20.

Nedelja, 18. novembra ob 15. pop.: POLJSKA KRI, opereta. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 19. novembra: Zaprtlo.

Ljudski odbor v Ljubljani

Nedelja, 18. nov. ob pol 8 zvečer: »PODOBAR«, ljudska igra s petjem, godbo in plesom v 5 dejanjih.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 18. novembra ob 15: ON IN NJEGOVA SESTRA. — Ob 20: OGNJENIK. Pri znižanih cenah. Kuponi. Zadnjič.

Ponedeljek, 19. novembra ob 20. uri: THERESA RAQUIN. Gostovanje v Ptuj.

Prireditve in društvene vesti

Podporno društvo zveze služkinj, vpripori drevi točno ob pol 8. uri v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. krasno trideksto igro s petjem pod naslovom Priglasem.

Ponovno opozarjamo na današnjo predstavo Ganghoferjev »Podobar«, ljudsko igro s petjem, godbo in plesom, ki jo vpripori Ljudski odbor danes ob pol 8. zvečer v Ljudskem domu. Pri predstavi sodeluje priznani orkester glasbenega društva »Sloga«. Predprodaja vstopnic se vrši danes ob 10. do 12. dop. in pop. od 3. ure dalje pri »društveni nabavni zadruzi« v Ljudskem domu I. nadstropje.

Rokodelski dom. Pevska vaja bo danes ob 11. in v torek ob 8. zvečer. Jutri v ponedeljek ob 8. uri zvečer bo sestanek Kat. društva »Rokodelski« pomočnikov in predavanje o obrtnem pravu. Vabimo vse člane in prijatelje društva.

Sentpetersko prosvetno društvo opozarja svoje člane in prijatelje na predavanje g. vseuč. prof. dr. Rožmana, ki bo v ponedeljek 19. t. m. v društvenih prostorih zvečer ob 8. uri. Gospod predavatelj je izbral zelo zanimivo stvarino, katero bodo pojasnjevali skioptične slike. — Po predavanju je pa odborova seja, pri kateri naj ne manjka nobeden odbornik.

Šišenska prosveta vpripori danes zvečer ob pol 8 na splošno željo občinstva dr. Vošnjakovo »Lepo Vidce«, dramo v petih dejanjih. K obilni udeležbi vabi odbor.

Predavanje. V ponedeljek 19. nov. ob pol 8. zvečer v dvorani Kat. prosvetnega društva v Sp. Sliški veleznimivo predavanje »Z. zrakoplovom iz Evrope v Ameriko«. Pridite! — Odbor.

Esperantisti, ki niso včlanjeni v nobenem esperantskem društvu, se naprošajo, da javijo čim prej svoje naslove, v svrhu statistike, Jugoslovanski esperantski ligi v Mariboru.

Citraški klub, Maribor, priredi 18. novembra ob pol 10. uri v mali dvorani »Union«-a citraški koncert.

»Ljubljana«. V ponedeljek 19. t. m. ob 7. uri zvečer v ženski zbor. Za moški zbor vaja odpade. — Pevovodja.

Podružnica »Sadjarskega in vrtnarskega društva« v Ljubljani, priredi letošnji občni zbor že 24. novembra in sicer ob 8. zvečer v dvorani gostilne pri »Mraku«, Rimska c., z običajnim dnevnim redom. Članstvo se vabi, da se občnega zbora polno številno udeleži.

Cerkveni vestnik

V Križankah je danes zvečer ob 6. uri »slove sen shod« odušne moške kongregacije. Pred shodom točno ob pol 6. sestanek v dvorani.

Meštanska Marijina kongregacija pri sv. Jožefu ima danes ob 11. svoj redni shod. Pred shodom je kratek sestanek ožjega odbora.

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu — ima, v ponedeljek 19. t. m. sv. mašo in skupno sv. obhajilo ob 7. jutraj, v torek 20. t. m. pa ob 4. pop. odborovo sejo in na to shod.

Orel

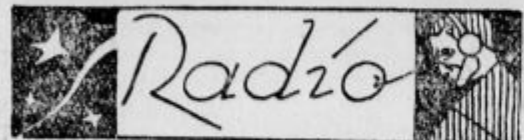
V nedeljo dne 25. t. m. vsi v St. Jurij pri Grosupljem, kjer priredi orlovski odsek igro »Skopuh« v petih dejanjih v Društvenem domu ob 10 dopoldne in ob pol 8 popoldne.

DIŠAVE SLON

Obiščite

me in čudili se boste izbornim radio-aparatom, izredno nizkim cenam in ugodnim plačilnim pogojem

RADIO FRANC BAR
LJUBLJANA, MESTNI TRG 5 - TELEFON 2407

Obisk pri kukavici v Ljubljani

Vsaka oddajna postaja skuša zbuditi pozornost s posebnim in karakterističnim znakom v odmoru; to dandanes že ni več lahko, ker oddaja v Evropi že nad 100 oddajnih postaj. Toda vodstvo nove oddajne postaje — Ljubljana —, ki bo odprta 28. t. m., je imelo originalen domislek: izbrali so si klic kukavice kot znak za začetek in odmore in nekaj tednov med poskusnimi oddajami so si razbujali evropski prijatelji radia glavo, kje se je vgnezdila ta eterska kukavica... In ta kukavičji klic je tudi mene tako interesiral, da sem se pešal v Ljubljano, da vidim, ali je kukavica prava ali ne.

Radiofonija je v Jugoslaviji, če jo natančneje opazujemo, še v povojih. Zagreb je sicer ponesen na to, da se more zvati kot prva oddajna postaja na Balkanu (kajti Jugoslavija je politično Balkan, dasi je Zagreb geografsko še sredina Evropa), toda ta postaja ima zahvaliti svoj nastanek mnogo bolj iniciativni navdušenih amaterjev kot ljudski zahtevi po radiofoniji.

V resnici je Ljubljana prva postaja, ki so jo zgradili pod državno zaščito in po načrtih države; država si hoče namreč pridržati od prispevkov, ki znašajo letno 300 Din, skoro enako visoko kot v Nemčiji — enako kot tu 40 odstotkov in s tem zneski kriti vsote, potrebne za gradnjo cele vrste radio-oddajnih postaj, ki jih naj dobavljajo tvrdka Telefonen na račun reparacij; te postaje, naj se predajo potem, ko so pripravljene za obratovanje, kakšni radio-oddajni družbi, ki naj skrbi za zabavo, za tehnični in umetniški obrat. Prva teh novih postaj stoji sedaj v Ljubljani. Nadaljnje tovrstne 10 KW-Telefonen-oddajne postaje s 3KW telefonskim učinkom dobe predvidoma še do decembra t. l. glavno mesto Belgrad in pristanišče Split. Zagreba zaenkrat ne bodo upoštevali, dasi se je začela radiofonija v Jugoslaviji od tod razširjati. Ljubljanska oddajna postaja leži v Domžalah, ca. 11 km zračne linije od mesta, v divno lepem naravnem parku; dva železna predelna stolpa, po 120 metrov visoka, nosita v razdalji 200 m peteročrtno T-anteno, 87 m dolgo.

V odsotnosti tehničnega vodje in očeta znamenite kukavice, univerzitetnega profesorja Osane v Ljubljani, mi je tehnični del obrazložil inž. Porše, ki se nahaja stalno v oddajni postaji. Ljubezivo mi je razložil oskrbnik velikega 60 KS močnega Diesel motorja g. Banjač, vso ureditev glede preskrbe vse naprave. Pogon na silnjeni zrak in hladilna naprava spadata k Diesellovi napravi.

Ljubljano označujejo zdaj je povsod v Evropi kot močno oddajno postajo in bo najbrže tudi ostala najbolje slišna jugoslovanska postaja, dokler si ne pusti Zagreb ojačiti svojih 700 Wattov.

Oddajni prostori se nahajajo v mestu, nedaleč od kolodvora, v prilični stavbi; za mesto s 60.000 prebivalci in za oddajno območje, ki šteje sedaj 8000 poslušalcev in kjer jih je mogoče pričakovati do 10.000, so ti prostori naravnost velikanstvi! Veliki oddajni prostor je mogoče primerjati z najlepšimi nemškimi, dasi ne dosega kolinskega (Köln). Prostor je opremljen s premedljivimi zavesami in harmoničnih rdečih barvah, tako da je mogoče dobiti za vsako zvočilo pravilne akustične razmere.

Po nemškem vzorcu nudi eno okno prost pogled v ojačevalni prostor, kjer končuje kabel, ki vodi v Domžale in k oddajni postaji. Predvidevajo še drugi manjši oddajni prostor s svetlozračnimi zavesami. Tukaj v tem strojnem prostoru se nahaja tudi ona znamenita kukavica. Zal sem doživel tu veliko presenečenje: vsa naprava sestoji iz dveh lesenih kolot, ki jih poganja motor, in iz majhnega elektromagneta, ker se je baš mudil iznajditelj profesor Osana v Mariboru, nisem mogel točno izvedeti, kako deluje.

Oddajna družba v Ljubljani, ki je prevzela postajo sedaj v obratovanje in ki skrbi tudi za programe, ni »družba« v nemškem smislu, temveč le oddelček »Prosvetne zveze«. Ko me je moj zvesti spremljevalec po oddajnih napravah Radio-Ljubljane, g. Škerjanec, dipl. com. r. na pariški Sorbonni, ki vodi sedaj posle sporeda oddajne postaje, seznanil z ravnateljem, ki skrbi za programe in z muzikalnim vodjo, je bilo zame nekaj nenavadnega izvedeti oba gospoda, abbé-ja Zora in dr. Dolinarja, oblečena kot rimskokatoliška duhovna.

Abbé-ju Zoru, ki je odgovoren za programe, je pri srcu posebno kulturna naloga radiofonije, pa radi tega nikakor ne izključuje iz svojega programa jazz-godbe. Dr. Dolinar, muzikalni doktor dunajske univerze, pravi muzikalni vodja, se mora otesati še vseh mogočih talentov, ki bi radi oddajali po radiu.

Ljubljana ima po »Prosv. zvezi« za radiofonijo že dostopno prebivalstvo, ki se bo predvidoma jako oprijelo novega gibanja. Zagreb pa more računati le na mesto, ker se pravo podeželsko prebivalstvo Hrvatske interesira skorod le za svoje delo. Razen tega ima Ljubljana še posebno nalogo: slovenski manjšini v Italiji prinašati domače glase.

* Navedeni članek je izšel v 44. štev. nemškega tednika »Funk« in ga prinašamo v nespremenjenem prevodu, ki bo gotovo zanimal vse naše naročnike.

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 18. november: 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franciskanske cerkve. — 11–11.30 Poje gospa Medvedova, Musorgski: Otroške pesmi, pri klavirju g. Balatka, nato pa radio kvartet. — 15 Vesela godba (tercet Šiška). — 15.30 Humoristično predavanje, prof. Mlakar. — 16 Vesela godba (tercet Šiška). — 16.30 Med češko-slovaškimi legionarji, predava g. Jakob Grčar. — 17 Vesela glasba (tercet Šiška). — 17.30 O gledališču, predava g. prof. Šest. — 18. Veseligrada. — 20 Veseli večer: a) Šaljivi Ribničani (samogovor), b) Ribniške pesmi, c) Gluh snubač. Dvogovor. — 21 Lahka glasba (radio kvartet »Ljubljana«). — 22 Poročila.

Ponedeljek, 19. november: 12.30 Reprodukcijska glasba in borzna poročila. — 19 Francoščina, poučuje dr. Stane Leben. — 19.30 Zlostav-

ljanje otrok iz ljubezni staršev. — 20 Prenos koncerta godbe dravske divizije iz Uniona. — 22 Poročila.

Drugi programi

Nedelja, 18. novembra.

Zagreb: 11 Prenos z Dunaja. Koncert v proslavo 100 letnice smrti F. Schuberta — 17 Lahka glasba — 20 Prenos iz gledališča: Cin-ci-la, opera. — Breslau: 16.35 Ljubavne pesmi — 20.15 »Preobrate«, igra v 6 prizorih — 22.30 Plesna glasba. — Praga: 18 Poročila, nato koncert solistke — 19 Koncert godbe na pihala — 20 Zabavna glasba — 21 Iz Brna: Latiški večer. — Leipzig: 20.30 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 12 Promenadni koncert — 16 Slavnostni koncert v proslavo Schuberta — 20.30 Berlin nekdanji in sedaj; nato plesna glasba. — Bern: 17 Popoldanski koncert — 20.30 Koncert. — Katowice: 18 Pester večer iz Varšave. — Brno: 19 Zabavni koncert — 21 Latiški večer. Glasba. — Rim: 18 Plesna glasba — 20.45 Koncert simfonjskega orkestra. — Berlin: 11.30 Proslava Schuberta — 17 Lahka glasba — 20 »Prijatelji iz Salamanke«, komična spevoigra; nato plesna glasba. — Dunaj: 10 Orgelski koncert — 11 Proslava Schuberta, koncert, slavn govori, himne — 16 Popoldanski koncert — 17.30 Zborovski koncert delavskega pevskega društva — 19.30 Slavnostni koncert Schubertove glasbe; nato orkestralna glasba. — München: 18 Simfonični koncert — 20.10 »Janezek v sreči«, ljudska igra; nato citraški koncert — 22.30 Plesna glasba. — Milan: 17.15 Koncert ciganskega orkestra — 20.30 Velik koncert. — Budimpešta: 12.15 Simfonični orkestralni koncert — 17.30 Lahka glasba — 19.30 Igre — 22.20 Koncert ciganske kapele.

Rabite

Tungsram
barium-elektronke

Ponedeljek, 19. novembra.

Zagreb: 15 Prenos komemoracije iz hiše na Dunaju, kjer je umrl Schubert — 16.15 Zvonjenje in koncert v spomin Schubertu, prenos iz Lichten-tala — 20 Proslava 100 letnice smrti Schuberta v Zagrebu: Koncert njegovih skladb. — Breslau: 20 Koncert v spomin 100 letnice Schubertove smrti. — Praga: 16.30 Koncert jazz-orkestra — 19 Schubertu v spomin. Uvertura in balet iz »Rosamunde« — 20 Schubertov koncert. — Leipzig: 20.30 Redko izvajane Schubertove orkestralne skladbe. — Stuttgart: 20.15 »Fierrabras«, heroičnoman-tična opera (Schubert). — Bern: 17 Orkestralna glasba — 20 Ruski večer z orkestrom; nato vijoliški in orkestralni koncert. — Katowice: 20.30 Redko izvajane Schubertove orkestralne skladbe. — Stuttgart: 20.15 »Fierrabras«, heroičnoman-tična opera (Schubert). — Bern: 17 Orkestralna glasba — 20 Ruski večer z orkestrom; nato vijoliški in orkestralni koncert. — Katowice: 20.30 Prenos koncerta Schubertove glasbe iz Varšave. — Rim: 20.45 Lahka glasba in komedija. — Berlin: 11 Koncert (Schubert) — 16.30 Koncert Schubertove glasbe — 20 Proslava Schuberta; nato plesna glasba. — Dunaj: 11 Kvarletna glasba — 15 Prenos spominke proslave iz hiše Schubertove smrti — 19.30 Schubertov koncert; nato orkestralna glasba. — München: 20.45 Koncert komorne glasbe Fr. Schuberta. — Milan: 20.30 Prenos opere iz gledališča — 23 Jazz-band. — Budapest: 12.20 Koncert tria — 17.45 Koncert ciganske kapele — 19.30 Slavnostna prireditev v operi v proslavo Schuberta — 22.25 Jazz-band.

Sport

Prireditve na igrišču Primorja. Ob 13.30 nastopi prvo moštvo Primorja v nogometni tekmi proti močnemu vojaškemu teamu. Poleg te tekme se vršijo tudi zanimive kolesarske dirke in sicer prireje na cilj po končani tekmi dirkači, ki dirkajo na progi Ljubljana—Kranj—Senjur—Mengeš—Ljubljana. Start za to dirko bo ob 13. uri na Gosposvetski cesti poleg velesejma. Po prihodu na cilj, se vrši na igrišču še dirka za prvenstvo Ljubljane ter razne gimkhane igre.

Današnji prvenstveni nogometni program. V zadnjem kolu nogometnega prvenstva nastopita danes na igrišču Ilirije para Ilirija—Jadran in Reka—Svoboda. Reka — Svoboda nastopita ob 13.30, glavna tekma se prične ob 15. Dopoldne nastopita na istem igrišču v prvenstvenem boju rezervi Ilirije in Jadrana ob 10.15.

Sportni dogodki

Umrl je angleški škof Cook, velik prijatelj sporta. Glej člančič. — V Bruslju bodo zgradili stadion za 75.000 gledavcev in ga bodo otvorili leta 1930, ob obletnici ustanovitve belgijske države (1830); stal bo 15 milijonov belg. frankov.

Sloviti nemški skakalec Rund bo treniral letos v Pragi češke smučarje. Sonja in Grafström bosta nastopila v Opavi. Tako se počasi oglašajo ob prihajajoči zimi.

Z začetkom zimskega sporta pričnejo uglašati druge sportne vrste. Tudi nogomet lega k počitku, razen v klimatično bolj prikladnih krajih. Poleg zadnjič (v četrtak) omenjenih tekem omenimo še Wacker - WAC 1:0, Nicholson - Rapid 8:2, Admira - BAC 2:1, — Visla je dobila povabilo na turnejo po Ameriki, 10 iger, a bi šla menda rajši na krajšo turnejo po Skandinaviji. — Pri oficijelnih tekmah državnih moštvev ne smejo igrati za ranjene igrarce namestniki, zato je tudi izmenjava vratarjev prepovedana. — V Belgiji se vršijo te dni prve profesionalne tekme, in je seveda od Zveze amaterjev proglašen proti njim bojkot. — Čehi so povabljeni v Pariz in Barcelono, Sabaria gre v Mehiko. — Ferencvaros pravi, da se v prihodnjem letu ne bo boril za srednjeevropski pokal; v Budimpešti bo na koncu junija eharistični kongres, pri tej priliki se bo vršila tam tekma katoliških dežel, Ferencvaros bo zraven in ne bo zato igral na pokal. — Fita je sprejela Japonsko kot provizorično članico, za sprejem sta proti tudi Kuba in Palestina. — V katalonskem prvenstvu ima Espanol 11 točk, Barcelona 8, Evropa 7.

Za Davisov pokal se je Anglija priglasila prva. — Beremo, da bo Tilden dal svoj podpis in svojo sliko za reklamne namene; kljub zelo veliki prosojnosti Tildenovega amatersstva je ta vest vendarle precej neverjetna. — Pisali smo, da je prišel Koželuhov Karel v Hamburg; sedaj beremo, da še ni prišel. V San Francisco je zopet zmagal proti Kinseyu in proti Richardsu z veliko premočjo. V Chicago je pa igral nogomet; bil je srednji napadalec v moštvo tamonjske Sparte, zabil je prvi goal in je mnogo pripomogel do zmage Sparte proti Carpenters 10:1. Preden je igral tenis, je igral Karel nogomet.

Tam v Chicago se vrši sedaj druga šestdnevna kolesarska dirka. Sledili bodo Frankfurt, New York, Milan itd. — Alessandro Cattaneo je prevozil v 1 uri 39.392 km, nov amaterski rekord.

Z areoplanom je vozil Greig 8 km tako hitro, da bi dalo to na uro 514 km; a to ne zadostuje za priznanje rekorda, biti mora 8 km. Mestoma je vozil 552 km.

Njegov rojak misijonar Liddell, ki smo pisali o njem v četrtak, je startal tudi na Japonskem in je tekkel 200 m v 21.8, 400 m pa v 47.8. — Japonci Oda si je nekaj nogo poškodoval in ne sme in ne more trenirati. — O Nurmiju beremo, da ga je mamon presleplil, da so bile ponudbe preveč zapeljive, da bo šel v kratkem v Ameriko in da bo tam za denar startal.

Pred par dnevi smo pisali, da je zvišal Schilberg svetovni rekord v obojročnem teznem dviganju na 126.5 kg; sedaj pa prihaja poročilo, da je dvignil Bavarce Strassberger tezo 132.5 kg; bi bil izreden rekord, če bo priznано. Hkrati je Strass-

berger potegnil obojročno 105 kg, sunil pa 145 kg. Je pa — razen v teznem dviganju — seveda daleč za Rigoulotom; le-ta je zmeraj v dobri formi: pred par dnevi je potegnil z levico dvakrat zaporedoma 95 kg, prav tako z desnico 105 kg in je dvakrat zaporedoma obojročno sunil 175 kg.

Njegov rojak Carpentier ima še zmeraj naslov francoskega bokserskega prvaka, čeprav že pet let ne boksa. Francoska boksna komisija zahteva sedaj, da mora naslov braniti, sicer mu ga bo vzela. Razne vesti in razna namigavanja pravijo, da bo Carpentier kmalu v ringu. — Paolino bo v Ameriki v kratkem času vojeval štiri boje; zelo ga iščejo. — Carnera, orjak, ki smo ga že parkrat omenili, je 205 cm visok in 120 kg težak; o njegovem prvem boju v Parizu pripoveduje neki list: Malo je zmigal z rokami, posegel je tja, kjer je bil njegov nasprotnik, in ta je legel spat.

Prvenstva v nogometu

Da morejo naši bralci dobiti točno sliko stanja prvenstva, objavljamo prvenstveno tabelo iz važnih sportnih središč Evrope.

ZAGREB:

Prvenstvo je skoraj končano in gotovo ne bo prineslo nobene druge izpremembe kakor eventualno izpremembo med Haškom in Gradjanskim. Zanimiv je slučaj Hašk-derby v goal diferenci. Iste številke v obratnem pomenu.

Hašk	5 iger	3 zmag	27:3 rez.	10 točk
Gradjanski	5 > 5	>	21:3	> 10 >
Železničar	6 > 4	>	9:9	> 8 >
Viktorija	6 > 3	>	8:7	> 7 >
Sparta	5 > 1	>	11:17	> 3 >
Croatia	6 > 1	>	11:18	> 3 >
Concordia	5 > 1	>	8:14	> 3 >
Derby	6 > 0	>	3:27	> 1 >

BUDIMPEŠTA:

Tu vodi Hungaria in ji bo težko oteži vođačo pozicijo, posebno se, ker ima dobro goal diferenco, dosedanjí prvak Ferencvaroš je pa vsled tekmo-van-j za srednjeevropski pokal precej zaostal in je skoro izključeno, da bi prišel do vodstva.

Hungaria	8 tek.	6 zmag	28:9 rez.	14 točk
Nemzeti	7 > 3	>	12:8	> 10 >
Ujpest	7 > 3	>	15:12	> 8 >
Somogy	7 < 3	>	7:6	> 8 >
Ferencvaroš	5 > 3	>	15:7	> 7 >
Bosckay	6 > 3	>	10:9	> 7 >
Kispest	7 > 3	>	9:12	> 7 >
Vasas	7 > 3	>	11:20	> 6 >
Bastya	7 > 2	>	11:11	> 5 >
III. F. C.	7 > 1	>	5:15	> 5 >
Sabaria	8 > 1	>	11:17	> 3 >
Budai 33	6 > 0	>	7:15	> 2 >

DUNAJ:

Praznik sv. Leopolda je Dunajčanom prinesel malo presenečenje. V sezoni so prvo tekmo izgubili Atletiki. Rezultati so sledeči: Wacker:WAC 1:0, Nicholson:Rapid 3:2, Admira:BAC 2:1.

Največ izgledov, da si svojo pozicijo izboljša, ima Rapid. Tabela izgleda takole:

WAC	9 iger	6 zmag	18:6 rez.	14 točk
Admira	8 > 5	>	17:9	> 12 >
Austria	6 > 4	>	12:6	> 8 >
Nicholson	8 > 4	>	14:16	> 8 >
Wacker	8 > 3	>	11:19	> 7 >
Rapid	5 > 3	>	17:11	> 6 >
Sportklub	6 > 3	>	13:13	> 6 >
Viena	7 > 2	>	10:9	> 6 >
Hertha	6 > 2	>	4:5	> 6 >
Florisdorfer	6 > 2	>	12:15	> 5 >
Slovan	7 > 2	>	11:15	> 5 >
BAC	8 > 0	>	6:21	> 1 >

PRAGA:

Tu je srečen slučaj pomagal staremu prvaku na prvo mesto. Ker je Slavia toliko Sparto, je zasedla Viktorija Žižkov ob enakem številu točk, vendar pa z boljšo goldiferenco prvo mesto. Ravno v Pragi so rezultati prvih treh klubov v medsebojnih tekmah vzbudili presenečenje.

Sparta je premagala V. Žižkov s 4:0, V. Žižkov Slavijo s 5:0, Slavia pa Sparto s 4:3. Tabela izgleda takole:

Vikt. Žižkov	5 tek.	4 zmag	19:6 rez.	8 točk
Slavia	5 >	4 >	10:8 >	8 >
Sparta	5 >	2 >	16:6 >	6 >
Kladno	5 >	2 >	6:10 >	5 >
Liben	5 >	1 >	8:20 >	3 >
Bohemias	4 >	1 >	8:11 >	2 >
Cehie Karlin	5 >	0 >	4:10 >	2 >

Dopisi

Ježica pri Ljubljani

Šivalni tečaj, katerega smo pred tednom napovedali, se prične v ponedeljek. Vršil se bo v dvorani Društvenega doma, vodila ga bo pa gđna zastopnica trvdke Peteline. Na tečaju, ki bo trajal do konca meseca, se bo poučevalo šivanje vseh vrst in za vse, poleg tega pa še umetno vezenje.

Tržič

Kino v »Našem domu«. Po mnogih popravah je bila pretekli teden kolavdirana dvorana našega prosvetnega društva tudi za kino-prireditve. V prenovljeni dvorani se bodo sedaj tri dni vršili znameniti »Nibelungje«. Prvi del danes po večernicah in ob osmih zvečer, drugi del pa jutri in v torek ob osmih zvečer. Ta lep kulturni film že mnogi z veseljem čakajo. Društveni kino, ki bo res služil izobrazbi in poštenemu razvedrilu, pozdravljamo.

Novo mesto

Stavbena zadruga Prosvetni dom je priredila na Martinovo nedeljo v dvorani Rokodelskega doma veselilo. Na dnevnem redu je bila veseligrada »Šaljiva snubitev« in pet pevskih točk pevskega društva »Gorjanci«. Po veselici se je vršila prosta zabava pri pogrnjenih mizah. Gmoten uspeh prireditve je zadovoljiv. Novi potrebni zadrugi, ki nam preskrbi potrebne prostore za naše organizacije, želimo obilo uspehov pri njenem delu.

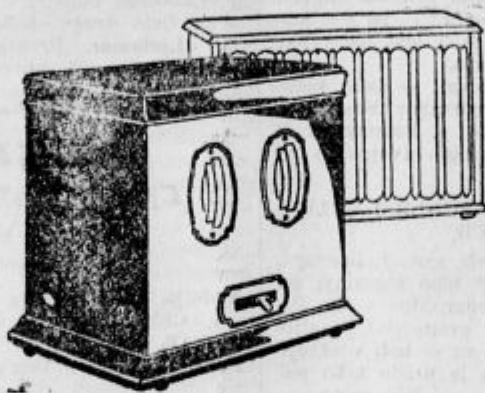
Laško

Prvi koncert pevskega društva »Hum« se bo vršil 25. novembra ob pol 8 zvečer v dvorani hotela »Henke« v Laškem. Koncert bo vodil znani laški glasbenik g. Viljem Kuntara. Priporočamo občinstvu, da se tega koncerta udeleži v obilnem številu.

Ptuj

Ptujsko gledališče. Drugo gostovanje mariborskega gledališča bo v ponedeljek 19. novembra. Vprizori se, zopet v abonmaju, Zolajova učinkovita drama »Therese Raquin«, ki je doživela i v Mariboru i v Celju velik umetniški uspeh. Ta drama je tako močna, da zasluži razprodano hišo. Ptujčani pa pri tej priliki lahko ovržejo trditve, da jim je le za opereto.

Poslušajte Radio!

Vremenske napovedi in tržna poročila, godbo in zabavo slišite z Arcolette 3 glasno in tonočisto. Preizkušena konstrukcija z najnovejšimi tehničnimi izboljšavami.

Arcolette 3. Din 1040—

Skupina pripadajočih telefon. cevi Din 350—

Koncertni zvočnik Arcophon 3 Din 1385—

Telefunken

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Jugoslov. Siemens d. d.

Oddelek za slabi tok — Ljubljana, Palača Ljubljanske Kreditne banke.

Na starejša izkušnja, najn. d. konstrukcija.

Več tuči!

Kristusovo kraljestvo za vse

Pojdite in učite vse narode! To je ukaz Kristusa, ki mu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. Apostoli-graditelji Kristusovega kraljestva na zemlji naj grade med vsemi narodi zemlje. Prav nobenega naj ne izključijo, ne izobraženega in ne barbarkega, ne mogočnega gospodarstva in ne bednega podjarmljenca. Ob polaganju Kristusovega kraljestva v duše, ob sejanju Kristusove resnice, ob utemeljevanju Kristusovega zakona in ob prilivljanju Kristusove milosti naj se obrnejo do vseh plasti ljudstva, gospodarsko in socialno tako različnih in večkrat tako nasprotnih. Kristus je pač Odrašenik sveta. Zato je prav tako kakor njegovo odraslo delo tudi njegovo kraljestvo vesoljno, za vse kraje in vse čase, za vse narode in vse stanove.

Vesoljnosti Kristusovega kraljestva moderna ne vera ne zaupa. Kapitalist sodi, da je krščanstvo vera proletarcev. Proletarce se z mržnjo obrača do krščanstva — zanj vere kapitalist. Oslablja pa končno menita isto. Krščanstvo je vera za nevedno ljudstvo, za bedno maso, vera revnih, ponižanih, onemoglih ljudi.

Moderna ne vera krščanstvu odreka resničnosti. Krščanstvo ji je samo še veličanska prevara. Krščanstvo je za tiste, ki so preslabi za gospodarski meč, ki zato nimajo od tega življenja ničesar in naj jim ostane vsaj up na lepšo večnost, tako modruje neveren kapitalist. On sam krščanskega Boga ne potrebuje, ima boga mamona. Vendar pa je po njegovem mnenju krščanstvo za delavca dobro; tolaži ga in drži ga v gočavih mejah. Vreden delavec je potrepljivejši kakor delavec brez vere, je pridnejši in zanesljivejši, ne škrlja tako hitro in tako brezobzirno. Za nevernega kapitalista je močno rentabilno, če je delavec veren kristjan. Krščanstvo je vera sitih in presitih ljudi, tako sodi proletarce brez vere v sru. Za kapitalista je dobro, da sanja, kako bo še po smrti prijetno živel in mu bo onstran groba dobro brez meje. Toda za lačne in raztrgane pa vera ni. Od molitve ni nihče sit in v cerkvi ne dajo ničesar. Kapitalist sam ne veruje v pobožne bajke, mi naj verujemo v ubogega, križanega Boga, da ne bomo nezadovoljni z lastno revščino in bomo vdano nosili svoje križe, samo da nas bo kapitalizem laže izžemal in drl, tako je mišljenje proletariata brez vere. V bistvu sta torej oba, kapitalist in proletarce istega mnenja: krščanstvo je samo za neizobraženega delavca, prevara, ki naj ji veruje nevedna masa, da ob upanju na večnost in ob pogledu na Kristusov križ pozabi svoje socialno gorje.

Krščanstvo stoji v zgodovini in v sedanjosti opito na zgodovinska dejstva, na svojo miselno vsebino in prebogatlo plodovitost kot božja resnica. Resnice rabi vsakdo, resnica je resnica za vsakega, povsod in vsekdar. Dejstva so in ostanejo dejstva, ki jih nima pravice tajiti ne bogastvo, ne siromaštvo. Res, Kristus svetu ni prinesel gospodarskih programov, ne političnih in ne socialnih. Njegovo kraljestvo — cerkev ni poklicana na delo za gospodarski procvit, za politične in socialne reforme, ona je pozvana na delo za duše. Reče boste imeli vedno, zagotavlja Kristus, a to velja za ta svet. Sam se obrača do preziranega podeželskega naroda in do veljakov naroda. Množico poučuje po cele dneve, dokler je usmiljenja ganjen čudežno ne nasiti, pa tudi Nikodemu posveča nočne ure. Na zemlji je bogat in na boljsem kakor revež, v Kristusovem kraljestvu bogat in nima prednosti. Kristusovo kraljestvo je vesoljno, katoliško, za vse, premožne in siromašne. Na poprišču zemeljskega življenja in snovanja Kristus socialne razlike priznava kot upravičene, na svojem poprišču, na poprišču božjega kraljestva jim odreja vsako veljavnost. Cesar ni zmogla in ne zmore nobena revolucija, je izvršilo krščanstvo brez revolucije. Zlomilo je moč denarja. Neimovitega polelarca je dvignilo ob stran premožnemu kapitalistu. Dvignilo je do največje časti svetnikov božjih poleg kraljev berače.

Ko je začelo stopati krščanstvo v svet, je res da s svojim naukom o enakosti in bratstvu vseh mililo prav posebno nižjim slojem. Toda že v prvi dobi je bilo krščanstvo vera vseh slojev. Prva krščanska občina v Jeruzalemu je štela v svoji sredi tudi bogataše, ki so prostovoljno odstopali svoje imetje v skupno blagajno. Apostol Pavel je čutil potrebo, da obišče na svojem potu kulturne Atene in trgovski Korint. Ne le težakom in sužnjem je prinašal blagovest, tudi vrhovom atenske družbe — članom areopaga je je ponesel. Komaj dobro rojeno je hitelo krščanstvo v središče tedanjega sveta — v Rim, kjer je živel premožen agrarni kapitalizem ob množicah kruha in igre lačnega proletariata. In brž si je utrl krščanstvo pot tudi prav na Palatin v cesarske palače in dvorane. Ze Domicijan je umiril zaradi krščanstva svojega svaka Flavija Klementa. Kakor je bilo v Kristusovem kraljestvu v početku, tako je vedno ostalo. Naj pokaže družba le en prizor, kjer bi bile socialne razlike tako promagane kakor v katoliški cerkvi. V katoliški spovednici in ob katoliški obhajilni mizi. Katoliške cerkev, čeprav morda ne vsak njen organ, se pač dobro zaveda, da je kot kraljestvo Kristusa — odrešenika in kralja

vseh vesoljna, da je en Gospod, ena vera, en krst, en Bog in Oče vseh, bogatih in revnih, kapitalistov in proletarcev.

Odgovornost

V zadnjih časih je policija večkrat zasledila v Ljubljani ljudi, ki so se pečali z zvodništvo in vzdrževali v svojih stanovanjih nemoralne sestanke in orgije celih družb. Vznemirljivo je to dejstvo z ozirom na poštenost in moralno zdravje našega meščanstva najsi bo iz tako zvanih »meščanskih« ali delavskih slojev.

Listi, tudi svobodomiseln, obširno poročajo o raznih protinaravnih pregreških med mladino drugod in tudi med nami ter ugotavljajo, da je to slabo znamenje za moralno stanje današnje mladine.

Zato moramo tu ugotoviti eno dejstvo. Rajši bi videli, da bi ne bilo treba. A potrebno je s prstom pokazati na vzroke vedno hujšega zamočvirjenja in gnilobe nekaterih plasti družbe, posebno mladine.

Ob priliki zagonetne nesrečne smrti duhovnika Janca v Gradcu je slovenski »svobodomiseln« tisk obširno poročal in opisoval resnične ali domnevne okoliščine in pikanosti. Eden izmed teh listov je prinesel to poročilo pod naslovom: Zrtev spolne vzdržnosti! V treh lažnih besedah je izražena in javnosti priporočena cela miselnost tega glasila in činitelja javnega mnenja. Ali ni to javno zagovarjanje spolne nevzdržnosti in opravičenje vse razbrzdanosti.

Glavni list slovenskega svobodomiselnstva ima dan za dnem rubriko: Dopisi. Tu je kot za javno propagando »svobodne ljubeznic«. Vse polno dopisov ločenih ali razočaranih moških ali žensk išče nadomestila s preštevstvom. In to mirno prinaša list in dela s tem javno mnenje, da je to čisto prav in neoporečno. Nihče si ne prikriva, da se tako žalostna dejstva spolnih zablod in grehov dogajajo, do se dogajala in se bodo še. A javni greh in javni zločin pa je, če list, ki večkrat sam poudarja javno moralo in bi moral vplivati na javno življenje očistevalno in dvigajoče, javno mišljenje in življenje naravnost zastruplja in v temeljih razdira s takimi oclasi. To je našin židovskega tiska. Dobiček in senzacija!

In pri tem poudarja večkrat ta tisk, ki hoče posnemati zamočvirjene velikomestne časopise vrav v najslabših delih, da ni sovražnik krščanstvu ali katolicizmu! V vsakem takim članku ali dopisu se zrcali cela miselnost ki je popolnoma tuja, naravnost sovražna krščanstvu.

Ali ne uvidijo mnogi sicer pošteni ljudje, ki naročajo in stalno čitajo take liste, kaj podpirajo?

Katoliška akcija

Svoboden sem! Kdo me sme vezati? Kaj mi je avtoriteta? toliko mi velja, kolikor mi plača, ali kolikor me strahuje s kaznijo!

Svoboden sem! Družina, zakon me veže, dokler hočem jaz! Saj lahko dobim advokata, ki bo zagovarjal ločitev mojega zakona.

Svoboden sem! O številu in življenju svojih otrok odločam jaz, ne Cerkev in ne država: saj jih moram sam preživljati.

Svoboden sem! Berem kar hočem, pišem, kar hočem, govorim v javnost, kar hočem. Naj zabavljajo čez šund iz Hrvatske, naj delajo tiskovne zakone, naj uvajajo cenzuro, kakor jo hočejo: svoboda vesti, svoboda tiska, svoboda besede: je sveta pravica modernega človeka.

Svoboden sem! Lahko delam upor proti državi, če mislim, da vlada ni na pravi poti: odstranim lahko škodljive državnike: tak atentat je patriotično mučeništvo. Saj dobijo državniki svojo oblast le od ljudstva, torej jim jo ljudstvo lahko spet odvzame.

Svoboden sem! Šola ne sme vcepjati v otroško dušo pojme o Bogu, pravosti itd., ko otrok odraste, naj si sam izbere pravo pot.

Vse te »svobode« so modrost anarhističnega, judovskega demona, ki razkrlja Evropo. Uničil bo ta demon materializma stari Egipt, Babilon, Perzijo, Grčijo, Rim. Preti uničiti ta demon krščanske Evrope. Zemlja ima dosti prahu in pepela, da zasuje vsu kulturo Evrope. Kuza razkristjanjenja se nagloma širi. Na Dunaju je odpadlo po vojni 100.000 vernikov, v Nemčiji 250.000 itd.

Mnogo vernikov ne misli več o krstu, o zakramentih, o pokorščini, o lastninski pravici, o razmerju Cerkev do države, o oblasti kakor to uči Cerkev ampak kakor to razlaga njihov časopis, ki ga berejo za jutranjo molitev.

Če hočejo biti narodi res živi organizmi, morajo imeti življenjsko silo v sebi, ki izveže batile anarhije, revolucije, pohlepne materializma itd.

»Jaz sem pot, luč, resnica, življenje,« tako je definiral Kristus samega sebe. On je prinesel nadnaravni serum, ki edini uničuje vse nevarne batile človeške družbe.

Vpostavlja spet kraljestvo Kristusa Kralja, uvesti Njegova načela v državnem, javnem, družinskem življenju, ta cilj zasleduje Cerkev z vsemi silami! Za to delo duhovniki ne zadostujejo: kajti treba je danes apostolov Kristusove misli na vseh trgih in vogalih,

Ža duha in srce

Mojzes slov. kiparja L. Dolinarja na razstavi v Parizu

V Parizu, dne 8. nov. 1928.

Dan za dnem se pretakajo množice skozi ogromne dvorane Velike palače. Tam razstavlja Salon d'Automne svoja tisočera čuda. V strašni izobilici: saj šteje katalog okoli dvatisočpetsto števil. Kipi, slike, lesorezi, radiirunge, knjige, polišivo; vse, kjer človeški duh oblikuje v lepoto.

Težko bi našel osnovno linijo. Borba duha z materijo, katero zanikuje, kar pa še ne pomeni, da jo prevladuje. Iskanje novih poti in novih zakonov v vesolju, ki z vso mrzlično brzino, aeroplani, radijem, nič več ne sliči prejšnjemu. In je tako ta osnovna linija bolj nejasno slutena, kot hotena, bolj zahrepenjena kot odločno zarisana. Odtod medlo tipanje za trenutnimi efekti, odtod bolni nemir in hlastanje po zamegljeni onstranosti, odtod predvsem toliko praznega zvenčanja in vollega kričanja.

In se tako izločijo iz vse te hrupne množice le nekatera imena, ki so že dolga leta vodila v francoski umetnosti. Čuvstveni Vlaminck; ki ljubi težke barve, a vendar presoji ozračje s prečudno tragiko in v vsaki najmanjši stvari trepeta njegovo srce. Južni, v polni življenjski sili prekipeljavoci Matisse, mojster risbe, a predvsem gospod barve, ki mu je poslušna do zadnjih skrivnosti: odaliska, zeleno, belo, v sobi z rdečimi preprogami, vedno isto, a vedno novo. Nekdanji težak v tržnicah, a danes eden najbogatejših umetnikov Van Dongen, slikar žene iz visokih krogov, ki vedno pred njim osupneš: laskave, a vendar krute barve, še bolj laskave a vendar močne poteze. Kakor uganka je pred teboj; nič ne veš, morda se prešerno smeje za tvojim hrbtom. Veste, je zajedljivo izjavil nekoč: imam dve vrste slik, ene za kupce, a druge, iz srca, zase. Na vsak način ima čut za dobo kakor malokdo in pozna do obisti današnjega človeka. Mailloil, ki ga časte Francozi z Dourdellom kot svojega največjega sodobnega kiparja, je ves utrujen in stroge zakone. On je sedanjí zastopnik čistejšega klasicizma, tega večnega elementa v francoski umetnosti. Njegova Venera osupne marsikoga: težko žensko telo. Lepo, a vendar ne kakor je lepoto pojmoval Phidias in prennogi drugi umetniki, ki so se ustavili ob tem nesmrtnem simbolu ženskosti. Toda, išči razlage v današnji dobi, kjer se duhovnost prečudno meša s materializmom, kjer je sentimentalnost najhujši očitek. — Kako različni so svetovi čutnega Favoryja, nekoliko zunanega Frizsa, preizkuševalca Lhotea, Zida Kiesinga in še nekaterih drugih, ki bi jih bilo treba omeniti. Pa se bojim, da bi imena razstavo zvenela.

Poljaki razstavlajo to pot v svojem oddelku, pravtako Čehi, ki imajo s svojimi mojstri grafiki vedno mnogo občudovalcev.

Jugoslovani so raztreseni vse križem prostorih dvoran. Naj omenim med njimi Uzelca in Juneka, ki v vsakem vzbudi pozornost s težkimi barvami in svojevratno risbo. Portret Slavka Brila (skulptura) je zanimiv po svoji izrazitosti in občutju prostora.

In vendar, ko iščeš vseokoli, blodiš, postajaš, se čudiš, razburjaš, utrujaš, se vedno iznova povračaš k vходу, kjer te je že ob začetku prevzela lepota našega človeka jezna lepota Mojzesa, mojstrskega dela našega Dolinarja. Ni brez vsega, da so ga Francozi postavili na najlepše mesto v vsem razstavišču; težko je tu dobiti tujo tako priznanje. Kadar pa je, pa iskreno in pač, ker mora biti tako, brez laskanja in praznih poklonov.

Visoka, asketsko tenka postava velikega vodnika raste v izrazito glavo; še sta dvignjeni roki, ki sta pravkar treščili ob tla plošči z zakoni. Vzvalovane so gube plašča, kakor da se bo prestopil zdaj in zdaj, strašen v svojem gnevu, ki mu je na dnu le prevelika ljubezen.

Ko je bil Mojzes na gori Sinaj in so se Judje predali malikovalstvu, je Gospod govoril velikemu vodniku: Pokončal bom to ljudstvo, nevedno je in trde glave, postavil je bom na čelo drugim. In Mojzes, ki odgovarja in brani, češ, izvoljeno ljudstvo je in pretrdo ga sodiš. Toda, ko je ves ožarjen stopal v dolino in na lastne oči videl pokvarjenost onih, ki jih je v svoji zaslepljenosti ljubezni branil, tedaj je srd vzplamenil v njem. Bil je ves premočen, da bi se v zagrenjeno otožnost predajal; gnev in užaljeni ponos sta se gnetla v njem. Ljudstvo, na katero je vse gradil, za katero je sebe zastavil pred Bogom, za katero bi prisegel, to ljudstvo, najdražje, najboljšo, edino, izvoljeno, za katero je ži-

vel, to ljudstvo na kolenih pred zlatim teletom. Visoko je dvignil ploščo, ki jih je prinesel s seboj, kot vidni znak zaveze z Najvišjim, in jih vrget ob tla, da sta se razbili na kosce. Zagrenjenost, »ročarstvo«, dve besedi za slabice; gnev mu je palil srce, gnev, ki se je v ljubezni rodil, in ki je tudi v ljubezni črpal svojo moč.

Ta trenotek je zagrabil Dolinar in ga ustavil v bronu. Pa saj to ni podoba judovskega vodnika; vse preveč občutljivejša je njegova plemenita lepota; in če bi že besede od njega pričakoval, bi s'ovensko zvenela.

Mojstrsko je objeta vsa postava v eno samo linijo, ki gre harmonično v vse tri dimenzije: od leve noge preko ledij do dvignjene desnice in od tam čez glavo v levico. Vsaka poteza krčevito sploščene roke ponavlja v potezah obraza, valujoče brade, krepko vržene halje. Ze v roki sami je izražena vsa borba; žila so nabrekli in prsti trepetajo. Pa je tudi v močnini glavi; kakor v kače skodrani lasje, napeto čelo z nekaterimi bolestinimi gubami, sklonjen plamteč pogled, vzvalovana brada, kakor da kače blodijo po njej. Pa je tudi v sunkovitem koraku in v telesu in v plašči, vrženem čez telo. V vsakem posebej in vendar bi si enega brez drugega niti misliti ne mogel. Odtod vsa okapnena enotnost, v katero je utesnjen živ ogenj. Tu se je duh pretil v materijo in se je materija pokorila duhu.

Ali je to druga stopnja kiparja Dolinarja? Kdor je enkrat videl njegovo glavo Matije Gubca, je nikdar več ne more pozabiti. V bolečini poplemenitosti obraz človeka, ki je preveč ljubil svoje ljudi. In kar sem stal pred Mojzeso, mi vedno iznova hodi v spomin. V bolesem gnevu poplemenita postava vodnika, ki je preveč ljubil svoje ljudstvo.

L. M.

Japonsko gledališče v Evropi

Edinstveno gostovanje starega, slavnega japonskega ljudskega gledališča »Kabuki« v Evropi je danes glavno zanimanje vseh gledaliških krogov. Momentano gostuje gledališče v Moskvi in vsi ruski listi so polni hvale.

Notranja organizacija Kabuki gledališča, katerega početki segajo v 16. stoletje, spominjajo na patriarhalni stroj srednjeveške rokodelske bratovščine. Na čelu je direktor-režiser, ki je učitelj in vodja bratovščine in glavni blaginjak. Naraščajnik, ki dozorji v igravca, si nadene ime kakega slavnega umrlega igravca. Repertoar je tradicionalen in pozna le dveje raznih vrst komadov: junaško viteško igró (doidaimono) in meščansko dramo (sevamono). Le redkokdaj dopolni direktor repertoar z novimi ali tujsimi deli.

Igralski ansambel tvorijo le moški in itikava Sadandsi, mojster Kabuki teatra, katerega repertoar obsega med drugim tudi Ibsena in Gorkega, velja danes za najboljšega igravca in govornika na Japonskem. Med 46 ljudi njegovega ansambla je tudi Stotsja, najboljši igravec ženskih vlog. — V 10 minut dolgi soloseni (1), v zgodovinskem komadu »Tjusingura« iz srednjeveške japonske fevdalne dobe, v prizoru, kjer Sadandsi v nemi igri ne uporabi več ko 7 dozdevno momentano inspiriranih, a gotovo v dolgem studiju matematično določenih gest, vlada v dvorani smrtina tišina in napeto pričakovanje.

V igri igralca ženskih vlog Stotsja živi še tradicija starega japonskega Marionetnega gledališča, z vso nežnostjo in graciozjo; njegov »kacpi« ples je ritmična umetnina japonskega baleta.

Statistov Kabuki ne pozna. Skupina osmih oseb, ki mojstrsko obvlada prostor (kot na starem Shakespearjevem odru) predstavlja najmočnejšo armado ali množico.

Na odru se nahajajoči orkester spremlja s minimalnimi instrumenti in vokalnimi sredstvi dejanje, podčrta dramsko razpoloženje z presenetljivimi glasovnimi tvorbari, katerih učinek je tem bolj čudovit, ker se melodična skala popolnoma zadovolji s petimi osnovnimi glasovi.

Zanimiv je svojevrstni dialog igravcev, ki preide neopaženo v petje; menjajoče se barvne dekoracije, kostumi in šminke označuje razpoloženje prizorov; tu opazimo precizno preračunjenost režiserja, ki natančno pozna duševni in telesni učinek luči in barve na gledalca.

Po končanem gostovanju v Moskvi in Leningradu, pripravlja direktor Sadandsi gostovanje v Nemčiji in pride predvidoma najprej v Berlin.

F. D.

Piscator zopet v Berlinu

Erwin Piscator, ki je s svojimi novimi gledališkimi idejami in uprizoritvami vzbudil pravcato revolucijo teatarske umetnosti, se je vrnil zopet v Berlin poln novih načrtov in idej. Vašemu poročevalcu je izjavil, da bi najraje eno leto počival, v tem času pa eksperimentalni s svojim ansamblom in pripravil par komadov za oder. Stoji pa na stališču, da je vse njegovo dosedanje delo in uprizoritve le eksperimentalnega značaja. »Finančne razmere mojega teatra so se obrnile na bolje in s prvim januarjem otvorim zopet svoje gledališče na Nollendorfplatzu. Sicer sem prejel od gledaliških vodstev sijajne ponudbe, do sedaj se pa nisem odločil še za nobeno. Svoj teater otvorim z Mehringovim komadom »Berlinski trgovci«, sprejel sem pa ponudbo iz Moskve za daljše gostovanje s svojim ansamblom, v času ko bo v mojem gledališču gostoval moskovski ansambel pod vodstvom režiserja Lubinova. Pred otvoritvijo svojega teatra pa režiram »Timone iz Atene« z Bassermannom na Lessingtheatru.«

(F. D.)

Barbusse v Rusiji. V moskovski državni založbi izide ruska celotna izdaja del Henrija Barbusse-a. Njegov »Ogenj«, v katerem slika grozoto in blaznost vojne, je preveden tudi v slovenščino.

Deset let nemške republike z ozirom na vse panoge kulturnega razvoja obravnava zadnja številka nemškega literarnega tednika »Die literarische Welt«. Heinrich Mannov uvodnik razpravlja o smladini nekdanj in sedaj, dalje obsega številka odgovore pisateljev in novinarjev na vprašanje: »Kaj bi storili, ko bi imeli moč?«, pregled nemškega pesništva v zadnjem desetletju, članek »Likovna umetnost v Nemčiji v l. 1918—1928« i. dr.

Akord, moderni češki katoliški mesečnik, ki izhaja v založbi Ladislava Kuncica v Prahi, je z novemberskim zvezkom zaključil svoj prvi letnik. Revija je glasnik nove duhovne kulture, bistvene katoliške religioznosti, kot se manifestira v umetnosti in mišljenju raznih narodov. Glavna sodelnica sta Jaroslav Dyrich in Jožef Dostál, ki daje lista značaj in smer. Druge narode zastopajo sama pomembna imena kot: Bratto, Belloc, Berdjajev, B. Blake, Bloy, Claudel, Mestrovic, St. George, Mauriac, Suarés, Yeats, Zegadlowicz in Rilke.

v šolah, v trgovini, v tovarni: »vsi verniki brez izjeme se morajo posvetiti tem nalogam.«

Sodelovanje laikov pri obnovitvi države, družine, vsega življenja v Kristusu je »Katoliška akcija«.

Sveta življenje in vrvenje

Med Jokohamo in San Franciscom

V zanimivem članku opisuje Jakob Overman S. J. v oktobrskem zvezku »Stimmen der Zeit« razmere v deželah Daljnega vzhoda.

Komaj je moj japonski parnik zapustil Iuko, so zaropotale verige in parnik se je ustavil. Na krov je prišla japonska policija in najnatanejšje preiskala vse kotičke, posebno

Spomenik angleškega kralja Viljema III. v Dublinu, ki so ga neznanec ob desetletnici premirja poškodoval z bombo. — Viljem III. je vladal od 1689. do 1702.; Ircem je ostal v slabem spominu po svojih krutih zakonih proti katoličanom.

pa potne liste, toda ne pri nas tujcih, marveč samo pri Japoncih. »Zakaj to?« je vprašal neki Američan pri kosilu. Zato, je odgovoril Japonec, ker japonska policija v zadnjem času silno skrbno bdi nad »nevarnimi mislimi« v japonskih glavah. Drži se starega pregovora, da vodi upor misli do upora kamnov, s katerimi so tlakovane ceste. In ker segajo misli danes čez vse meje, pazi japonska policija tudi na Japonce v inozemstvu. Na parnikih, ki so na potu na Kitajsko, se vedno vozita po dva japonska detektiva in ne vemo, koliko jih je med nami.

Posebno strogo nadzorujejo na Japonskem dijakke in delavce. Vse, kar je kakorkoli sumljivo republikanstva ali komunizma, pada pod kriminal. Ze itak stroge zakone so brez parlamenta še poosttrili in smrtna kazen ni izključena.

Zelo lahko je mogoče, da vseh teh odredb ne narekuje zgolj skrb za splošni blagor, marveč želja, da ostane oblast v rokah sedanjih oblastnikov. Vendar se ne da tajiti, da Japonska le s silnim naporom preživlja svoje prebivalstvo in da bi bil vsak prevrat za deželo naravnost usoden. Seveda pa ima prav japonski socialni politik, ki je rekel, da je najboljšo sredstvo za pobijanje »nevarnih misli« odstranitev socialnih krivic. Zato, da na Japonskem med bogatimi ljudmi ni Nobel-ov in Carnegiejev, ki bi bili pripravljeni kaj žrtvovati za socialno spravo.

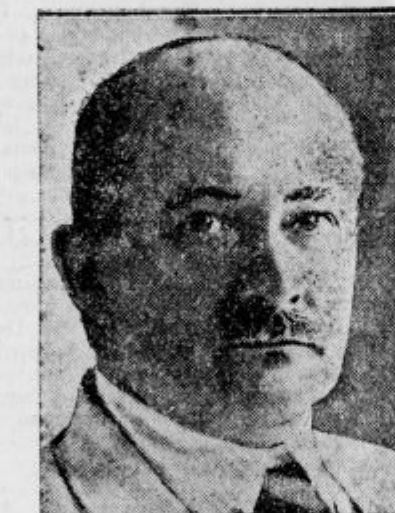
Razen tega je pa Japonska tudi od zunaj ogrožena več nego od ene strani. Zato je tudi iz tega razloga umevno, ako želi imeti »patriotične« državljane.

Nemalo kitajske tragike frfota okoli prekrasnih svilenih plaščev, v katerih prihajajo ob večerih dame na krov. Ena sama velika tovarna sprede vsak dan tri milijone svilenih mešičkov v niti, s katerimi bi bilo mogoče trikrat oviti zemeljsko oblo. In vendar moramo želiti — zaradi kitajskega in morda celo svetovnega miru — da bi se nosilo še več svile. Kajti četrtno celokupnega kitajskega izvoza zastopa svila in povpraševanje tako ogromno prekaša ponudbo, da bi

mogla biti ravno svila tisto sredstvo, ki bi spravila kitajsko trgovinsko bilanco v ravnotežje. Zato pa se kitajski svilorejci drže še starega nazadnjaškega načina pridelovanja in zato produkcija ne pride kvišku. Vendar so velika prizadevanja v teku, da se doseže preobrat.

Krasnega julijskega dne je moja ladja priplula v Honolulu. Solnce stoji skoraj navpično nad menoj, toda morski veter je tako svež, da vročine skoraj ne čutim ne na krovu ne na zmehčanem cestnem asfaltu ne na žejnih tratah obširnih vrtov.

Julij je v Honolulu čas cvetočih dreves. Radostna reka njihovih barv obliva visoke vladne in trgovinske palače, tihe hiše iz opeke in pisane lesene vile vseh slogov. Na paradni cesti, ki vodi v dolino Nuuanu, cvete desno in levo v zvoncih, kroglah, čipkah, zlatih čašah in blestečih zvezdah, v krvavečih jeziki in srcih. Tu so skromne, samotne cvetlice, bele ko sneg, zasanjano vijoličaste, blede ko nordijske oči. Potem zopet pomladi pijana krdela, koralnordeča in žvepleno žolta kakor jate letečih praviljnih ptic, kakor

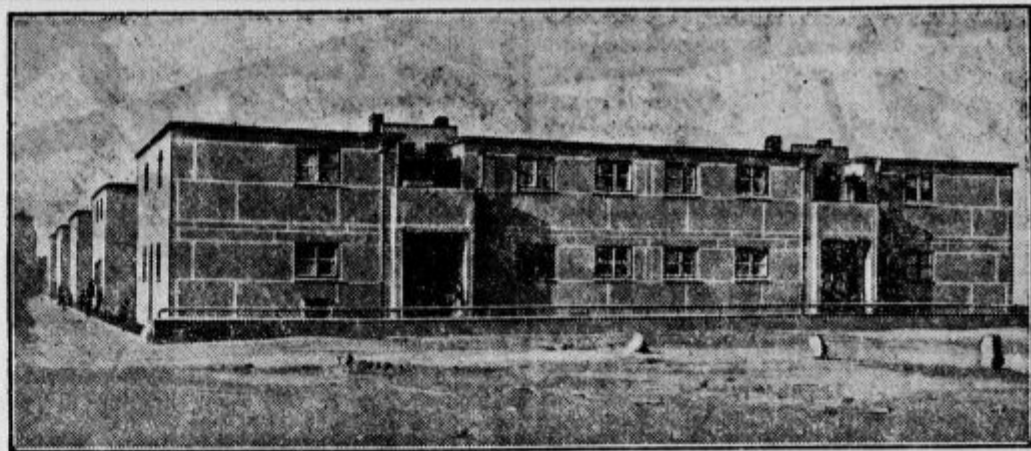
Letošnji Nobelci. Zgoraj: norveška pisateljica Sigrid Undset in francoski modroslovec profesor Henry Bergson, ki sta prejela literarni nagradi; spodaj nemška vseučiliška prof. Adolf Windaus in Heinrich Wieland, ki sta prejela nagradi za kemijo.

strastno plapolajoči plameni, kakor šumeči slapovi, ki padajo na moj brzeči voz.

Mimo mene neprestano in skoraj neslišno hite avtomobili v obeh smereh. Pravijo, da prihaja v Honolulu po en avto na vsake štiri osebe.

Toliko plemenske mešanice kakor na Havaiju ne najdeš nikjer na svetu. Japoncev je skoraj toliko kakor vseh drugih skupaj; toda tudi Portugalci, Kitajci in Filipinci so močno zastopani. Portugalcev je skoraj toliko, kakor Američanov, Angležev, Nemcev in Rusov skupaj. Domačinov je blizu toliko kakor Portugalcev. V muzeju imajo zbirko glav iz mavca, ki natančno kaže, kako se mešajo plemena. Nič hudega, kakor je videti in kakor mi zatrjujejo.

Najstarejšo domačinko, gospo Kanui Pihano, so pokopali prav na dan mojega prihoda. Kljub svojim 107 letom je mogla še brez očal brati. Bila je petkrat omožena. Doživela je skoraj vse, po čimer je Havai postal svetu

Nove cementne brzožgradbe v Frankfurtu o. M., v katerih oddajajo eno- in dvosobna higijenična stanovanja proti najemnini mesečnih 20 odnosno 30 mark (260 odnosno 390 Din).

znan: kraljevo vladno Kamehameha Velikega, prodiranje protestantskih in katoliških misijonov, borbo med Anglijo, Francijo in Severno Ameriko za gospodarsko in vojaško tako važno posest, tiho junaštvo p. Damiana pri go-bavcih na Molokai, strmoglavljenje zadnje kraljice l. 1893., kratko dobo republikanske neodvisnosti in slednjič aneksijo po Združenih državah l. 1900.

Na splošno se čuti ameriška uprava kot napredek, toda iz starih kanaških hiš še vedno zvene hrepeneče pesmi o prošlih dneh svobode.

V dveh - treh vrstah

Žrtve parnika »Vestris«. Med 22 mrtvimi žrtvami parnika »Vestris«, ki so jih doslej potegnili iz morja, se nahajajo japonski konzul Inoue in zastopnik Körting-A. G. Hannover v Mehiki Franke ter njegova hči. Skoraj vsa trupla so obžrta. Za nekatera trupla so se morali reševalci z morskimi volkovi naravnost boriti, ker pošasti nikakor niso hotele izpustiti plena.

Letalo zadelo ob zvonik. Poštno letalo Marseille—Algier je v Palmi ob pristajanju zadelo ob strelodod na cerkvenem zvoniku in treščilo na tla. Pri tem je ubilo mater z otrokom. Tudi pilot je mrtev.

Krvava borba z divjimi lovci. V Visokih Turah so divji lovci ponoči 15. t. m. v boju ubili orožniškega postajnega načelnika iz St. Johanna am Tauern Henrika Riegerbauerja, orožnika Moserja pa smrtnonevarno ranili. Divji lovci Huber je na ranah, ki jih je dobil v boju z orožniki, med prevozom v bolnico v Ljubnem umrl.

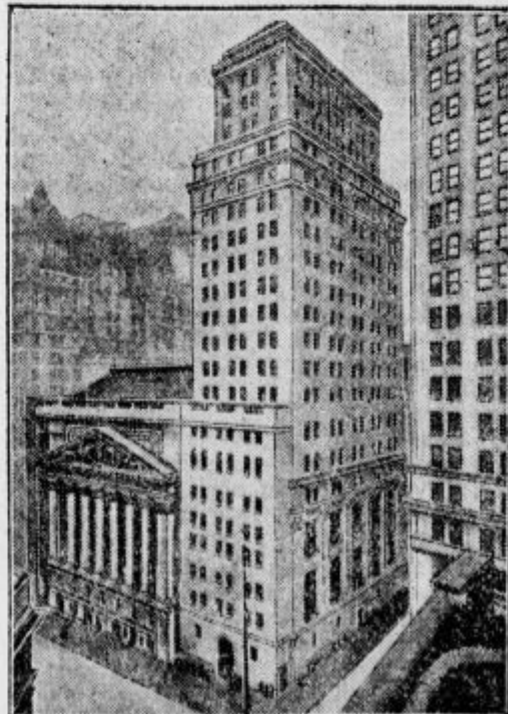
»Sibirski angel« na Dunaju. Na Dunaj je prispela sestra Elsa Brandström, ki so jo ujetniki v Sibiriji imenovali »Sibirski angel«. Na Dunaju so ji priredili prisrčen sprejem.

Zaklad v črešnjem štoru. Celovski mestni ubožec Mihael Tribelsnig je našel na zemljišču posestnika Kantziana v volti črešnji 445 srebrnikov in en zlatnik.

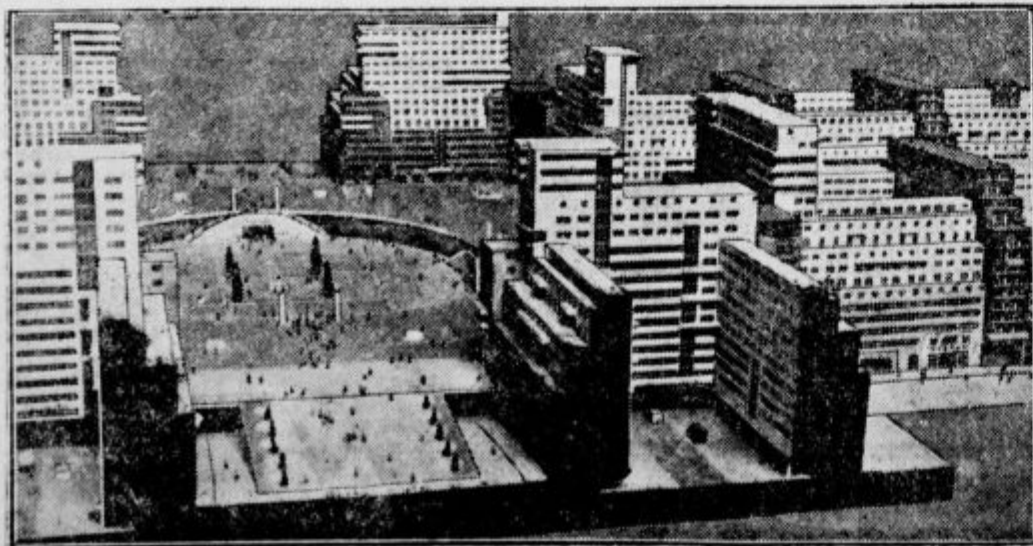
Strašna drama na morju. Parnik »Alice« iz Rige je 15. t. m. v Rokavskem prelivu blizu vasi Rye trčil z nemškim parnikom »Smyrna« in se začel potapljati. Oddal je brezžične klice na pomoč. Nemškemu parniku se je posrečilo rešiti celo posadko in jo sprejeti na krov. V tem so se pa že odpravili s čolnom na pomoč ribiči iz vasi Rye, 17 po številu. Silni vihar je čoln prevrnil in vseh 17 mož je utonilo. Čim je došlo v vas poročilo, da je posadka »Alice« rešena, je že morje naplavilo 10 trupel njihovih očetov, mož in sinov. Ni je hiše v vasi, ki ne bi bila izgubila vsaj enega svojega člana. — Vihar pa ni prizanesel niti parniku »Smyrna«, ki ga je v višini Vlissingena vrgel na obal. Parnika še niso rešili.

Tragedija »poljskega Bösendorferja«. Minoli ponedeljek so našli v Lodzu klavirskega tovarnarja Bronislava Fischerja, ki je bil znan pod imenom »poljski Bösendorfer«, in njegovo ženo na zverinski način umorjena in stanovanje opljenjeno. Fischer je veljal za enega najbogatejših mož na Poljskem. Roparji so odnesli 40.000 dolarjev. — Se isti dan so našli v predmestju umorjeno sobarico Fischerjevih 28 letno Jožefo Borkowsko. Le-ta je bila ljubica proslulega vlomilca Jana Greta. Sklepajo, da je Borkowska bila v zvezi z roparskim napadom, a so jo roparji potem umorili, da bi jih ne izdala.

Koliko je vreden Maroko. O priliki 20letnice maroškega protektorata objavljajo francoske oblasti številke o gospodarskem napredku v tej dobi. L. 1912. maroška zunanja trgovina ni prekoračila 150 milijonov frankov; l. 1923. je izkazovala že eno milijardo frankov prometa, leta 1927. pa 2 milijardi 516.000.000, od tega za 1.730.000.000 izvoza in 780 milijonov uvoza.

Newyorška borza, gospodarsko središče sveta, ki je v tekočem letu potolkla vse svoje dosedanje rekorde in imela že v prvih deset mesecih več prometa nego v celem letu 1927.

Bodoče mesto z nebotičniki. Model, za katerega je napravil načrt glavni arhitekt francoske vlade André-Venture, je razstavljen na pariški jesenski razstavi.

Z Indijanci k filmu

Tim Mac Coy pripoveduje: Da sem prišel k filmu, se imam zahvaliti svojim prijateljem Indijancem. Zivel sem dolgo let med njimi ter bil njihov prijatelj in zaščitnik. Zivel sem med plemenom Arapahu. Tam so mi dali ime »Črni Orek«. Ko sem vprašal poglavarja, kaj naj bi to pomenilo, mi je rekel: »Moj beli brat je podoben orlu, ki visoko leta in vse vidi in vse ve, kar se godi pod njim.« Mislim, da je bilo to ime zelo pohvalno zame. — Zagotavljam, da nisem imel nikdar namena, da bi postal igralec. Samo zaradi svojih prijateljev Indijancev sem prišel v stike s filmom. Vedeli so, da se dobro razumem z Indijanci, da obvladam njihov jezik in da me spoštujejo. Kadar so prihajala filmska podjetja v Wyoming ali okolico ter fotografirala indijanske filme, so me vedno naprosala, naj jim preskrbim potrebne Indijance. Tem prošnjam sem vedno rad ustregel in ker so moji rdeči prijatelji radi igrali, sem tudi jaz sprejel ponudbo ter nastopal skupaj z njimi v gledišču. Slednjič sem napravil z njimi turnejo po Evropi, na katero sem še danes ponosen. Po povratku iz Evrope mi je ponudil Metro Goldwyn Mayer glavne vloge v indijanskih filmih. Še nikdar poprej nisem stal pred aparatom; vendar sem sprejel ponudbo in poskusno fotografiranje se je posrečilo proti vsemu pričakovanju. — Ne morem reči svojim prijateljem Indijancem, da se imam njim zahvaliti za svojo filmsko karijero. Bojim se, da bi potem zgubili svoje spoštovanje pred menoj, če-sar nikakor ne bi hotel. Mnogo let je treba, da začno Indijanci spoštovati belca; toda včasih zadostuje besedica, da izgine spoštovanje brez sledu.

Slovit celist je našel princa, ko je sviral na gosli. »Dober dan, tovariš,« ga je pozdravil princ. »Kako tovariš,« se je zavzel umetnik — »jaz vendar nisem princ.«

Gospodarstvo

Naš finančni položaj

S težavo so se končno politične prilike uredile v toliko, da je položaj začetkom tekočega leta dopustil merodajnim faktorjem vendar enkrat osredotočiti svoje delovanje v vsesplošen gospodarski prosep. Spretni politiki je uspelo pridobiti naši državi ugled v inozemstvu, potrebno zaupanje in renome pri inozemskih finančnih krogih ter nam tako zagotoviti njih neobhodno potrebno pomoč pri sistematičnem urejanju in izboljševanju naših gospodarskih razmer. Po velikopoteznem načrtu za gospodarsko povzdigo je vlada sklenila najeti inozemsko posojilo v znesku 50 milijonov funtov za stabilizacijo dinarja ter nove investicije, saj je tako prvo kot drugo absoluten predpogoj za vsako trajno zboljšanje v našem gospodarstvu sploh. S predhodno zakonito stabilizacijo dinarja ter ureditvijo predvornih dolgov nam je bilo omenjeno posojilo s strani ameriško-angleške finančne skupine zagotovljeno po splošno ugodnih pogojih. V preliminarini pogodbi za to posojilo, ki je bila podpisana 19. junija, je bil predviden tudi večji predujem za slučaj, da bi razmere na denarnem trgu ne bile ugodne dovolj za takojšnje pristopitev k emisiji. S tem je bila torej dana možnost, da se prične brez odlašanja z realizacijo načrta ter z najnujnejšimi investicijskimi deli.

Izgleda pa, kot da za rešitev teh problemov nismo zreli. Slabemu sledi slabše, neprestanemu onemogočanju dela v parlamentu, temu smešno iskanje pomoči v inozemstvu, katerega končni rezultat je le nadaljnje onemogočanje skupnega dela ter uničevanje našega kredita. Tečaj 7% Blerovega posojila je po omenjenih dogodkih padel od 90 na 83. Če bi bila torej narodna skupščina v svojih zasedanjih tudi sprejela za stabilizacijo dinarja potrebne spremembe zakona in statuta o Narodni banki, katere so bile v juliju na izrednem običnem zboru delničarjev Narodne banke odobrene, bi bila pristopitev k emisiji nemogoča. Plisirati bi se isto dalo le znatno izpod 83, to je po tečaju, ki bi bil ne samo uničujoč za naš nadaljnji kredit, ampak bi pomenjal tudi efektivno milijardno izgubo pri posojilu samem. Zadan je bil tako enkrat zopet doma pri nas samih težek udarec našim državnim financam ter prizadeta neprecenljiva škoda našemu celokupnemu gospodarstvu, ki z dneva v dan teže čaka na konsolidacijo.

Ni nobenega dvoma v tem, da je bilo treba započeti dela ne glede na vse to nadaljevali, da se tako izogne nadaljnjim škodam. Ostalo pa je odprto vprašanje, kje dobiti potrebna sredstva, katerih domače gospodarstvo v nikaki obliki ne zmore. Na razpolago so bila manjša inozemska posojila, kot ono nemškega trasta »Vereinigte Stahlwerke«. Imenovani trust se je obvezal dobavljati naši državi potrebne materiale v vrednosti do 100 milijonov mark na kredit, in sicer proti al pari bonom, ki se obrestujejo po 7% in so plačljivi tekom desetih let. Drugo posojilo je ono švedskega trasta Svenska Tendstiska Actien Bolaget v znesku 22 milijonov dolarjev. To posojilo se obrestuje po 6%, istočasno pa dajemo monopol na vžigalice v začasno eksploatacijo imenovanemu trustu. Zadnje posojilo je bilo sprejeto 9. t. m. v narodni skupščini po poslancih, katerim je gospodarska povzdiga naših dežel nad vse. Brezdvomno so pogoji teh posojil za naše razmere ugodni. Gotovo je pa tudi to, da s temi sredstvi ni mogoče izvesti celokupnega predvidenega gospodarskega načrta. Ostalo je v ozadju fundamentalno vprašanje, vprašanje stabilizacije dinarja ter z njim malodane ves investicijski načrt. To po zaslugi škodljivcev našega gospodarstva. Kam bi pripeljalo njih škodljivo delovanje, ni težko uganiti. Spomniti se je treba le finančne politike in dobe njihovega vladanja in gospodarenja, ko so proračuni rapidno rastle, z njim davki in ostale dajatve, ko se je državni denar trošil brez vsakega skupščinskega nadzorstva ter so izvenproračunski izdatki v računskem letu segali celo preko milijarde dinarjev, z izpolnjevanjem državnih obvez se pa še pričelo ni. Ali ni z iste dobe znano nesrečno posojilo, katerega usodne uzakonjene pogoje je morala spreminjati poznejša vlada, dejstva, ki so tedaj uničila naš kredit, ogrožala narod z vedno večjimi bremenmi ter popolnoma onemogočila vsak gospodarski napredek. Treba bi bilo samo tako nadaljevati, pa sigurno dosežemo popoln finančni polom, celokupnega gospodarstva ter končno — popolno obubožanje tudi vsakega poedinca.

Pažnja, katero vladni krogi posvečajo rešitvi gospodarskih problemov s sodelovanjem naših gospodarskih institucij ter dosežanju vsestranskih neuspehi so najboljše jamstvo za to, da bodo vsa vprašanja rešena v vsesplošen in trajni prosep. Naloga vseh nas pa je izločiti škodljivce v vsem in pri vsem ter jim tako v naprej onemogočiti njih delovanje. To zahteva skupni interes in interes vsakega posameznika.

Dr. Milan Vončina

Pridobivate novih naročnikov!

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Likvidacija Termotehničnih zavodov, d. d. v Račjem pri Mariboru. Termotehnični zavodi, d. d. v Račjem pri Mariboru sklicuje za 5. dec. ob 10 dopoldne v prostore marib. podružnice Zadr. goss. banke redni občni zbor, kjer bodo poleg bilance sklepali tudi o likvidaciji družbe. — Družba je bila ustanovljena 1922 po tvrdki »Gebrüder Bräuner, G. m. b. H.« na Dunaju in Zadr. goss. banke redni občni zbor, kjer bodo poleg bilance sklepali tudi o likvidaciji družbe. — Družba je bila ustanovljena 1922 po tvrdki »Gebrüder Bräuner, G. m. b. H.« na Dunaju in Zadr. goss. banke redni občni zbor, kjer bodo poleg bilance sklepali tudi o likvidaciji družbe. — Družba je bila ustanovljena 1922 po tvrdki »Gebrüder Bräuner, G. m. b. H.« na Dunaju in Zadr. goss. banke redni občni zbor, kjer bodo poleg bilance sklepali tudi o likvidaciji družbe.

Odpravljen je konkurz o imovini Adolfa Anderle in Julijane Anderle, gostilničarja v Mariboru, ker so temu pritrili vsi upniki.

★

Izpremembe v trg. registru. Vpis: Čuček, trgovina z vinom, družba z o. z. v Ptuj (100.000 Din); Josip in Antonija Čuček; izprememba tvrdke: »Ing. J. & H. Bühl« v »Livarna kovin, delavnica strojedelstva in zvonarstva inž. Hugo Lenhard & Co.«; Jugosl. esk. in hip. banka v »Jugoslavenska udr. banka, podružnica Maribor«; vpisan novi imenovan dirigent marib. podružnice Franc Gogola namesto dr. Janka Kovačeca.

Izbris iz zadr. registra: Kmetijska hranilnica in posojilnica, r. z. z. n. z. v likv. v Banj. lok (končana likv.); Gospodarsko društvo pri D. Mariji v Polju, r. z. z. o. z. v likv. (končana likv.); Mariborska obrtna blagajna, r. z. z. o. z. v likv. (končana likv.).

Oblastna hranilnica v Somboru. Dne 5. t. m. je začela poslovati v Somboru oblastna hranilnica bačke oblasti.

Iz Mautnerjevega koncerna. Kot predsednik Tekstilnih tovarn Mautner, d. d., je odstopil g. Izidor Mautner; izvoljen pa je bil dosednji podpredsednik Alfred Herzfeld. — Izidor Mautner je vodil svoj znani koncern že 61 let; omenjamo, da ima Mautnerjev koncern v naši državi 3 tovarne: prvi dve: Litija in St. Pavel pri Preboldu sta last Jugosl. tekst. tvornice Mautner, d. d., s sedežem v Ljubljani, v Beogradu pa podjetje Belgradska tekstilna industrija (skupaj 40.000 vreten in skoro 900 statev, 2400 delavcev). Cel Mautnerjev koncern pa ima 700.000 vreten in nad 10.000 statev.

Iz jeklarskega kartela. Kakor nam poročajo z Dunaja se je v tork in sredo vršila na Dunaju razprava zastopnikov češkoslovaških, avstrijskih in madžarskih jeklarn, na kateri so razpravljali o podaljšanju konvencije za dobavljanje blaga v Romunijo in o novi ureditvi cen za izvoz v Jugoslavijo. Govorilo se je tudi o veliki dobavi železniških tračnic za Jugoslavijo, katere dobava se je izvršila sporazumno in skupno s poljskimi železnicami.

Borzo

Dne 17. novembra.

Devizni promet na ljubljanski borzi je bil znatnejši kakor prejšnje tedne, znašal je ta teden 22.9 milj. Din napram 20. oz. 18.8, oz. 20. oz. 16.2 milj. Din v prejšnjih tednih. V prvi polovici tedna na borzi ni bilo zaključnega privatnega blaga in je vse devize dala Narodna banka. Privatno blago je bilo zaključevano celotno tedna v devizah Trst in New York, v četrtek celo nekaj Londona, vendar vse v manjših količinah. Tečaji ne izkazujejo nobenih znatnih izprememb. Dunaj je oslabil na 800 in tu vzdržal, oslabil je tudi London, uvrstil pa se je Berlin na 1356.50, Trst je variiral med 298.20 do 298.32.

Na tržišču vrednostnih papirjev je zavladalo mrtvilo. Tako sta bila ta teden trikrat dnevno v bančnih papirjih v Zagrebu samo po 2 zaključka, dojem je bil prej promet znatno živahniji. Poleg običajnih zaključkov v velikih bančnih papirjih (Union, Jugo in Praštredion) je bila zaključena tudi Zemaljska po 140. Tudi promet v industrijskih papirjih je bil slab. Po prežigosanju v razmerju 1:4 znaša sedaj nominalna vrednost delnice Brodske tovarne vagonov 200 Din in je bil zadnji

Srednji devizni tečaji na ljubli. borzi od 12. XI. do 16. XI. 1928.

Dne	Berlin	Curih	Dunaj	London	Newyork	Pariz	Praga	Trst
12.	1356.—	1095.60	810.52	276.10	56.94	222.41	163.77	298.20
13.	1356.—	1095.60	800.54	—	—	—	168.77	298.25
14.	1356.—	1095.60	800.—	276.07	—	—	168.77	298.28
15.	1356.50	1095.60	800.—	276.07	56.94	—	168.77	298.32
16.	1356.50	1095.60	800.—	276.08	56.94	—	168.77	298.25

PREŠERNOVA

ulica, poleg frančiškanske cerkve

H. SUTNER

Lastna protok. tovarna ur v Svici

NAJVEČJA zaloga ur, zlatnine

in srebrnine

NIZKE CENE — SOLIDNA POSTREŽBA

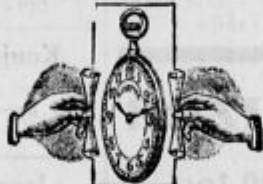
SAMO

49

dinarjev

6)

par

SAMO

49

dinarjev

30

par

St. 100. Kovinska anker-Roskopf. Din 49.50
St. 111. Kovinska anker-Roskopf. z r. Din 60.20
St. 103. Bud. ka. 16 cm v l. ka s prv. vrstnim anker strojem Din 64.20
ZAHTEVAJTE bogato ilustrovani cenik s kolektarjem, gratis in franco od

H. SUTNER, LJUBLJANA 2

KUPUITE samo W M F

kina srebrno jedilno orodje s petdesetletno tovarniško garancijo, pri

H. SUTNER

Ljubljana, Prešernova ulica

Dr. Ev. SUHER

se je preselil v Sp. Šiški, Medvedova cesta 27 (blizu kolodvora), kjer redno ordinira.

tečaj 300—320. Slavonija se je v teku tedna uvrstila na 7. zaki. Po daljšem presledku so bile ta teden v Zagrebu zaključene tudi delnice Iais (po 20). Izrazito čvrsto tendenco izkazujejo tudi Vevce, ki so v Zagrebu začetkom tedna notirale 111 do 113, koncem tedna pa 115—120; v Ljubljani je ostal tečaj neizpremenjen. V državnih papirjih je bil promet slab, zlasti v 7% invest. posoj. in agrarih tako v Zagrebu in Beogradu. V prvi polovici tedna je bila tendenca za vojno škodo čvrsta, v drugi polovici tedna pa je popustil ta papir. Promet je bil običajen. Na Dunaju je popustila Trboveljska od 59.50 na 58.60, v Zagrebu je bila večerj zaključena po 480. Kranjska ind. je notirala 40, Ruše pa 33.

Dunaj, Beograd 12.49875, dinar 12.485.

VREDNOSTNI PAPIRI

Dunaj, Podon.-savska-jadranska 83.75, Živno 127.50, Trbovlje 58.75, Kranjska ind. 40, Ruše 33, Guttman 26.50, Mundus 193.50, Slavonija 0.71.

Les

Na slovenskem lesnem trgu so sedaj naslednje cene (vse v Din za m³ fko nakl. post.): Smrek-jelka: hodi I., II., monte 230—260, brzojavni drogi 240—260, bordonali merkantilni 290—310, trami merkantilni 250—290, škorote, konifne, od 16 cm naprej 500—590, škorote, paralelne, od 16 cm naprej 600—690, škorote, podmerne, od 15 cm 470—520, Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 500—540, deske-plohi, par., od 16 cm naprej 550—600. Buk: deske-plohi, naravn., neobrobjeni 490—510, deske-plohi, naravn., ostrorobi 750—1000, deske-plohi, parjeni, neobrobjeni 600—900, deske-plohi, parjeni, ostrorobi 1000—1250, testoni 500—580, tavole 1100—1200. Hrast: hodi I., II. 500—700, bordonali 1200—1400, deske-plohi, neobrobjeni, boules 1300—1500, deske-plohi, neobrobjeni, merkantilni 1000—1100, deske-plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1300, frizi 950—1150. Drva: bukova 19—21, hrastova 17—19. Železniški pragi: 260 m, 14×24, hrastovi 50—55. Oglike: bukovo za 100 kg 85—90.

Žito

V zadnjem tednu je kupčija v pšenici nekoliko oživila, radi česar se je nazadovanje cene ustavilo, v zadnjih dneh je pa položaj zopet čvrstejši. Ne glede na nazadovanje cen je bil konzum primoran začeti z nakupovanjem, ker so zaloge blaga do malega pošle in to ne le pri nas, ampak po vsej deželi, ker vlada povsod veliko zanimanje za pšenico, zlasti pa se zalagajo veliki mlini z močnimi količinami. Zadnje notacije v Ameriki so višje in radi vsega tega se pričakuje vsaj za časnega dviga cene. Mnenje nekaterih strokovnjakov je, da utegne pšenica v zimskih mesecih nekoliko nategniti, vendar je izključeno, da bi se spomladi mogla držati še visoko, razen če bi bili izgleadi za novo žetev skrajno slabi. Promptna gornjebačka pšenica se trguje po 245 nakl. post., termisko blago je v primeri z noticijami v zadnjih tednih znatno oslabilo, zlasti za januar-april. Pšenica je po večini v čvrstih rokah, ki nimajo promptnega blaga na trgu in ga zadržujejo s spekulativnimi nameni. — Za korožo se je položaj v zadnjih dneh zopet utrdil in je laplatskega blaga za promptno dobavo na ponudbo zelo malo po 292.50 do 295 Din Rakek tranzito; jugoslovansko blago še vedno ne konvenira za Slovenijo. Ker je koroža sorazmerno predraga, je kupčija minimalna. — Z nazadovanjem cene za pšenico je tudi cena za pšenično moko nekoliko oslabila, vendar se je v zadnjih dneh zopet uvrstila, ker je povpraševanje po bački moki dokaj živahno ter notira srednje dobra bačka znamka 360 do 365 Din nakl. postaja. — Pomanjkanje otrobov je zelo občutno in cena je nenormalno visoka, tako da se je konzum tega predmeta zelo omejil. — Oves je stalno nespremenjen, enako ostali produkti.

Novi Sad. Pšenica: bč. in sr. 240—245, bn. 237.50—240. Oves: 245—250. Koroža: 12—1. 250 do 252.50, 3.—4. 277.50—282.50. Krompir: 104 do 106. Fižol: 870—880. Ječmen: 255—260, pol. 285 do 290. Moka: 0 g 350—360, št. 2. 330—340, št. 5. 310—320, št. 6. 270—280, št. 7. 255—260, št. 8. 205 do 215. Otrobi: brez spremembe, Promet: 24 vagonov pšenice, 35 korože, 6 otrobov in 6 krompirja.

Deželni pridelki

Fižol. Povpraševanje za našim fižolom iz inozemstva je močno ponehalo in to vsled tega, ker

Madame! Ne pozabite
Poudre Mon Parfum
Bourjois — Paris

se je pojavil na tržišču tudi fižol iz drugih držav osobito poljski in škici sicer z mnogo nižjimi cenami kot naš fižol. To je dalo povod, da je pri nas nakupna cena izdatno popustila ter se plačuje danes fižol v Ljubljani približno: prepelčar ali koka nizki, ribenčan in mandalon od 6—6.50 Din, druge nizke vrste kakor zeleni, rujavi, pisani in beli fižol pa od 5.25—6 Din za 1 kg. Cene za visoke vrste fižola so za enkrat še nekoliko boljše in sicer sorazmerno približno 1 Din pri kg, tega blaga še ni dosti na trgu, ker se ta vrsta lušči večinoma z roko pozneje v jeseni, ko ima poljedelec več časa za to. Konzum fižola v deželi je letos vsled visokih cen manjši, ker cene te ljudske hrane nikakor niso v skladu s cenami moke, mesa itd.

Gobe. Položaj se od našega zadnjega nedeljskega poročila ni izpremenil, zanimanje je samo za lepo blago zadnje rasti. V splošnem se plačuje danes v Ljubljani po kvaliteti od 80—100 Din za 1 kg.

Orehi. Tendence za to blago je zadnje čase zelo mirna. Zanimanja iz inozemstva za orehe ni. V Sloveniji je razmeroma malo blaga in odgovarjajo kvaliteta samo štajerska dožim kranjski orehi večinoma niso lepi. Producenti zahtevajo za kg 8 do 10 Din. V Hrvaški in Slavoniji je bil slabši dožim v Bosni in Hercegovini boljši pridelek. Kvaliteta je slabša od lanske. Hrvaško-slavonsko blago bilo sušeno s tankimi luščinami notira do 8 Din, bosansko pa 6.50 do 7 vse brutto za netto v vrečah franko nakl. post. V Srbiji tudi ni letos dosti blaga, vendar se zahteva zanj nižja cena in sicer 6.40 do 6.75 Din brutto za netto nakladalna postaja. V splošnem za enkrat ni kupčije, upa se pa, da bo ista okoli Božiča živahnješa.

Črna detelja. Danes se da položaj popolnoma jasno presoditi. Letina v Jugoslaviji, Avstriji in Madžarski je docela nedostopna, pa tudi na Sedmograškem je slaba. Ako bi na Madžarskem in Sedmograškem ne bilo še starih zalog, bi morali obe deželi kriti svojo potrebo z importiranim blagom. Naša država pa bo brezdvomno morala uvažati. Zelo redek in komaj še doslej opazovan dogodek je, da ima vsled ugodnega vremena Nemčija dobro letino in da radi take letine, ki je že več let ni bilo, pojma vsaka podjnost. Ta okolnost seveda pritiska na trg ter povzroča brezbržnost trga v času, ko bi moral najbolj živahen biti. Kranjska naravna detelja se plačuje producentu po kvaliteti od 16 do 18 Din za kg.

Hmelj

Promet v Zatecu je bil ta teden miren. Cene so nekoliko popustile. Po dosedanjih podatkih Hmeljske zveze je iz prve roke prodanih že 75 odstotkov letošnjega pridelka. Signiranih je bilo do 14. nov. v Zatecu 59.491 stotov (po 50 kg) letošnjega hmelja. Jugoslovanski tranzitni hmelj notira 600 do 900 Kš za 50 kg. Nadalje omenjamo, da se je 10. in 11. t. m. vršila v Zatecu 6. razstava pivovarskega ječmena in hmelja. V Nürnbergu se je kupilo mnogo jugoslovanskega blaga po 70—100 mark (neocarinjeno). Zaloge se vedno bolj manjšajo. Poročilo tvrdke Sigmund Kohnstamm iz Nürnberga pravi, da je v Savinjski dolini le še par tisoč stotov blaga, ki pa bodo v kratkem razprodani, ker je kupčija živahnješa in so se cene tudi zvišale, za nekatere se vskladiščene boljše vrste na najvišjo septembarsko višino.

Načelnik koncerna pokliče knjigovodjo in mu ves v skrbih pripoveduje, da je položaj resen, da zahtevajo upniki, naj se jim pove vsa resnica in predloži bilanca. »Ne razumem« — pravi knjigovodja — »kaj ljudje pravzaprav hočejo? Ali resnico ali bilanco?«

Kitajska šala. Bogataš sreča na cesti svojega znanca, velikega reveža. »Veš kaj,« mu pravi, »dam ti tisoč srebrnih taelov, ti mi pa prodaš pravico, da te ubijem.« Siromak premišljuje in premišljuje, slednjič pa pravi: »Daj mi raje petsto, pa me samo napol ubij.«

Popravek po tiskovnem zakonu. »Gospod Frumencij Cafizelj nas prosi, da ugotovimo, da on ni istoveten z razbojnikom Cafizljem, ki so ga včeraj obesili...«

Otvoritev trgovine

Čast mi je cenj. občinstvu naznaniti, da sem odprl v Mariboru — Tattenbahova ulica šte. 14 (v hiši gospoda Gustinčiča)

delavnico za popravo avtobusov in motornih koles.

Potrulil se bom, da bom izvrševal vedno vsa izročena mi dela pod garancijo in po brezkonkur. cenah. — Za obilen obisk se vlnudno priporočam.

Rudolf Engler.

Pohišstvo - Preproge

Linolej, zavese, posteljne odeje, namizni prtji, vzglavlja, tuhenti, šivane odeje, volnena pregrinjala, pregrinjala za mobilje, gradl za matrace, kakor tudi vse vrste lesenih, tapet-niških in železnih mobilij po čudovito nizkih cenah pri **KAROLU PREIS, MARIBOR, Gosposka ulica šte. 20.** Ceniki zastojl Ceniki zastojl

ČREVA

vseh vrst, za mesene, krvave in jetrne klobase vedno naprodaj po najnižjih dnevni cenah. Kupujem surovi in stopljeni LOJ. — **BERGMAN JO-SIP, Ljubljana, Poljanska cesta št. 85/87.**

ELEKTROMOTOR CONZ

ZAPRTA KONSTUKCIJA

najpopolnejši nemški proizvod, brez konkurence za industrijo, obrt, gospodarstvo i. t. d. — Zahtevajte ponudbe.

Glavno zastopstvo:

Ing. GUZELJ, LJUBLJANA VII. Jernejeva cesta 5

Telefon šte. 3252

Ravnatelj:

in zove peči, šamotna opeka za vsako ind. stroji, gratis grevec »Kalefaktor« patent Šiška in Voithove male turbine

Pozor!

Pozor!

Prva strokovna delavnica

za popravilo galošev, snežnih čevljev in čevljev z gumijastimi podplat. — naznanja, da se je preselila v sosedno poslojpe

Igriška ulica šte. 2 (gostilna Usenik). Avg. Škof.

Izvežbano blagajničarko

išče večje trgovsko podjetje v Ljubljani. — Obširne ponudbe z navedbo plače je nasloviti na poštni predal: Ljubljana št. 134.

Naročajte 'Slovenca'!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Službodobne

Učenka

se sprejme pri boljši šivilji, ne izpod 15 let, z vso oskrbo brezplačno. Več po dogovoru. Poizve se pri g. Roza Medved, Ljublj., Mestni trg 27/III.

Prodajalko

vsaj z dveletno prakso sprejem v trgovino z mešanim blagom na deželi. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.221.

Vajenec

poštenih staršev, ki ima res veselje do trgovine, se sprejme za Kranj. - Naslov v upravi št. 11.099.

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, se sprejme v veletrgovini z železnino »MERKUR«, Kranj.

Upravnika (majerja)

sprejem takoj v službo na svojem veleposrestvu. Reflektant mora biti več vseh poljedelskih ročnih in strojnih del z osebo udeležbo pri delu; razumeti se mora na konjogojstvo in govedorejo; sposoben mora biti pri sarniških poslih za redno vodstvo delavskih list s porazdelitvijo storjenih del na obstoječe panoge. Sme biti oženjen ali ne- oženjen. - Želim prejeti opis osebnih razmer in prepise učnih in službenih izpiseval ter plačilne zahteve. Jos. Lenarčič, Verd, pošta Vrhnika.

Strojni ključavničar

vojaščinu prost, se sprejme. Vojnovič & Comp. Ljubljana-Glince.

Veščega rezkalca

pet (Schnittfräser) in oblikovalca (Absatzglaser) — išče tovarna čevljev v Zagrebu, poštini predal 286.

Deklico

zdravo, najraje siroto brez staršev, staro največ 14 let, išče slovenska družina za manjše ženo po vse vso oskrbo in mesečno nagrado. Potne stroške povrnem. - Ing. Oblak, Mlatišumina ul. 19, Beograd.

Mizarski vajenec in hlapec

kateri je vajen konja in ki bi se tudi lahko učil za strojno delavca, se sprejme. - Poizve se: Franc Zavadnik, strojno mizarstvo, št. Vid nad Ljubljano.

Sobarico sprejemem

Dekleta z dežele, ki zna nekoliko šivati, imajo prednost. - Ponudbe pod »Sobarica 11.255« upravi.

Vajenca

možnega - za mesarsko obrt, sprejemem. Prednost imajo z dežele. Ponudbe pod: »Mesar« št. 11.260 na upravo Slovenca.

Več pomožnih delavk

sprejme večja trgovina s čevlji. Predstaviti se je od 10 do 12. Naslov se dobi pri upravi tega lista pod št. 11.264.

Vajenca

sprejme fotografski atelje Avg. Berthold, Ljubljana, Tavčarjeva 13.

Vajenca

v trgovino mešanega blaga, s primerno šol. izobrazbo, sprejme takoj Ed. Ivanuš, Krško.

Skladiščnika

sprejme večja trgovina s čevlji. Predstaviti se je v času od 10 do 12. Kje, se poizve pri upravi tega lista pod št. 11.263.

Učenke

za strojno pletenje sprejemem. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.292.

Prodajalka

izučena specerijske stroke, le prvovrstna moč, se sprejme 1. decembra 1928. Hrana in stanovanje v hiši. - Ponudbe z navedbo starosti in do sedanjih službovanj na upravo »Slovenca« pod »Pošteno zanesljiva 1. decembra 1928«.

Učenca

dobrih staršev in poštenega, ki ima veselje do trgovine, sprejme takoj Viktor Conča nasl., specerija, manufaktura in mod. blago, Rog. Slatina.

Vajenec

za mizarsko obrt — se sprejme. Jos. Velkavrh, Krakovska ul. 7, Ljublj.

Služkinja

najrajši začetnica — se sprejme. Naslov v oglašnem oddelku št. 11.343.

Snažno dekle

v starosti 20 do 30 let sprejme boljša hiša takoj. Znati mora dobro kuhati mešansko hrano ter biti zmožna vsega gospodinj-skega dela. Le poštna dekleta z dobrimi izpričevani, iz boljših privatnih hiš se upoštevajo. - Naslov v upravi 11.346.

Deklico

14—15 let staro, k otroku, najrajši siroto, sprejemem. - Naslov v upravi pod št. 11.327.

Hišnik

poštenjak, ki bi opravljal samostojno tudi vrt, se išče za hišo eno postajo izven Ljubljane. Ponudbe: Ljubljana, poštini predal 38.

Službe iščejo

Organist

priden in vreden, proš. službe. Dela še dve drugi obrti. - Naslov pod šifro »Modestia 11.253« upravi.

Trgovski pomočnik

vojaščinu prost, specer. stroke, dober prodajalec, želi spremeniti službo s 1. ali 15. februarjem 1929. Položni kavcijski od 15 do 20.000 Din. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Pošten in marljiv 11.138«.

Mladenč

išče službo skladiščnika, vratarja, dostavljalca ali kaj sličnega. Ponudbe na upravo v Mariboru pod »Zanesljiv«.

Primerne službe

išče 22letno dekle, ki zna šivati. Naslov pove uprava Slov. št. 11.299.

Prvovrsten brusar

s petletno prakso želi kako stalno mesto. Zmožen popolnoma kubičnega računstva ter popravi na žagi. Ponudbe na upravo Slov. v Mariboru pod »Prvovrstna moč«.

Mesto hišnika

išče zakonski par srednjih let brez otrok. - Naslov v upravi št. 11.304.

Dve sobi

lepi, se odda takoj do smrti mirni stranki, katera bi plačala do 12.000 Din takoj, v lep vasi tik farne cerkve in železniške postaje, na jako prijaznem kraju. Ponudbe na oglaš. oddelku Slovenca pod št. 11.330.

Prodajalka

išče službo v mestu ali na deželi. - Dopise na upravo »Slovenca« pod »Takojšen nastop« 11.326.

Pouk

čevljarsko moderno krojno risanje bo poučeval brezplačno K. Blatnik, čevlj. mojster, Ljubljana, Hrenova ulica 20. (Na željo tudi po deželi.)

Prav na Vas

smo mislili, ko smo otvorili podružnico za naročnino, inserate in male oglase v našem dnevniku sredi mesta. Oglasite se v paviljonu poleg Uniona na Miklošičevi cesti. Telefon 30-30.

Dijaki

Akademik

išče zase sobo s separat. vvhodom, ne predalec univerze. - Ponudbe upravi Slov. pod »Akademik«.

Dva dijaka

sprejemem po nizki ceni v svo oskrbo. Naslov v upravi »Slov.« št. 11.298.

Zasluzek

Veliko denarja

lahko zaslužite, ako prodajate pri privatnih strankah naš povsod iskani predmet. Za vzorec kakor navodila vpsolati 10 Din. - Rozman, Maribor, poštini predal št. 2.

Ženitbe

Gospodična

stara 30 let, vajena kmetije in trgovine, 40 tisoč dinarjev gotovine, neomadeževane preteklosti, se želi poročiti. - Ponudbe na upravo Slovenca pod »Lastni dom«.

Mladenč

27 let, absoluten kmetijske šole, z velikim posestvom na deželi (75 orakov nji, travnikov in gozda), se želi poročiti z gospodično, ki bi imela veliko posestvo vsaj za 10 glav živine v ravlini, blizu Ljubljane ali št. Vida. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mladenč« št. 11.117.

Stanovanja

Lepo sobo

v bližini sodnije - išče gospod. - Ponudbe pod »Soba« na upravo Slov.

Stanovanje dveh sob kabineta, kuhinje in pritliklin, z vrtom in souporabo kopalnice in pralnice ob Dunajski cesti na Brinju št. 1, v I. nadstropju, odda s 1. novembrom Pokojniški zavod v Ljubljani.

Gospoda sprejemem

na hrano in stanovanje. Stari trg št. 2, I. nadstr.

Na stanovanje

sprejemem gospoda. Kodeljevo 265, Ljubljana.

Sostanovalec

se sprejme v lepo, solčno mesečno sobo z električno razsvetljavo. Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.296.

Priprosto sobico

iščem. Lahko bi pomagala tudi pri hišnih poslih. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.280.

Lepo solčno sobo

z elektriko in malo kuhinjo, odda mladim osebam. Smolinski, Zg. Šiška, Nova ulica 148, ob Celovski cesti.

Stanovanje zastonj

za primerno posojilo ali nizka najemnina proti plačilu za daljšo dobo. Tri sobe, kuhinja, veranda, vrt, pralnica, elektrika. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 11.344.

Separirana soba

se odda boljši osebi. Naslov v upravi št. 11.277.

Vrtnar

izkušen, drž. vpokojenec, oženjen, dobi brezplačno stanovanje sobe in kuhinje. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.289.

Dve lepi sobi

v I. nadstr., razgled pred opero v Gledališki ulici št. 4, se takoj odda gospodu ali za pisarno (ing. tehn. ali drugo — prazno ali s pohištvo). - Vprašati: Srečko Vrščič.

Stanovanje

3 sobe, soba za služkinjo, klet, vrt, parket, elektrika, se odda v novi solčni vili. Naslov v upravi pod št. 11.332.

Vnajem

V najem

ali na račun se v kratkem odda dobro vpeljana gostilna, v kateri se stoji letno do 100 hl vina. - Pism. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Rajhenburg« št. 11.283.

Dve prostorni sobi

z veliko predsobo (čakalnice), hodnikom in z vsemi pritliklinami, se takoj odda za pisarno v Gledališki ul. 4, v parterju, razgled pred opero, za lesnega trgovca, tehn. pisarno, zdravnika (medicina) ali odvjetnika ali drugo. - Povprašati: Srečko Vrščič, Ljubljana.

Garaža

za en do dva avtomobila, v sredini mesta, se ugodno odda. Pismene ponudbe pod »Garaža« 11.331 na upravo lista.

Garažo

4 boks, oddamo v celoti ali posamezno s 1. januarjem. Naslov v upravi pod št. 11.322.

Denar

Družabnika

za dobro vpeljeno gostilno in še drugo večjo obrt v sredi mesta, se išče. Prednost imajo vinski trgovci. Ponudbe na upravo Slovenca pod šifro »Vinski trgovci«.

Hamburg Južna

CAP ARCONA 27.000 ton
CAP POLONIO 21.000 ton

Največja paroplovna družba na progi
HAMBURG — JUŽNA AMERIKA
prvovrstne ladje namenjene samo potnikom tretjega razreda

MONTE SERMIENTO
MONTE OLIVIA
MONTE CERVANTES

Hitra zveza za

Argentinijo, Paraguay,
Uruguay, Brazilijo

Vsa pojasnila daje brezplačno

Podzastopstvo Ljubljana
Dunajska cesta 31

Hišo z vrtom

prodam. Cena po dogovoru. - Franc Babnik, Dvor 14, št. Vid nan Lj.

Kupim

v bližini Domžal ali Jarš vodno moč s poslopijem. Prodajalci naj se obrnejo na upravo lista pod šifro »Vodna moč« št. 11.237.

Stavbna parcela

na zelo prometnem kraju v Ljubljani, naprodaj. - Naslov pove inseratni oddelku Slovenca št. 11.227.

Kupimo

Ovčjo volno

čunje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glaževino, kosti ter krojaške odpadke, kupim in plačam najboljšo. - A. Arbeiter, Maribor, Dravska ul. 15. - Išcem stalne nabiralce in nakupovalce.

Hlode

bukove in hrastove (hrastove že od 20 cm naprej), kupuje parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana.

Rabljena cisterna

ki ima 10 do 15 tisoč litrov prostornine, se kupi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 3333.

Pletilni stroj

št. 8/60, dobro ohranjen, ugodno naprodaj. A. Babnik, Zgornja Šiška št. 42.

1½ tonski avto

dobro ohranjen, poltovorni, kupim. - Ponudbe na naslov: Andrej Čufer, Jesenice, Gorenjsko.

Kupujemo:

zlato, srebro, platin in plačamo 1 srebrno krono Din 3.60, 2 srebrni kroni Din 7.20, 5 srebrnih kron Din 18.—. - Prevezamemo tudi vse druge kovine in plačamo najboljšo. - Tovarna za ločenje dragih kovin, Spod. Šiška, Sv. Jerneja cesta 8.

Kdo kupi

kino-podjetje z vsem inventarjem, eventualno se sprejme družabnik. Potreben kapital 30.000 Din. Rentabilnost zjamčena. Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod »Resno št. 3333«.

Božična drevesca

lepa, v velikosti od 1 do 3 metrov, kupim več vagonov. Pismene ponudbe z navedbo cene in količine franko vagon nakladalna postaja, je poslati na upravo »Slovenca« pod »Božično drevo«.

Prodamo

Seno (sladko)

10.000 kg, naprodaj. - Naslov pod št. 11.133 v upravi Slovenca.

Konjskih oprem

več komadov, prodam po jako ugodni ceni. Naslov v upravi pod št. 11.184.

Jacquard stroj

in stroj za entlanje, dobro ohranjen, prodam. - Naslov v upr. Slov. pod »Dobro ohranjen 11.250«.

Spalna soba

iz trdega lesa se poceni proda. - Maribor, Slomškov trg 16/I.

Naprodaj žag-

samica, predležje, voz in vse drugo orodje. Vse v dobrem stanju. Vprašati na oglašni oddelku pod šifro »Žaga«.

Pozor, cestni gramoz!

Bencin motor Langenwolf 10 HP, pripraven za napravo cestnega gramaza v večjem obsegu, poceni naprodaj. Naslov pod »Bencinmotor št. 11.152« v upravi »Slov.«

Fižol

različnih vrst se dobi po ugodni ceni pri Francu Pogachniku, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36 — trgovina z žitom, moko in deželni pridelki.

Ladijska tla

in skobljane deske 30 mm v zalogi. Strelška ul. 33.

Koks

suh, 80 Din (100 kg) vedno na zalogi. - Mestna plinarna.

Enovprežni voz

in SANKE ugodno na prodaj. - Bohoričeva 10.

Psica

čiste nemške ovčarske pasme, 7½ mesecev stara, naprodaj. J. Gornjak, žandarmerija, Meža o. D.

Peč

za kurjenje z žaganjem, naprodaj. - Vodmatska ulica 7a, Moste.

Kanarčki

vrvički, prvovrstni, se prodajo. Florjanska 9/I, na ulico.

Blagajno

(Bücherkassa) prodam. - Naslov v upravi pod št. 11.323.

Elektromotor

na vrtilni tok, znamke AEG 220/380 V, 4,5 PS, z vsemi pritliklinami, popolnoma nov, se ugodno proda. Naslov pove upravi tega lista pod 11.316.

Jedilnico

poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.345.

2000 božičnih drevesc

smreke za tesianje, hraste, gable, hmelovke, kolje za vinograd Kandija, Novo mesto, proda Julij Klemen, Sv. Petra c. 79, Ljubljana.

Prodam akumulator

za 2 volta. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.347.

Bokser-psici

krasni, nemški, najmo- dernejša pasma sedanje- ga časa, jelenje-rujave barve, s krasno črno masko, 4 mesece stari, z rodovnikom, proda Kramaršič, Ljubljana, Koles- zija, vila Kanaria.

Projekcijski aparat

(skioptikon), velik, za diapozitive in filme, prvovrsten, ugodno naprodaj. Zraven tudi filmski sprejemni aparat in diapozitivi. - Naslov v upravi »Slovenca« št. 11.308.

Spalnica in kuhinja</

Razno

Zadovoljnost
Pismo prejel. Prosim naslov na upravo Slovenca pod šifro »Ana«.

Jetiko
ozdravi tudi pozimi strokovnjak (strokovne knjige) dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilanstalt) Sečovo, železn. postaja Rogaska Slatina.

Otroka
vzajem v dobro vzgojo proti primerni plači. — Naslov v upravi št. 11.276.

»Vsak — Svoj — Zdravnik«
Prvi zvezek za Božič. — Naročnino 10 Din sprejema uredništvo »Domačije«, Maribor, Koroska cesta št. 10.

Žimnice
modroce, postelne mreže, želez. postelje (zložljive), otomane, divane in druge tapetniške izdelke dobite naenkrat pri RUDOLFU RADOVANU, tapetniku Kerkov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

Najboljši liker za želodec je
Zdravnik zelodca.

ki krepi in zdravi želodec

Koruzo za krmo
oddaja najceneje veletrgovina žita in moka A. VOLK, Ljubljana Realjeva cesta št. 42.

POPRAVILA
Mehanik Ivan Legat Maribor, Vetrinjska ul. 30. Telefon int. 434. Specialist za pisarniške stroje. Novi in rabljeni pisalni stroji vedno v zalogi.

Prodajamo po najnižji dnevni ceni prvost. suha

goveja čreva
soljena, ravna debela čreva (Scheibendarm) ter ovčje strunarje.

Jugocrijevo
Zagreb, Klaučičeva ul. 9. Telefon 60—91.

Najboljše volnene odeje za po-koce
nudi: Tovarna volnenih izdelkov Peter Majdič, Celje. — Isti kupuje tudi vsakovrstno ovčjo volno

Sanatorium Dr. Hansa
Graz, Körblergasse 42. Telefon 2352.

Edini zasebni zdravilni zavod za vse operative, notranje in ženske bolezni, porodne slučaje. — Moderno urejeno. — Višinsko solnce. — Rentgen. Diartermija. — Zdravniki po svoji volji. — Cene zmerne. — Prospekti na zahtevo. —

Tovarna išče specerijskega zastopnika
za štajersko proti dobri proviziji. — Naslov v upravi pod št. 11.126.

Pletenine

vsakovrstna izbira, kakor tudi blago na metre, prodaja A. MAČEK, strojno pletenje, Vrhnika.

A. Breclj
trgovina z lesom in premogom na debelo in drobno, po solidnih cenah, se priporoča. — MARIBOR, Koroska cesta 49.

PERJE

vsako množino čiščeno, neizčiščeno, nečehano, kokošje, purje, račje in gosje prodaja **tvrdka E. Vajda** Čakovec, Medimurje

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga **V. SCAGNETTI** v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom

Občina Rakek razpisuje mesto **obč. tajnika**

Reflektanti naj se obrnejo za informacije na g. župana Antona Juvančiča na Rakeku do dne 1. decembra 1928.

Klobuki Perilo Kravate Pletenine Zadnje novosti

A. Šinkovec nasl. K. Soss

Budilka Din 60
3 letna garancija **Ivan Pak ž. Ljubljana** Pred škofijo 15

Krušno moko
najboljše vrste dobite vedno svežo pri **A. & M. Zorman** Ljubljana, Stari trg 32.

Blago dostavljamo tudi na dom. — Prevzememo v mlev tudi vsako množino doma e ali banske pšenice — pri manjših množinah jo takoj zamejamo za moko in otruba.

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah. **CERNE, juvelir, Ljubljana.** Wolfova ulica št. 2.

Tajno zdravljenje alkoholikov

Alkoholike brez ozira na starost morete odvaditi nesrečnega pitja na tajni način, da sami o tem ničesar ne vedo, morejo se pa tudi sami iz lastne volje osvoboditi tega strupa. Sredstva so neškodljiva in brez nevarnosti, zdravljenje je milo, udobno in neopazljivo. Zahtevajte pojasnila, tiskovine, cenik in vzorce brezplačno v dobro zaprtih diskretnih omotih brez zunanjega napisa. Stroga tajnost! Obrnite se z zaupanjem na ta-le naslov: **A. me Company, filiala Zagreb, Račkova produljena ulica 20.** Telefon interurban 2969. — (Ako želite, morete za stroške vzorcev in poštnine priložiti 3 dinarje v znamkah.)

Glasba

Kupim pianino ali glasovir. — **Glaser, Maribor, Sodna ulica 32.**

Gramofon
v obliki kovčega, dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe pod »Gramofon« na oglas. oddel. Slovenca št. 11.273.

Gramofon
prvovrsten, čist, se zamena za kolo ali tudi prodaja. Rok Jekovec, Ziganja vas, p. Križe, Gor.

Pianino
skoraj nov, se poceni prodaja. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.297.

Glasovir
kratek, stojalo za knjige in vinske sode, se prodaja. — Maribor, Frančiškanska 21.

inserirajte v „Slovencu“

Avto - Steyer XII

v najboljšem stanju — prevozil je le 13.000 km — se prodaja. Kompletna oprema in dveh rezervnih koles. — Cena 54.000 Din. — Vprašajte pod: **MARIBOR - POŠTNI PREDAL 52.**

Za **Miklavža in Božič**
veliko izbero daril, bonbonov, čokolade, obeskov za drevo in keksov ino-emskega, domačega in lastnega izdelka nudi **Jos. Vitek** Ljubljana Sv. Petra c. 13 na drobno na debelo

ZAVESE
Velika izbira! **A. & E. SKABERNÉ, Ljubljana**

Miklavže a odprodaja Najnižje cena
Staroznana trgovina
Lud. Dolenc
smo preselili in Sv. Petra ceste št. 8 v Palačo Okrožnega urada na Miklošičevi cesti št. 20
in jo vodimo raprej pod imenom **BAZAR „SLON“**
Priporočamo in vabimo cenj. občinstvo za nakup raznovrstne galanterije, igrač in parfumerije

Na popolnejši STOEWER
šivalni stroji
za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabav. stroj, ogledajte si to izrednost pri tvrdki **L. BARAGA** Ljubljana Selenburgova ulica št. 6/1. Jrezpusten pouk. 15 l. jams. Telefon stov. 960

Čajna Ročka
Za odlično družbo in za vsakdanjo uporabo; za vsak namen posebna mešavina

„Spectrum“ d. d.
Inž. Kopista, Dubsky in Krstić
tvornica ogledal in brušenega stekla **Ljubljana VII**
se nahaja od 1. novembra Celovška cesta 81. — Telefon 2343. Zagreb, Osijek. Središnja: ZAGREB
Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vstevlečanje v med Finn, navadna ogledala.

Dvokolesa motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, tricikli, holenderji, skiro, otroški avtomobili.
Prvovrstno blago po najnižjih cenah
Velika izbira. — Ceniki franko — Prodaja na obroke
„TRIBUNA“, F. B. L.
tovarna dvokoles in otroških vozičkov **Ljubljana, Karlovska cesta 4**

Za gg. duhovnike!
Specijalen Strichkamarn za obleke, kamarn ali Adria za talarje, Marengo ali Setland za suknje, ter vse druge potrebščine priporoča v nakup **manufaktura Franc Dobovičnik, Celje**
Gg. duhovniki dobe enkratno ceno!
Krojači pozor!
Sukno, kamarne, koverkote, double, lodne in vse krojaške potrebščine kupite najceneje v ogromni tovarniški zalogi **Franc Dobovičnik, Celje**
Zahtevajte vzorce!
Za ženske in neveste!
Poročne obleke, ter vse potrebno blago za halo, posteljino, odeje kupite v veliki izbiri najceneje pri **Franc Dobovičnik, Celje**
Oglejte si veliko zalogo!

1891 HELSINGBORG TRETORN
Zahtevajte znamko **„TRETORN“**
Galoše in snežni čevlji **„TRETORN“**
nimajo tekmeča

Zahtevajte **CENIK** s 1000 slikami
Roskopi ura Din 49—
Ura na sidro (amerika) nekoliko boljše izvršitve s 3letnim jamstvom **Din 65—**
Ista original patent preciz. Roskopf ura na sidro, pravi nikelj, kolesje nepristpno prahu tekoče vse v rubinih, posebno točna 5 let. jamstvo **Din 98—**
Omega, Doxa in druge ure cenejše kot drugod.
Budilka Din 64—
z 2 zvonce in 3letnim jamstvom **Din 69—**
A. KIFFMANN, Maribor št. 40 b
specialist samo za boljše ure
NA DEBELO! NA DROBNO!
Vsestransko znameniti

prima emendolski sir
je zopet dobili v mojih prodajalnah: Maribor, Koroska cesta št. 10 in Aleksandrova cesta št. 51.
PRVA MARIBORSKA MLEKARNA ADOLF BERNHARD

Lokomobile Motorji Diesel in Sauggas
Jarmeniki
Pini & Kay. Kompletne žage
Ugodni plačilni pogoji.
BRACA FISCHER d. d.
Zagreb, Gunduličeva ulica 36.

DOTA 20.000 dinarjev v oddelku A
10.000 dinarjev v oddelku B
5.000 dinarjev v oddelku C
se Vam izplača v 8 mesecih, ako pristopite kot član h Kreditni zadrugi, reg. pom. blag. v Mariboru.
Plača se v oddelku A: pristopnina 110 dinarjev ter za vsak poročni slučaj 30 dinarjev
v oddelku B: pristopnina 80 dinarjev ter za vsak poročni slučaj 10 dinarjev
v oddelku C: pristopnina 80 dinarjev ter za vsak poročni slučaj 5 dinarjev
Vsakdo se lahko zavaruje v vseh treh oddelkih! Navodila pošilja proti znamkam
KREDITNA ZADRUGA
reg. pom. blagajna
MARIBOR
Palača Pokojniškega zavoda.

Gospodarska zveza v Ljubljani
ima stalno na zalogi po najnižjih cenah:
vseh vrst špecerijsko in kolonijalno blago, mlevske izdelke, poljedelske pridelke, krmila, mesne izdelke, bencin, cement, modro galico, žveplo, poljedelske stroje itd. — Priporoča zlasti za jesensko gnojenje Tomaževo žlindro, rudniški superfosfat.
Prodaja in kupuje seno in slamo, na razpolago drva in premog.

Najboljši v materialu in konstrukciji in najlepši opremi so **šivalni stroji „Gritzner“ in „Adler“** za domačo obrt in industrijo

Pouk vazenja brezplačen!

Le pri
JOS. PETELINC
Ljubljana

poles Prešernovega
spomenika ob vodi
Večletna garancija!
Zahtevajte ponudbe.

Prima suhe bosanske slive

etuirane v zabojčkih po 5 kg. Din 43.—
10 kg. „ 81.—

Suhe hruške in jabolka

po zavoj 4 Din ceneje. — Franko pošt-nina in ovojina. — Pošilja po povzetju.

Eksport G. DRECHSLER, Tuzla, Bosna.

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov,
solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

ZOLČNI KAMENIK
Interesantno, braturo o
uspešnem
zdravljenju
žolčnih kamnov
Vam pošlje brezplačno
lekarna pri Odrešeniku
Praga II, Vyšehradská tř.
Píšte ako!

Potrži globoke žalosti naznanjamo, da je
naš ljubljani soprog, oče in svak, gospod
Vinko Jurca
posestnik in gostilničar
57 let star, po kratki in mučni bolezni, pre-
viden s tolažili sv. vere, v Gospodu zaspal.
Pogreb se bo vršil v nedeljo 18. novem-
bra ob 4 popoldne iz hiše žalosti na poko-
pališče v Kranjski gori.
Žalujoči ostali
rodbini **JURCA in ŠABEC.**

Veliki
ilustrovani
dobite zastoj!
CENIK
Zahtevajte ga od skladišča
MEINEL in HEROLD
TOVARNA GLASBIL, GRAMOFONOV in HARMONIK
R. LORGER **MARIBOR** **STEV. 102**
Violine od Din 95.—. Ročne harmonike od Din 85.—.
Tamburice od Din 98.—. Gramofoni od Din 245.— dalje

Elegantni
ovratnik
ZNAMKA
TRI SRCA
JE SVETOVNA ZNAMKA
Tovarna- **OTTO TAUSSIG & Co.** - perila
WIEN, XII. DUNKLERGAŦE - 13.
GLAVNO ZAIT: **HOFFER & LEDERER-ZAGREB**

Zahvala
Po neizmerni izgubi našega dobrega, edinega sinka
Franca Roth
realca
izrekamo tem potom vsem onim, ki so prisostvovali njego-
vemu zadnjemu slovesu, našo najiskrenejšo zahvalo.
Posebno pa se zahvaljujemo prečastiti duhovščini iz fran-
čiškanske in magdalenske župnije, vsem gg. profesorjem, nje-
govemu najboljšemu prijatelju Rakuša za njegov tolažilni govor
pri odprtem grobu, kakor tudi součencem rajnega, ter pev-
skemu zboru tukajšnje realke za v srce segajočo žalostinko.
— Zahvaljujemo se tudi gg. orožnikom iz Studencev, vsem
darovalcem krasnega cvetja in vsem onim prijateljem in znan-
cem, ki so se v tako velikem številu udeležili njegove zadnje
poti. —
Radvanje pri Mariboru, dne 17. novembra 1928.
Žalujoča rodbina **FRANC ROTH.**

Inserirajte v „Slovincu“!

Ali se hočete osvoboditi svojega revmatizma in trganja?

Zbadljive, skelečne bolečine v udih in štenkih, otekli udje,
sključene roke in noge, trganje, bodljaj, zbadanje po raz-
nih delih telesa, da celo slabe oči, so čede posledice rev-
matičnih in protinskih bolezni, ki jih je treba odpraviti,
ker bo sicer bolezen vedno bolj napredovala.

Ponudim Vam

zdravljenje s pijačo, ki bo ozdravila, razredčila vodno
kislino, pospešila prebavo in izločevanje, torej ne tako-
zvano splošno ali tajno sredstvo, marveč izdelek, ki ga
nam nudi v blagor bolnega človeštva dobra mati narava.

Vsakomur poskušnja zastoj!

Pište mi takoj in prejeli boste od založništva, ki jih
imam v vseh deželah, popolnoma **zastoj** in franko
poskušnjo s poučnim navodilom. Sami se boste lahko
prepričali o neškodljivem in hitrem učinkovanju sredstva!

AUGUST MÄRZKE, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalersstr. Nr. 5. Abt. 18.

»ANKER«, splošna zavarovalna akcijska družba
išče za ljubljansko podružnico v
stroki izvedenega reprezentativnega

vodjo

za 1. januar. Ponudbe na podružniško direktorjo
Zagreb, Preradovičev trg 5/II.

POZOR! Razno manufakturno blago za jesen in zimo

POZOR! kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER
MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

Zahvala

Številni, raznovrstni in iskreni izrazi sočutja in pomoči za vso dobo bolezn
moje pokojne matere, gospe

Helene Tuma

so v veliki meri olajšavali pokojnici njene poslednje ure. Zadnje priznanje in
čast sta ji bile izkazane z bogatim cvetjem in spremstvom mnogih njenih spošto-
vatelev in prijateljev.

V svojem in v imenu svoje sestre **ANICE** por. **LAJOVIC** izrekam tem potom
vsem svojo globoko zahvalo.

Praga, dne 15. novembra 1928.

F. L. Tuma

Ravnatelj Zapišlovaci banky.

Tovarna umetnega
cvetja in rakev

F. STERN

Zagreb, Ilica 44
prej Mira (T. Adler)

Kupujem

**hrastove pragove in
hrastova drva**

suha in surova.

Ponudbe na

pošt. pret. 167, Sušak

Automobilisti!

Hladilnik Vam tudi v mrazu do —30° C
ne zamrzne,

ako ga napolnite z »Antifreddinom A«! Novo in
zanesljivo! — Zahtevajte prospekt z navodilom!
LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA,
Ljubljana, Bleiweisova 18.

**KUPON
ZA UGANKE
v
ILUSTIRANEM
SLOVENCU**

St. 47

Perle - puh

tekači (Laufteppiche), gradl za madrace, predpo-
steljniki, kakor vsako drugovrstno manufakturno
blago po izjemno nizkih cenah in v veliki izbiri
samo pri trdki

J. Preac

Maribor, Glavni trg 13. Maribor, Glavni trg 13.

Beogradski advokat

J. M. OVADIJA, se nahaja s pisarno v

»Palati Luksor« (Balkanska 8—10).

Telefon 15—48.

Telefon 15—48.

Moja ljuba sestra

Dragica Rostoharjeva

učiteljica v Radečah pri Zidanem mostu

je danes po težki bolezni izdihnila svojo
blago dušo.

Nepozabno bomo spremili v pone-
deljek 19. novembra ob 3 popoldne iz
splošne bolnišnice v Ljubljani na poko-
pališče pri Sv. Križu.

Vsi, ki ste ji bili dobri, ohranite jo
v trajnem spominu!

Ljubljana, Litija, Gor. Pijavsko, dne
17. novembra 1928.

Dragotin Rostohar.

Zahvala

Misijonska družba sv. Vincencija Pa-
velskega se povodom smrti in pogreba
prečastitega gospoda

Urbana Nežmaha

iz srca zahvaljuje prečastiti duhovščini,
čč. usmiljenim sestram sv. Vincencija
Pav., čč. Marijinim sestram, dekl. Mari-
jini družbi v Lichtenthurnu, Lichten-
thurnovemu zavodu in vsem, ki so po-
kojnika spremljali na njegovi zadnji
poti in se ga spominjali v molitvi in ki
so družbi izrazili sožalje. — Bog plačaj
vsem!

Ljubljana, dne 17. novembra 1928.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela
»Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi ti v tekočem ra-
čunu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva
itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Rabimo rabljene, ali popolnoma porabne

4 lokomotive

40 do 50 konjskih sil — in okolu

200 vagončkov za 1—1¼ kubičnega metra

vse za 60 cm tir in za transport zemlje. — Ponudbe
je poslati: Inženjersko Preduzeće »POKRET« K. D.,
Beograd, Knez Mihajlov venac 13.

Zahvala

Povodom nenadomestljive izgube našega nepozabnega
soproga, očeta, brata in strica

Ivana Kreka

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo vsem sorodnikom,
prijateljem, znanem in vsem onim, ki ste blagega pokojnika
spremili na njegovi zadnji poti

Predvsem se zahvaljujemo častiti duhovščini, požrtvoval-
nemu gosp. dr. I. Hubadu, starološkemu pevskega zboru za
ganljive žalostinke in škofjeloški mestni godbi.

Vsem, prav vsem, vam Bog stoterno povrni!

Žalujoča rodbina **KREK.**

VELOUR in SUKNO
za damske plašte
velika izbira, nizke cene
R. MIKLAVIC „Pri Sklopu“
Ljubljana
Lingerjeva ul. Medaraka ul.
Pred škofijo

NAZNANILO

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da da sem zopet na novo preuredila svoj higijenični damski česalni salon v PTUJU, Slovenski trg št. 4. — Vhod za dame skozi vežo. Postrežba v in izven hiše. — Cenjenemu občinstvu se priporočam za obilen obisk.
Alojzija Konjedič.

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Cankarjeva ulica št. 4
(popreje pri Belem volu)

Obrestuje
bratitve vloge po najvišji mogoči obrestni meri in je denar pri njej najvarneje naložen, ker jamči po rezerv in lastnih hiš vsi člani z vsem svojim premoženjem.

Posojila in trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.

Hranilne vloge nad Din 52.000.000.

Naznanilo

Restavracijski salon hotela Miklič je zopet odprt

in vsem društvom za seje, zborovanja etc. brezplačno na razpolago. — Salon je dosti večji in ugodnejši kot prejšnji. Prav tako se priporočajo cenjenim gostom najboljša pristna vina po najnižjih cenah, vedno sveže pivo in znano dobra kuhinja z nizkimi cenami.

ZA ZIMO!

Znižane cene!

Najfinejša sukna in Double šofli
Ogromna izbira za suknje in ulstre
Vedno zadnje novosti češkega in Angleških kamgarnov za obleke na Kongresnem trgu št. 15.

pri **NOVAK-u** v specialni trgovini sukna kupite najbolje in priznано najceneje!

AKO RABITE TISKOVINE

ILUSTRACIJE, KATALOGE ALI PROSPEKTE I. T. D., TODA SE NE MORETE ODLOČITI, V KAKŠNI TEHNIKI NAJ SE IZDELAJO,

BLAGOVOLITE SE OBRNITI

VEDNO NA NAŠE PODJETJE. - V VSEH TUI VPRASANJH VAM JE DRAGE VOLJE NA RAZPOLAGO

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

BRZJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANA

UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD, V KATEREM SO ZASTOPANE VSE MODERNE GRAFIČNE PANOGE VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠUJEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO PO ZMERNIH CENAH. — PRORACUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO

OFFSET-TISK • KAMENOTISK
KNJIGOTISK • UMETNIŠKI TISK
ČRKOLIVNICA • KNJGOVEZNICA

SUKNO - DOUBL
za moške obleke
velika izbira, ugodne cene
R. MIKLAVIC „Pri Sklopu“
Ljubljana
Lingerjeva ul. Medaraka ul.
Pred škofijo

Pozor!

Strojno, ročno vezenje posteljnih preprog, zavese od 50 Din naprej. Izdelovanje damskega perila od 2 Din naprej. Entlanje samo 1 Din do 1.50 Din za meter. Strojno pletenje, čipke, volna, prejica, predtiskarija — najceneje samo pri

M. Sedovnik, Florijanska ul. 6, Ljubljana.

Ako Vas bole noge

razredčite 1—2 žlici soli sv. Roka za noge v posodi zelo tople vode in kopljite v nji svoji trudni nogi okoli 10 minut. Polagoma bodo zginile pekoče bolečine, žulji in oslabele noge, odstranile se bodo najtrdovratnejše ozeblina in neznosna srbečica vsled ozeblina. Če sta nogi dalj časa v vodi, se kurja ocesa in druge oidečnosti kože tako omehčajo, da se lahko odstranijo brez noža.

Sol sv. Roka za noge uredi zopet še tako zanemarjene noge. Velik zavoj stane samo 16 Din. Dobiva se v vsaki lekarni. Ako je ni dobiti, obrnite se na:

drogerijo GREGORIČ
SANITAS - LJUBLJANA

Nujna zidanja

tudi v zimskem mrazu mogoča z uporabo »Antifredina«. Zahtevajte prospekt z navodilom!

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA, Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsake vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut borzna naročila, predelave in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Brzjavke: Kredit Ljubljana
Tel. 2040, 2457, 2548; interurban 2706, 2806

Dr. M. Slavič

Na Sinaj

26

Vračal sem se po drugi poti, ki gre skoz vadi er-Raha in blizu že večkrat imenovanega Serbala. Moj zadnji pogled, ki sem si ga skušal tudi ujeti na risiko, je bil s te ravnine proti Safsafu in Mojzesovi gori, kakršnega so imeli Izraelci, ko so stali med razglašanjem 10 božjih zapovedi. Ko smo prehodili vadi er-Raha, se je začela nižja in ozka soteska, ki je nekak vohod, nekaka vrata, v višjo in prostrano ravnino Raho, v to velikansko od gorskih sten obdano zborovalno dvorano Mojzesovih Izraelcev. Z vso gotovostjo se seve ne da dokazati, da je res tukaj kraj zakonodaje, ker je besedilo sv. pisma presplošno, a verjetno je zelo in položaj je res tak, da si lepšega ne moremo misliti, ki bi odgovarjal besedilu sv. pisma. Ko sem se torej polagoma oddaljeval od te božje gore, sem ponovno ustavil svojo kamelo ter gledal nazaj v te veličastne sinajske vrhove. In moji Arabci so se vedno prav radi ustavili, kakor da bi z menoj sočustvovali v veselju in hvalečnosti, s katero sem jim pošiljal svoje zadnje pozdrave.

Pot je bila istotako romantična in zanimiva. Tudi prenočevanje pod milim nebom je bilo brez nevarnosti in neprijetnosti, razen da sem se moral enkrat boriti s silnim vetrom, ki je hotel strgati z mene odejo, ter s peskom, ki mi ga je veter sipal v glavo in za vrat. Tudi temu se je dalo odpomoči, in utrujenost me je zazibala kljub boju z elementi v sladko spanje.

Zadnji dan mojega potovanja na kameli bi mi skoro nahudila nagajivost kamele. — Odrinili smo ob 4. uri zjutraj. Pri sestopu z vadija smo imeli vode dovolj. Napolnil sem si z vodo svoj termofor, ki mi je sicer ohranjal lepo hladno pitno vodo. Ob 6. uri

smo že prišli v pustinjo, široko in odprto proti Rdečemu morju. Kmalu nas je objela strašna mirna vročina brez vetra; solnce je sipalo svoje žarke, kakor da bi nas hotelo z njimi prebosti. Beduini so si vlekli svoje rute okoli vratu in celo na obraz, da bi jim solnce ne škodovalo. Jaz sem pritiskal svoj tropični klobuk na glavo, da bi tem bolj zakril tilnik in obraz. Beduinoma, ki sta stopicala peš, in meni na kameli je tekkel curkoma pot po obrazu in za vrat. Celo kameli je bilo nekaj nevedno. Dala je duška temu razpoloženju s tem, da me je hotela otresti s sebe. Stori la je to tako, da se je v trenutku pogreznila z vsemi štirimi na trebuh. Šejk se je jako prestrašil, da bi ne padel ž nje v trdo kamenje. Skočil sem s sedla, da so pogledali, ali je morebiti ne tišči sedlo. Popravili so sedlo, in zopet sem bil v ponosni višini. Čez kake pol ure pa je sicer stoična kamelina mirnost ponovila poskus, da bi me strmoglavila na vroča kamenita tla. Poskus se ji je sicer zopet ponesrečil, a tokrat ne brez žrtve. Termofor, ki sem ga imel obsešnega na sedlo, je treščil ob kamenita tla, da se je razbil na kosce. Beduini, ki imajo sicer kamelo zelo radi in ji nič hudega ne store, so bili zdaj kar rezki. Vedeli so, da je sedlo pravilno pritrjeno. Zato niso nič spreminjali, ampak s strogim ukazom pognali kamelo nakvišku. Prišel sem tako ob svojo pitno vodo. Zejen sem bil radi tega že kmalu strašno. Mineralna voda, ki sem jo še imel s seboj, je bila vroča ko krop, neuzitna. Beduini so imeli sicer v mehu vodo. Ali ta voda se mi je ustavljala, ker ima okus po koži. Vsled tega, vročine in dolgega jahanja sem bil že silno zdelan. Rekel sem šejku, da bi se ustavili za opoldanski odmor. Ta me je potolažil kazo na neko suho drevo v sredi pustinje, kjer bi lahko napravili nekaj sence. Udal sem se, a ta pot je trajala še celo uro, do pol enajstih. Par suhih vej je štrlelo v pekoče solnce na tem suhem drevesu. Raztegnili so Arabci svoje plašče tako na vejeve, da smo si za silo skrivali glave v senci. Kava je bila kmalu gotova; kruha niso več pekli,

ker so moko razdelili med uboge beduine, ki smo jih našli na poti. Po kavi sem se mučil tudi z vodo iz meha. Zeja je bila hujša ko vsa zoprnost te vode, ki pa je sicer zdrava. A ni še minula utrujenost, in vročinski glavobol je pritiskal. Šejk mi je vлил vodo na glavo in na tilnik kot sredstvo zoper kako nevarnost. Čez nekaj časa sem mogel použiti nekaj marmelade in spraviti v ravnovesje svoje živce s triurnim počitkom v opoldanski vročini.

Ko smo pot nadaljevali od pol 14—15, vročina še ni nič odnehala. Ali od daleč sem videl že palme v oazi, kar mi je dalo dovolj poguma in moči. Ko smo se ustavili v senci palm, in sem se napil hladne vode iz vodnjaka, me je minula utrujenost, kot bi odrezal. Postrežljivi Arabci so se veselili, ko sem se začel zopet smehljati in šaliti pri našem kuhanju dobrega čaja.

Ob pol 18 smo bili že v Toru. Oj, kako je tu dišala voda, in to ne mlačna, kakršna je bila v vadijih, ampak hladna, iz vodovoda in celo na ledu shlajena! Kakor da bi prišel v drug svet. Nato pa še valovi Rdečega morja! Kako so hladili in trgali vso utrujenost iz udov.

P. Teodozij mi je dal stanovanje v sobi za tujce, lepi in zračni, z balkonom na obrežju Rdečega morja. Ker ladja, na katero sem računal, ni prišla pravočasno radi obilice romarjev v Meko, sem imel še časa, da sem si ogledal natančno Tor in okolico. Zanimalo me je predvsem to, kar je bilo v zvezi s sv. pismom. To je oaza Šof v bližini Tora. Z urnim oslom sem napravil to turo z Arabcem iz Tora, ki je jahal istotako osla. V oazi so sredi palmovega gozda topli vreli, nekaj jih je bilo bojša 12, zdaj pa sedem. P. Teodozij to istoveti z 12 studenci in 70 palmami izraelske Elimske oaze, ki pa je, kakor že omenjeno, z večjo verjetnostjo iskati v vadiju Gharandela. Vsekako je tu več palm, cel gozd jih je. Vlada Abbas I. je tudi tu, kakor pri Sinaju, zapustil svoje spomine. Kopališče je napravil pri enem takem toplim vrelec. Stavba je že skoro celo razpadla, borna koča še stoji, kjer je zagrajeno kopališče.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 24. zvezek: A. Maribor, HANKA, Ljubljano-škola povest. Din 22. vez. Din 30. — 25. zvezek: Hagar, HGI CESARJA MONTEZUMA. Din 32. vez. Din 42. — 26. zvezek: Lorenzini, STOKER IN NIEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE. Din 14. vez. Din 22. — 27. zvezek: Prečelj, OTROCI SOLNCA. Din 24. vez. Din 32. — 28. zvezek: Hagar, KLEOPATRA. Din 28. Din 40.

Ljubljanska kreditna banka

Ustanovljena leta 1900.

Delniška glavnica:
50,000.000 Din

Rezervni zakladi ca.:
10,000.000 Din

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice: Brežice, Celje, Crnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Sibenik, Trst.

Se priporoča za vse bančne posle.

Brzofavni naslov:
Banka Ljubljana

Telefon štev.:
2861, 2413, 2502, 2503

Dobro znana
izdelovalnica in razpošiljalnica

I. ROZMAN

Ljubljana, Sv. Petra cesta 85

priporoča
prvovrstne pristne

KRANJSKE KLOBASE

lastnega izdelka
na malo in veliko

NAZNANILO!

Puškarna Kaiser

se je preselila na Kongresni trg št. 9
v poslopje Kino Matice (desni lokal)

PORTLAND-CEMENTNA TOVARNA D.D. DOVJE - MOISTRANA

USTANOVILJENO LETA 1892

priporoča svoj prvovrstni izdelek

PORTLAND CEMENTA

Dobavlja se iz tovarne, kakor tudi od zaloge
v Javnih skladiščih, Ljubljana, Dunajska 33

Zastop. JOSIP GAGEL, Ljubljana, Šolski drevored - Tel. 2547

Veliko podjetje svetovnega slovesa išče

agilnih zastopnikov

za prodajo gospodarskih, v vsaki kmetski hiši potrebnih strojev. Ugodni plačilni pogoji, velika možnost zaslužka. - Sposobnim, v gospodarskih krogih uvedenim osebam se nudi sigurna eksistenca. — Resni reflektanti se strokovno brezplačno uvedo. — Pismene ponudbe pod »Zanesljiv 111« na Jugomesse, Zagreb, Zrinjevac 20.

Velika izbira — najnižje cene!

Pri znano dobri in solidni postrežbi nabavite vsakovrstnega zimskega modnega, manufakturnega in suknenega blaga, v modno-manufakturni trgovini

IHL & KUHAR prej KARL SOSS

Aleksandrova 9 — MARIBOR — Prešernova 2

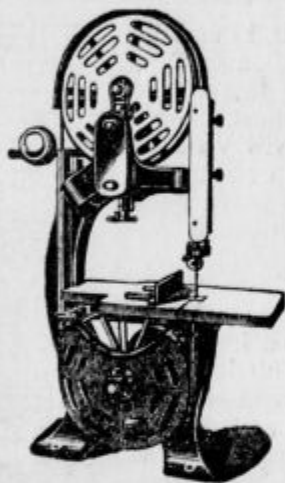
Ivan Zakotnik

Ljubljana, Dunajska cesta 46.

mestni tesarski mojster

Tel. 2379.

Vsakovrstna tesarska dela kakor moderne lesene stavbe, ostrejša hiša, vile, tovarne, cerkve in zvoniki, stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljon, verande, lesene ograje itd. Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov. PARNI ZAGA TOVARNA FURNIRJA

3 leta kredita!

Vseh vrst

mizarški in kolarski stroji

posamezni in univerzalni z vgrajenim motorjem ali brez njega

Stroji prve kakovosti!

Polnojarmeniki

Dobavlja:

Weiker Werke I. Wachstein, Wien X.
Laxenburgerstrasse 14

KOSTANJEV TANINSKI LES

STALNI NAKUP!
NAJUGODNEJŠE CENE! TAKOJSNJE PLAČILO!

ERNEST MARINC

CELJE, ZRINJSKEGA ULICA 4 - TEL. INTER. 136

Ceneje kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakovrstno manufakturno blago samo pri

TRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17.

Najcenejši tovorni voz

z menjalnikom na **4** brzine

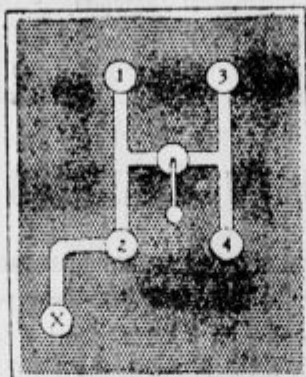
in zavorami na vsa **4** kolesa

Novi CHEVROLET tovorni voz, 1½ tonske nosilnosti je sedaj cenejši od katerega drugega kupčiskega voza ki ima menjalnik na 4 brzine naprej in je opremljen s zavorami na vsa 4 kolesa.

Ta in še druga izboljšanja označujejo CHEVROLET tovorni voz kot najrentabilnejšo investicijo v Vašem obratu.

Nove zavore na vsa 4 kolesa poleg še dveh polno neodvisnih, morejo naglo ustaviti voz na vseh strminah in dovoljujejo tudi hitro vožnjo brez opasnosti. Te sigurne in močne zavore varujejo tako blago kot voz pred nesrečo in je vozaču mogoče spretno ustaviti popolnoma natovorjen voz na najhujših klancih. Zavorni bobni so močnejši in povečani in se ne grejejo niti pri česti uporabi.

Pomočjo nove nizke prestave morete voziti s polnim zaupanjem po najstrmejših klancih, čeravno je voz docela natovorjen. Z lahkoto prevozite tudi tovor od

Skica prikazuje način menjalnika na 4 brzine naprej in 1 običajno nazaj pri novem Chevrolet tovornem avtomobilu. Nova posebno nizka brzina (št. 1) je velike važnosti pri startanju na mehki ali spolzki cesti kot na strminah.

Oris novega Chevrolet menjalnika na 4 brzine.

Napredek Vaše trgovine odvisen je tudi od izbire Vaših prevoznih sredstev.

2.000 kg po vspetinah nad 25%. Ta nizka prestava je silno važna pri startanju na slabih cestah ali klancih, ker razvija dvakrat toliko moči kot pri vozovih s tremi brzinami.

Zastopnik Vam radevolje brezobvezno razkaže voz in Vam ga predvede na cestah, na katerih običajno izvršujete svoj posel. Vozovi so takoj dobavni.

Zastopniki v celi Jugoslaviji

Chevrolet tovorni vozovi

PROIZVOD
GENERAL MOTORS

Glavno zastopstvo in zaloga rezervnih delov

V. & M. Barešič & Co.

Zagreb

Marije Kraljice 34 — Tel. 27-44

Ljubljana

Dunajska cesta 12 — Tel. 2292

Zadružna gospodarska banka d.d.

Brzofav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 n 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000.000.—, vloge nad Din 300,000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.